

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2019

Fakultet for landskap og samfunn

Hvordan forstå viktigheten av walkability: En romlig analyse av walkability i "Nye Kristiansand" ved bruk av GIS. Et bidrag til planleggingsdebatten.

Sturle Holan

By- og regionalplanlegging

Bibliotekside

Tittel:

Hvordan forstå viktigheten av walkability:
En romlig analyse av walkability i "Nye
Kristiansand" ved bruk av GIS. Et bidrag til
planleggingsdebatten.

Title:

Understanding the importance of walkability:
A spatial analysis of walkability in "Nye
Kristiansand" using GIS. A contribution to the
planning debate.

Forfatter:

Sturle Holan

Hovedveileder:

Mina Di Marino

Sidetall:

94

Opplag:

4 stk.

Emneord:

Walkability, tilgjengelighet, handel, GIS

Keywords:

Walkability, accessibility, commerce, GIS

Forord

Etter mange år i arbeidslivet fant jeg ut i 2013 at jeg ville begynne å studere. Jeg søkte på by- og regionalplanlegging på Ås, men kom ikke inn. Året etterpå, etter å ha tatt opp 3 fag på Sonans kom jeg endelig inn. Yess! Men tiden har flydd, og 5 år med studentliv avsluttes med denne masteroppgaven, og takk for det. Jeg startet studenttilværelsen med ett barn, siden det gikk ganske greit å være student med ett barn, så tenkte vi at da går det vel greit med to. Heldigvis bor foreldrene mine i nærheten, så de har ofte stilt opp som barnevakt, uten dem vet jeg ikke helt hvordan det hadde gått, en stor takk til dem for all hjelp. En stor takk også til samboer, jeg hadde ikke kommet meg gjennom studietiden uten hennes støtte. Hun har vært mye alene med barna når jeg har sittet på universitetet til langt på natt, spesielt nå når jeg har holdt på med masteroppgaven. Nå gleder jeg meg bare veldig til å bruke mer tid med samboeren min, og barna mine.

Når det gjelder skrivingen av oppgaven min var det Elin Børrud som penset meg inn på Kristiansands-sporet under en kaffe på KaffeKompaniet på Carl Berner. Underveis

har jeg fått mye god hjelp fra hovedveilederen min, Mina Di Marino, og vi har samarbeidet bra. Gunnar Tenge har hjulpet meg med GIS, lastet ned kartlag jeg har hatt behov for, og han kunne svare meg da jeg hadde spørsmål om en algoritme.

Nå venter en stilling som byggesaksbehandler i Frogn kommune på meg.

Sammendrag

Kristiansand, Søgne og Songdalen skal slås sammen til en kommune 1. januar 2020. Med bakgrunn i denne nye kommunen ble graden av walkability undersøkt ved hjelp av geografiske informasjonssystemer (GIS), programmet som ble brukt er QGIS. Først ble noen sentrale begrep innenfor walkability studert ved å analysere flere vitenskapelige artikler, og ved å gjennomføre en litteraturstudie. Deretter ble det utviklet en walkability indeks basert på fire utvalgte gåkriterier (krysstetthet, boligtetthet, handelsareal, og arealvariasjon). Gåavstander til viktige funksjoner ble analysert i en tilgjengelighetsanalyse. Tilgjengelighet til handel er viktig for hvor mange mennesker som velger å gå i hverdagen. Derfor ble det også undersøkt hvor alle butikkene i Nye Kristiansand er lokalisert, og da spesielt hvor handelen er konsentrert.

Det blir i oppgaven diskutert hvor egnet GIS er for å finne områder med forskjellig grad av walkability. Et sentralt oppfølgingsspørsmål ble da om kommunene bygger opp om eksisterende gåkvaliteter og gåpotensial når det planlegges.

Oppgaven avsluttes med å se på hvilke utfordringer som ble møtt underveis, og potensialet til å forbedre metodene som ble brukt.

Abstract

Kristiansand, Søgne and Songdalen are going to be merged into one municipality by January 1, 2020. Based on this new municipality, the degree of walkability was investigated using Geographic Information Systems (GIS), the program that was used is QGIS. First, some key concepts in walkability were examined by analyzing several scientific studies and by conducting a literature review. Then, a walkability index was developed based on four selected walking criterias (connectivity, dwelling density, net retail and an entropy score). Walking distances to important functions were analyzed in an accessibility analysis. Access to commerce is important for how many people that choose to walk in everyday life. Therefore, it was also examined where all the stores in "Nye Kristiansand" are located, and especially where the trade has clustered.

The thesis discusses how GIS is suitable to analyze the degree of walkability in the urban areas. for finding areas with walkability. A central follow-up question then became whether the municipalities build on existing walking qualities and walking potential when planning.

At the end, the thesis concludes by looking at the challenges that were encountered along the way, and the potential to improve the methods used.

Innhold

Bibliotekside	2	<i>Walkability indeks</i>	38
Forord	3	Kristiansand	39
Sammendrag	4	Søgne	44
Abstract	5	Songdalen	48
Figurliste	8	Oppsummering	51
Tabelliste	9	<i>Tilgjengelighet</i>	52
Innledning	10	Boligrelaterte funksjoner	52
<i>Tverrfaglig masterklasse 2019</i>	11	Butikkonsentrasjoner	56
<i>Bakgrunnsinfo</i>	12	Hovedsentrum	58
<i>Mål med oppgaven</i>	15	Oppsummering	61
<i>Problemstilling</i>	15	Diskusjon og konklusjon	62
Teori	16	<i>Diskusjon</i>	63
<i>Å gå</i>	17	<i>Konklusjon</i>	63
<i>Walkability</i>	17	Hvordan er GIS egnet til å finne områder med walkability?	63
<i>Handelslokalisering</i>	18	Er handel viktig for walkability, og er walkability viktig for handel?	64
<i>Oppsummering</i>	19	Planlegges det for walkability?	64
Metode	20	Avslutning	66
<i>Forskningsprosessen</i>	21	<i>Utfordringer underveis</i>	67
<i>Planleggingsdokumenter</i>	22	<i>Forbedringspotensial</i>	68
<i>Walkability indeks i GIS</i>	23	Referanser	70
Valg av rutenett	23	Vedlegg	76
Boligetthet	25	<i>Vedlegg A</i>	77
Handelsareal	26	<i>Vedlegg B</i>	79
Krysstetthet	27	<i>Vedlegg C</i>	80
Arealbruk	29	<i>Vedlegg D</i>	81
Utfordringer	30		
<i>Handel og tilgjengelighet</i>	30		
Nedlasting av data	30		
Bearbeiding av dataene	31		
Resultater	32		
<i>Planer/retningslinjer</i>	33		
Nasjonalt/Regionalt	33		
Nye Kristiansand	33		
Kristiansand	34		
Søgne	35		
Songdalen	35		
Oppsummering	36		

Figurliste

Figur 1	Antall pendlere i Kristiansand, Søgne og Songdalen (Statistisk sentralbyrå, 2019d)	12
Figur 2	Sentrale avstander i Søgne, Songdalen og Kristiansand. Generalisert fremstilling. Bearbeidet i QGIS og Illustrator. Kartgrunnlag for nettverksanalysen: Vbase (Kartverket (2019e))	14
Figur 3	Ruter med over 200 innbyggere. Bearbeidet i QGIS	24
Figur 4	Boligtetthet i desiler. 1 er lavest boligtetthet, 10 er høyest. Bearbeidet i QGIS	25
Figur 5	Handelsareal i desiler. 1 er minst handelsareal, 10 er mest. Bearbeidet i QGIS	26
Figur 6	E39 og E18 som blir fjernet fra linjenettverket. Bearbeidet i QGIS	27
Figur 7	Eksempel på linjenettverk i et kryss i Kvadraturen. Bakgrunnsbilde er wms fra Norge i bilder	27
Figur 8	Eksempel på krysningspunktbuffer i Kvadraturen. Bakgrunnsbilde er wms fra Norge i bilder	27
Figur 9	Krysstetthet i desiler. 1 er lavest krysstetthet, 10 er høyest. Bearbeidet i QGIS	28
Figur 10	Variasjon i arealbruk i desiler. 1 er mest homogen arealbruk. 10 er mest heterogen bruk. Bearbeidet i QGIS 29	
Figur 11	Overordnet arealstrategi for Kristiansand kommune, hentet fra Kristiansand mot 2030: Kommuneplanens samfunnsdel 2017–2030. (Kristiansand kommune, 2017, s. 12)	33
Figur 12	Senterstruktur i Kristiansand, i henhold til kommuneplan. Egen fremstilling i QGIS	34
Figur 13	Walkability Index i kvartiler. 1 er lav walkability, 2 er under middels, 3 er over middels og 4 er høy walkability. Bearbeidet i QGIS	38
Figur 14	Kristiansand, Alle eksisterende arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability. Arealformål med totalsum under 0,1 km ² er ikke med i grafen	39
Figur 15	Kristiansand, Alle nye arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability	39
Figur 16	Arealplankart for Kristiansand kommune (2011a)	40
Figur 17	Kristiansand, Eksisterende og nye arealformål som ligger utenfor rutene til walkability indexen	41
Figur 18	Kristiansand. Viktige målpunkter i hverdagen, lagt over walkability indexen. Egen fremstilling i QGIS	43
Figur 19	Søgne, Eksisterende arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability. Arealformål med totalsum under 0,1 km ² er ikke med i grafen	44
Figur 20	Søgne, Alle nye arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter Walkability	44
Figur 21	Søgne, Eksisterende og nye arealformål som ligger utenfor rutene til walkability indexen	45
Figur 22	Walkability Indexen lagt oppå Søgnes arealplankart (Søgne kommune, 2019a)	45
Figur 23	Søgne. Målpunkter som er viktige i hverdagen, lagt oppå walkability indexen. Egen fremstilling i QGIS	47
Figur 24	Walkability indexen lagt oppå Songdalens arealplankart (Songdalen kommune, 2012a). Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS	49
Figur 25	Walkability indexen lagt oppå Songdalens arealplankart (Songdalen kommune, 2012a). Med målpunkter som er viktige i hverdagen. Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS	50
Figur 26	Nye Kristiansand. Maks 650 meter luftlinje til viktige funksjoner i hverdagen: grunnskole, videregående, barnehage, dagligvarebutikk eller apotek. og metrobuss	52
Figur 27	Kristiansand. 650 meter i luftlinje til antall viktige funksjoner i hverdagen	53
Figur 29	Songdalen. 650 meter i luftlinje til antall viktige funksjoner i hverdagen. Begge kartene har samme målestokk.	54
Figur 28	Søgne. 650 meter i luftlinje til antall viktige funksjoner i hverdagen	54

Figur 30	Klynger med butikker i Nye Kristiansand. Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS	57
Figur 31	Avstander fra Kvadraturen hovedsentrum. Sentrumssoner i og rundt 2500 meter bufferen. Egen fremstilling i QGIS.....	59
Figur 32	Terrenghellning i Kvadraturen med nærområde. Egen fremstilling i QGIS.	60
Figur 33	Senterlinjer fra Vbase. Egen fremstilling i QGIS. Bakgrunnskart er forenklet topografisk gråtonekart fra Kartverket.	67
Figur 34	Totalt antall km senterlinjer i NYE Kristiansand. Basert på data fra Vbase.....	67
Figur 35	Eksempel på hvordan et kakediagram kan vise hvordan de fire gåkvalitene er fordelt på walkability-rutene. Bearbeidet i QGIS.	69

Tabelliste

Tabell 1	Prosentvis vekst, tiårige intervaller, i befolkningen i Søgne, Songdalen og Kristiansand	13
Tabell 2	Befolkningsutvikling og fremskrivning i Nye Kristiansand, for alderen 0-19, 20-64 og 65 år eller eldre, mellom 1990 og 2040.....	13
Tabell 5	Søgne, Andel eksisterende arealformål innenfor walkability index	80
Tabell 6	Søgne, Andel nye arealformål innenfor walkability index.....	80
Tabell 3	Kristiansand, Andel eksisterende arealformål innenfor walkability index.....	80
Tabell 4	Kristiansand, Andel nye arealformål innenfor walkability index	80

Innledning

Tverrfaglig masterklasse 2019

Denne masteroppgaven har inngått i "Tverrfaglig masterklasse 2019" og i prosjektet "Kristiansand dobbel + ". "Kristiansand dobbel + " ble utviklet som følge av en forespørsel fra Kristiansand kommune til undertegnede om å bruke kommunen som case i undervisningen. Bakgrunnen for henvendelsen er den kommende kommunesammenslåingen. Fra januar 2020 skal Kristiansand, Songdalen og Søgne kommuner bli én kommune, "nye" Kristiansand.

"Kristiansand dobbel + " inneholder flere undervisningsopplegg og ble presentert som felles case for et forslag om å etablere en "tverrfaglig masterklasse" ved NMBU. Tverrfaglig masterklasse er initiert av SITRAP som en alternativ måte å gjennomføre det avsluttede semesteret med egen masteroppgave. Grunntanken er at studenter fra ulike studieprogram ved NMBU kan arbeide med en felles case, men med ulike temaer, problemstillinger og metoder. Dette øker verdien av den enkelte masteroppgave, da problemstillingen inngår i en større sammenheng og resultatene bidrar til et bredt anlagt materiale. Det er dog studentene selv i samarbeid med den enkeltes veileder, som har ansvar for hvordan casen anvendes i forskningen.

"Tverrfaglig masterklasse 2019" har hatt 14 studenter, fordelt på 12 oppgaver som dekker sju ulike studieprogrammer og kommer fra tre ulike fakulteter ved NMBU. Det har vært gjennomført noen felles workshops, befaringer og presentasjoner av arbeidet underveis. Dette har gitt studentene innsikt i hverandres arbeid og de har kunnet gi hverandre verdifulle tilbakemeldinger underveis i prosessen. Kristiansand kommune har invitert studentene til å presentere resultatene sine på SNART!! konferansen i juni 2019 og en artikkelversjon av oppgavene vil bli samlet i en antologi som skal produseres i etterkant. Deler av materialet som studentene har utviklet vil inngå i en planlagt utstilling våren 2020, som har blitt støttet av KORO.

Forøvrig er alle masteroppgavene utarbeidet, veiledet og sensurert i tråd med studieforskriften og de ulike studieprogrammernes kvalitetskrav.

Jeg vil takke alle studentene (Det har vært en glede å bli kjent med dere) og deres veiledere som bidro i oppstart- og midtveispresentasjoner. Og jeg vil spesielt takke representantene fra de tre kommunene som har bidratt med bakgrunnskunnskap og hjelp til å komme i kontakt med informanter for studentenes intervjuer.

Til slutt vil jeg ønske alle studentene lykke til videre; Slutt aldri å stille gode spørsmål!

Ås, Mai 2019

Koordinator for "Tverrfaglig masterklasse 2019"

Professor Elin Børrud

Leder av SITRAP *Senter for integrert og transfaglig undervisning i planlegging*

Fakultet for landskap og samfunn, NMBU

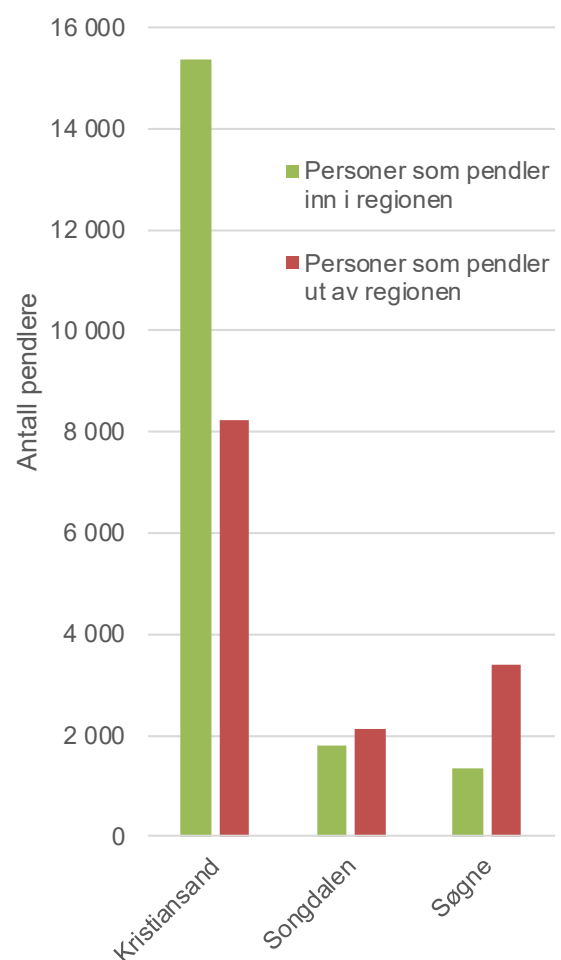
Bakgrunnsinfo

Fra 1. januar 2020 blir kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand slått sammen til en kommune som skal få navnet Kristiansand. Ved inngangen av 2019 hadde de tre kommunene totalt 110 391 innbyggere. 84 % av innbyggerne bor i Kristiansand kommune, 10 % bor i Søgne, og 6 % i Songdalen. Totalt vil den nye kommunen få et landareal på 609 km², noe som utgjør 43 % av gamle Kristiansand kommune, 24 % er Søgne, og 34 % er Songdalen (Statistisk sentralbyrå, 2019c). De tre kommunene er ganske forskjellig når det gjelder innbyggertetthet. Kristiansand har 356 innbyggere per km² landareal, Søgne har 79, mens Songdalen har lavest innbyggertetthet med 33 (Statistisk sentralbyrå, 2019c). Nye Kristiansand kommune får dermed en tetthet på 181 innbyggere per km² landareal. Til sammenligning har Oslo kommune en tetthet på 1597 innbyggere per km² (Statistisk sentralbyrå, 2019c). Disse tallene er for hele kommunens landareal, så her er for eksempel også store ubebodde skogsområder og jordbruksområder tatt med. Derfor blir det mer riktig å se på tettheten innenfor tettstedene.

Kristiansand tettsted hadde 1.1.2018 en befolkning på 63 441 innbyggere og befolkningstetthet på 2540 per km², Nodeland (kommunesentrum i Songdalen) hadde en befolkning på 3786 innbyggere og tetthet på 1971, Tangvall (kommunesentrum i Søgne hadde en befolkning på 9342 og tetthet på 1570). Til sammenligning hadde Oslo tettsted litt over en million innbyggere og en tetthet på 3729 innbyggere per km² (Statistisk sentralbyrå, 2018c). Ser man nærmere på Kvadraturen i Kristiansand, så har Statistisk sentralbyrå (2019f) en befolkningstatistikk på rutenett som viser at den 1 x 1 km ruten som ligger over Kvadraturen 1.1.2019 hadde en befolkningstetthet på 6229 innbyggere, og det selv om ruten også inneholder en del elv og hav. Den samme statistikken viser at Oslo sin tettest befolkede 1 x 1 km rute har en tetthet på 20 883 innbyggere, og det med en stor park i midten, Sofienbergparken, og et småhusområde på Rodeløkka. I Stavanger er det 4906 innbyggere i den tettest befolkede ruten.

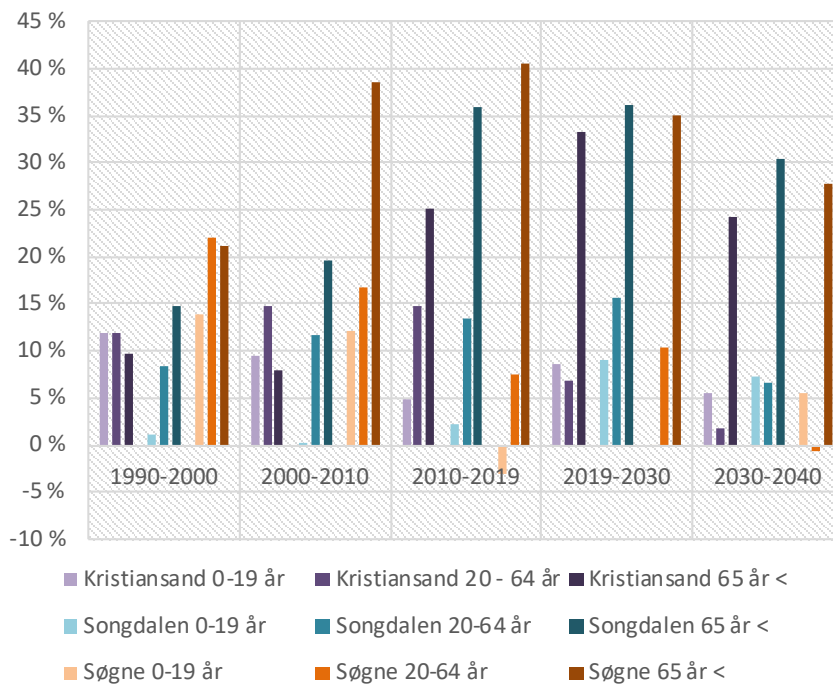
I 2018 pendlet 1441 fra Songdalen til Kristiansand, mens 842 pendlet andre veien (Statistisk sentralbyrå, 2019d). Fra Søgne til Kristiansand, i 2018, var det 2171 pendlere, mens 682 pendlet andre veien (Statistisk sentralbyrå, 2019d). I figur 1 kan man se at det i 2018 var 358 færre som pendlet inn til Songdalen, enn det var som pendlet ut. I Søgne var det 2043 færre som pendlet inn, enn det var som pendlet ut (Statistisk sentralbyrå, 2019e). Noe som kan tyde på et underskudd av arbeidsplasser, spesielt i Søgne. Det er også noen som pendler mellom Søgne og Songdalen, 218 pendler fra Songdalen til Søgne, mens 434 pendler fra Søgne til Songdalen (Statistisk sentralbyrå, 2019d). Figur 1 viser tydelig Kristiansand som en attraktiv by for arbeidstagerne, med nesten dobbelt så mange som pendler til byen enn ut av den.

Det blir cirka 41 km å kjøre fra kommunegrensen i øst til grensen i vest, Det er også cirka samme avstand fra Tangvall i sør til kommunegrensen i nord, cirka 40 km (Kartverket, 2019e). Nodeland og Kristiansand er begge stoppesteder på Sørlandsbanen, men togene går ikke så veldig ofte, cirka annenhver time på dagtid, går det tog fra Kristiansand til Nodeland, viste et søk utført på vy.no 4 juli 2019. Kristiansand og Tangvall ligger også ved europavei. Det er 14 km å kjøre mellom Kristiansand og Tangvall, 8 km mellom Tangvall og Nodeland, og 12 km mellom Nodeland og Kristiansand. Ikke lange avstander å kjøre, men kanskje litt langt og sykle, og i hvert fall langt å gå. Kartlaget Vbase fra Kartverket (2019e) ble brukt som grunnlag for nettverksanalysen.

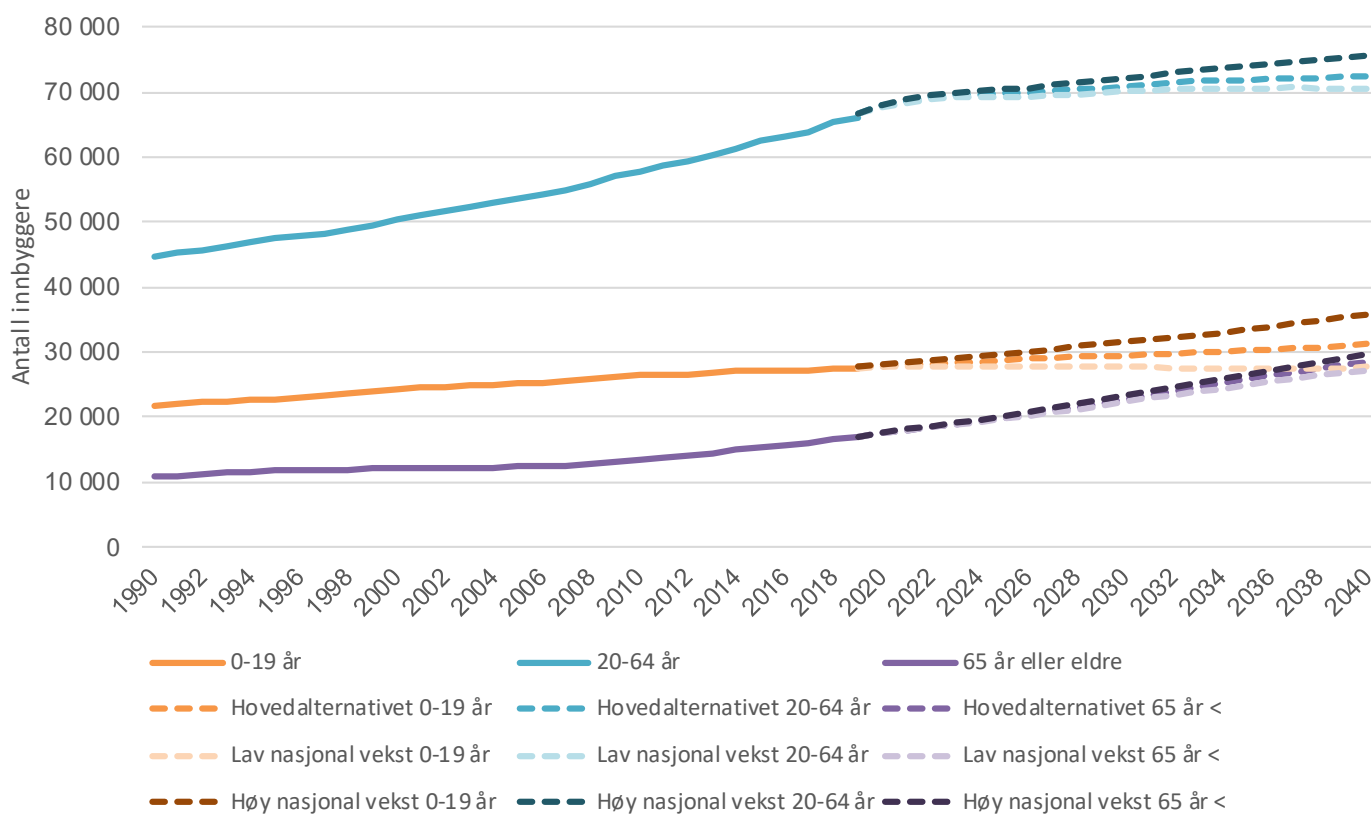
Figur 1 Antall pendlere i Kristiansand, Søgne og Songdalen (Statistisk sentralbyrå, 2019d)

Tall fra Statistisk sentralbyrå (2019b) viser at det i alle tre kommunene har det vært en økning i antall eldre. Av alle tre kommunene hadde Søgne i perioden 2000 til 2019 den største økningen på antall eldre over 65 år, med 95 prosent, fra 966 personer til 1879. Songdalen hadde nest størst økning, med 63 prosent, fra 599 til 975 personer. Mens Kristiansand hadde en økning med 35 prosent, fra 10 534 til 14 227, så i absolutte tall var det Kristiansand som hadde den største økningen i eldre. Befolkningsframskrivningen fra Statistisk sentralbyrå (2018d) viser i hovedalternativet en stor økning av antall eldre i alle de tre kommunene mellom 2019 og 2040, i Kristiansand regnes det med en økning på 65 prosent eldre, som er en økning på 9313 personer. For de andre kommunene er den prosentvise veksten eldre relativ lik i hovedalternativet. For Kristiansand sin del er det også forventet at veksten i aldersgruppen 20-64 år avtar noe i forhold til 32 prosent vekst mellom 2000-2019, og blir bare på 9 prosent mellom 2019 og 2040.

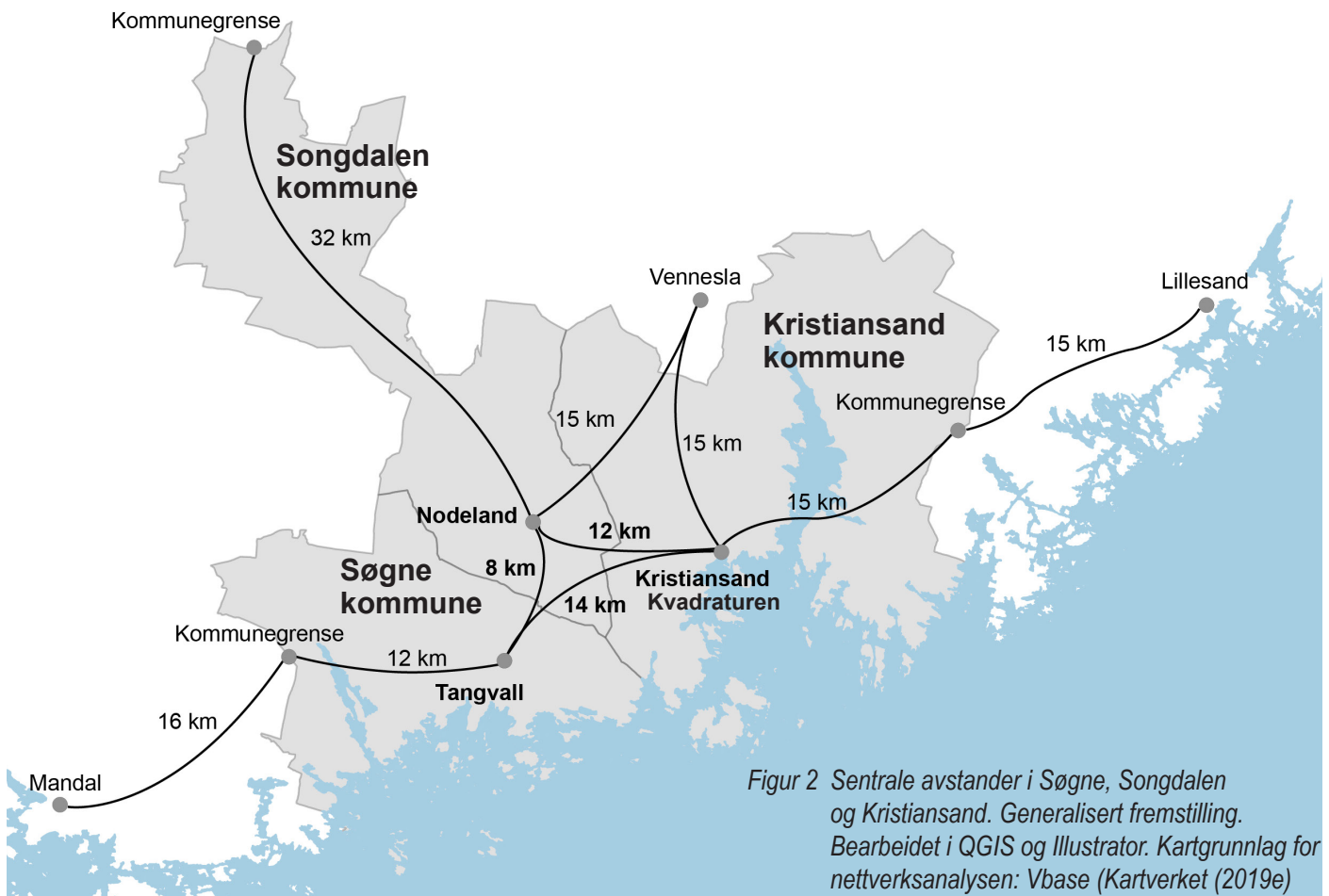

Tabell 1 Prosentvis vekst, tiårige intervaller, i befolkningen i Søgne, Songdalen og Kristiansand

Transportøkonomisk institutt skrev i 2013 en gåstrategi for eldre i Kristiansand (Hjorthol et al., 2013), som ble utarbeidet for blant annet Kristiansand kommune. Eldre over 65 år er den aldersgruppen som har økt mest de senere årene, og er sannsynligvis den aldersgruppen som vil øke mest de neste årene også. Med tanke på at prosentandelen av de eldre i Kristiansand

Tabell 2 Befolkningsutvikling og fremskrivning i Nye Kristiansand, for alderen 0-19, 20-64 og 65 år eller eldre, mellom 1990 og 2040

som har førerkort, går fra 91 prosent av de som er 67-69 år til 38 prosent av de som er 85-92 år (Hjorthol et al., 2013) blir det viktig å gjøre det enklere for de eldre å gå. Når man blir eldre blir man mer avhengig av hjelpemidler for å greie og gå. Bedring av gåkvaliteter kan i tillegg øke kundegrunnlaget for kollektivtrafikken, ved at akseptabel gangavstand til holdeplassen øker (Hillnhütter, 2017). Barn, eldre og bevegelsehemmede har kortere akseptabel gangavstand (Gehl, 2007), så er det ekstra viktig å legge til rette for disse gruppene. De med barnevogn er også en gruppe som påvirkes mye av gåkvaliteter, da Strøget i København ble gjort om til gågate økte antallet fotgjengere med 35 prosent første året, mens antallet barnevogner økte med 400 prosent (Gehl, 2007).

I forbindelse med tverrfaglig masterklasse fikk vi en guidet busstur rundt omkring i de tre kommunene. Vi fikk se at alle tre kommunene har en del feltutbygginger, og at flere planlagte feltutbygginger er på vei. Som nevnt i forrige kapittel opplevde vi også avstandene som relativt store i den nye kommunen, en kjøretur mellom nord og sør er på i overkant av 40 km, og den samme avstanden er det mellom øst og vest.

Av de tre kommunesentrene er det definitivt kvadraturen i Kristiansand som for meg fremstår som mest gåvennlig og menneskevennlig. Med kvartalsbebyggelse, og en blanding av bygårder og småhus. Størrelsesmessig er kvadraturen på cirka en kvadratkilometer. Jan Gehl (2010) skriver i boken «Byer for mennesker» om hvordan mange bysentre har endt opp med en størrelse på en kvadratkilometer, slik at byens funksjoner er innenfor akseptabel gangavstand. Kvadraturen har en naturlig avgrensning med elv, sjø, og litt kuperte grøntområder rundt seg. Både Tangvall og Nodeland ligger i et jordbrukslandskap, og en fremtidig utvidelse av disse stedene kan komme i konflikt med jordvern.

Jordbruksareal som ligger nær byer og tettsteder står i fare for å bygges ned, derfor ser regjeringen på kompakte byer og tettsteder som en metode for å redusere byspredning (St.meld. nr. 18 (2016-2017)). Byspredning øker transportbehovet, og strider derfor også mot nullvekstmålet (St.meld. nr. 33 (2016-2017)) om at all økning i persontransport skal tas med gange, sykkel og kollektiv. Transportøkonomisk institutt har gitt ut mange rapporter de senere årene som omhandler areal og transport (Engebretsen & Strand, 2010; Hjorthol et al., 2013; Tennøy et al., 2017a;

Tennøy et al., 2017b; Øksenholt et al., 2016). Teorikapittelet i denne oppgaven vil gå enda mer i dybden med tanke på relevant litteratur.

Mål med oppgaven

Gjennom mitt studie, By- og regionalplanlegging på Ås, har jeg blitt introdusert for planteori og GIS. Jeg har savnet å lære mer om hvordan GIS kan brukes på en måte som underbygger kunnskapen vi har om hvordan vi kan planlegge, og hjelper oss til å analysere områder på en kunnskapsbasert og etterprøvbart måte. Blant annet etterlyser Tennøy et al. (2017b) mer forskningsbasert kunnskap i plan- og beslutningsprosesser, og at planleggere må kunne redegjøre for metodene sine. Derfor tenker jeg at et delmål med denne oppgaven må være å bruke GIS som metode for å koble teori og praksis. Jeg har alltid vært interessert i byutvikling, og da spesielt hvordan det tilrettelegges for gående og syklende, videre så er handel et av mange viktige elementer for hvor det er attraktivt å oppholde seg i en by, så det å skrive om forholdet mellom handel og gåvennlighet blir viktig for oppgaven.

Derfor er det i denne oppgaven ett spesielt fokus på de gående. Målet for denne masteroppgaven er å se hvordan by- og tettstedstruktur kan påvirke hvor mange som velger å gå, fremfor de andre transportformene (Øksenholt et al., 2016). Videre så vil det ved hjelp av GIS bli laget en «walkability index» (Leslie et al., 2007) for å finne områder med gode gåkvaliteter, eller områder med potensiale til å forbedre gåkvalitetene. Et annet mål er ved hjelp av GIS å lokalisere de funksjonene som er viktig i dagliglivet, som blant annet handel (spesielt dagligvare), barnehage, skole og kollektivtransport (Tennøy et al., 2017a). Siden folk bare er villig til å gå en viss avstand til disse funksjonene, blir det viktig å se på gåkvalitetene innenfor gangavstand til disse.

Videre så blir det i denne oppgaven gjort en case-studie av kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen ved å analysere walkability rundt butikklynger, og enkeltstående butikker som er viktige i hverdagen.

I teorikapittelet er det en litteraturstudie med søkelys på terminologi og sentrale definisjoner på begrep relatert til walkability. Det er mange vitenskapelige artikler om walkability (Dobesova & Krivka, 2012; Forsyth, 2015; Frank et al., 2010; Leslie et al., 2007; Rodríguez et al., 2009), og i denne oppgaven prøves det å få et overblikk over den pågående vitenskapelige debatten om emnet, da spesielt med tanke på handel (Hack, 2013; Litman, 2018).

Metodekapittelet vil ta for seg hvilke forskningsmetoder som er brukt. Det har blitt brukt både kvalitativ og kvantitativ metode, analysen av planleggingsdokumenter og litteratur er kvalitativ, mens GIS-analysene er kvantitative. I metodekapittelet blir det også forklart nærmere hvordan GIS-analysene er bygd opp. Blant annet blir det lagt en walkability indeks i GIS.

I analysekapittelet blir det sett nærmere på resultatene, det blir diskutert litt rundt resultatene fra walkability indeksen, hvor handelen er lokalisert, og hvor ny handel burde etableres for å bygge opp under eksisterende gåkvaliteter. Det blir også sett på om hvorvidt de eksisterende planene til kommunene fører til mer gåvennlige områder. Konklusjon, utfordringer underveis og forslag til forbedringer kommer i avslutningskapittelet. Under forslag til forbedringer er det forslag til hvordan det bør planlegges i Nye Kristiansand med tanke på handel og gåpotensial.

Problemstilling

Hvordan forstå viktigheten av walkability: En romlig analyse av walkability i Nye Kristiansand ved hjelp av GIS. Et bidrag til planleggingsdebatten.

- 1.Hvordan Er GIS egnet til å finne områder med walkability?
- 2.Er handel viktig for walkability, og er walkability viktig for handel?
- 3.Planlegges det for walkability?

Teori

Å gå

Ett søkeresultat i Ordbnett på gå (*Stor norsk ordbok*) beskriver å gå som når du beveger deg ved å flytte føttene, en fot av gangen slik at en fot alltid er i bakken, i motsetning til når man løper og begge føttene løftes fra bakken. En fotgjenger beskrives som en som går til fots (*Bokmål rettskrivingsordbok*), noe som må sies å være det samme som å være gående, så begrepene gående og fotgjengere brukes nok litt om hverandre.

I trafikkreglene defineres du også som gående hvis du «går på ski eller rulleski,» (Trafikkregler, 1986, §2.3.a)) eller «fører rullestol eller sparkstøtting eller aker kjelke»(Trafikkregler, 1986, §2.3.b)) og når du «Leier sykkel eller moped, triller barnevogn eller bruker lekekjøretøy»(Trafikkregler, 1986, §2.3.c)).

Å gå er noe de fleste mennesker greier å gjøre. Allikevel er det å gå så mye mer enn det å bare bevege seg ved å flytte føttene. «[...] at gå giver også en uforpligtende og ukompliceret mulighed for at være til stede i det offentlige miljø.» (Gehl, 2007, s. 125). Jane Jacobs er inne på det samme når hun skriver om «sidewalk ballet» (Jacobs, 2011, s. 65 - 71), og hvordan mennesker, kjente og ukjente forholder seg til hverandre gjennom sin bruk av gata.

I en gammel rapport, datert 1973, fra Norsk institutt for by- og regionforskning, har de følgende tilnærming til fotgjengeren:

Vi er alle fotgjengere. Dersom vi ikke er sjuke, fysisk uføre, svært unge eller svært gamle, går det knapt en dag uten at vi går en tur. Vi går til lekeplassen, skolen, arbeidsplassen og butikken, ja, selv buss- og bilturer medfører gangturer. (Nistov & Farner, 1973, s. 6)

44 år senere skriver Hillnhütter (2017) at i en undersøkelse fra Tyskland var reisemiddelfordelingen 50 prosent gåing, når man så reisemiddelfordelingen for alle etappene til en reise. Videre argumenterer Hillnhütter (2017) for at kollektivpassasjerer skal regnes som gående, en kollektivreise består av cirka like mye gåing og venting, som selve reisen med kollektivtransporten. De aller fleste som reiser kollektivt går til og fra holdeplassene (Hillnhütter, 2017).

Walkability

Ett søk på walkability i Ordbnett gir ingen resultater fra noen av ordbøkene. Ett søk på walkable (*Stor engelsk ordbok*) derimot gir to alternativer til oversettelse. Alternativ en er at det betyr gangbar eller fremkommelig. Den andre betydningen er fotgjengervennlig, og da gjerne brukt om en by eller ett nabolag tilpasset fotgjengere.

Definisjonen på walkability i faglitteraturen varierer mellom forskjellige studier (Forsyth, 2015). I en litteraturstudie av Forsyth (2015) deles definisjonene inn i 3 kategorier, der den første handler om fysiske omgivelser, at det er mulig å gå der, og for eksempel hvordan avstander og trafikk påvirker de gående. Den andre kategorien er om hva folk som går bidrar til, som det at mange mennesker i et område bidrar med å skape liv, videre er det positivt for både folkehelse og miljø at folk bruker bena, og når alle kan gå kan det bidra til å utjevne sosial ulikhet. For det tredje blir walkability brukt som målestokk for bedre design ved at man viser forholdene og potensialet for gående ved å legge sammen utvalgte indikatorer for et område. Ytterligere så argumenterer Forsyth (2015) for at walkability i mange tilfeller handler mer om gode urbane områder som er trivelige steder å oppholde seg i, enn det handler om gåing i seg selv.

Litman definerer walkability som “the quality of walking conditions, including factors such as the existence of walking facilities and the degree of walking safety, comfort and convenience”(Litman, 2018, s. 5). Dette er en definisjon som ikke bare fokuserer på hvordan fysiske omgivelser påvirker gåkvaliteten, men også hvordan områdene oppfattes. I samme artikkel skriver Litman (2018) om den økonomiske verdien av walkability, noe som tyder på at det bevisst er valgt å skille walkability mellom fysiske omgivelser og det som alle som går bidrar med til omgivelser og samfunn. Gangavstand blir ikke nevnt her, så områder kan ha høy walkability, selv om mange kjører bil for å komme seg dit.

I en artikkel om hvordan walkability påvirker eiendomspriser, brukes følgende definisjon: "Walkability is the degree to which an area within walking distance of a property encourages walking of recreational or functional purposes" (Pivo & Fisher, 2011 s. 185). Denne definisjonen åpner opp for at walkability er noe mer enn bare gåing, alt som oppmuntrer til mer gåing bidrar til bedre walkability. Den knytter også walkability tydelig til gangavstand fra bolig.

Hack (2013) har utført en litteraturstudie om hvordan forretninger presterer i «walkable commercial areas», som i denne oppgaven heretter blir oversatt til «fotgjengervennlige handelsområder». Det som vanligvis menes med fotgjengervennlige handelsområder, er ifølge Hack (2013), at det må være mulig for en betydningsfull andel av kundene å ankomme på en annen måte enn med bil. Likeledes må det være muligheter for å spasere, møte andre, ta seg en liten hvil, og hvis man ankommer med bil trenger man ikke å kjøre fra butikk til butikk (Hack, 2013). Hack selv velger å definere fotgjengervennlige handelsområder på følgende måte:

[...] places with a diverse range of local-serving shops and services, where a substantial fraction of patrons arrive by walking, cycling or taking mass transit, where there are good pedestrian links to adjacent neighborhoods, and where pedestrians are treated well once they arrive."(Hack, 2013, s. 7-8)

Her inkluderes viktigheten av at handelen skal tjene et lokalområde, og at det må være gode gangforbindelser til nærliggende boområder. Regionale kjøpesentre eller handelsparker hvor det store flertallet av kundene kommer med bil, med bare et fåtall som ankommer til fots, regnes ikke som fotgjengervennlige handelsområder, selv om selve kjøpesenteret eller handelsparken er aldri så fotgjengervennlig (Hack, 2013).

Handelslokalisering

Hvor handel lokaliseres, og tettheten, har betydning for hvilken transportform kundene kommer til å bruke, skal man få dem til å velge bort bilen bør handelen ligge i sentrum, men ikke lenger unna et kollektivknutepunkt enn 300 meter (Tennøy, 2011). Videre så regnet Engebretsen og Strand (2010) ut at det er sannsynlig at 80 prosent av de som skal handle dagligvarer kommer til å gå eller sykle hvis de bor nær sentrum i et stort tettsted i et område med 25 bosatte per dekar og 200 butikker tilgjengelig innenfor 1 km. I motsatt ende, bor du utenfor et stort tettsted, med lav befolkningstetthet og få butikker tilgjengelig i nærheten, blir det få som velger føttene eller sykkelen (Engebretsen & Strand, 2010).

Er målet en lite bilavhengig befolkning, bør det fortettes slik at de funksjonene man trenger i dagliglivet, som for eksempel handel, skole, barnehage og ett attraktivt kollektivtilbud, er innenfor gangavstand fra boligen (Tennøy, 2011).

Engebretsen og Strand (2010) fordelte alle dagligvarebutikker og butikker i kjøpesentre i Norge inn i handelssoner, og det viste seg at i tre fjerdedeler av handelssonene var det bare en dagligvarebutikk. Noe som tyder på en spredt lokalisering av butikker. Videre så er medianlengden på handlereisene slik at det ser ut som om det er mange som handler i nærbutikken sin (Engebretsen & Strand, 2010). Skal man ha noe mer enn dagligvarer velger flere å reise til et kjøpesenter, 22 prosent av dagligvarereisene er til et kjøpesenter, derimot ligger bare 9 prosent av dagligvarebutikkene i et kjøpesenter (Engebretsen & Strand, 2010). Engebretsen og Strand (2010) setter dette i forbindelse med hvilke typer butikker som er konsentrert til kjøpesentrene, blant annet har kjøpesentrene 70 prosent av totalomsetningen innen klær, sko og reiseeffekter. Lokaliseringen til et kjøpesenter har mye å si for reisemiddelvalget, 70 prosent velger å gå, sykle eller ta kollektivt til et bysenter, til gjengjeld er tilsvarende tall for lokalsentre og regionsentre henholdsvis 33 og 10 prosent (Engebretsen & Strand, 2010). Dette vises også gjennom hvor langt folk er villig til å gå på en handlereise, for er avstanden under 900 meter går cirka to tredjedeler, mens det synker til cirka en tredjedel når avstanden er mellom 1 og 1,9 km (Engebretsen & Strand, 2010). Videre er det slik at en gjennomsnittsperson som bor spredtbygd, totalt sett kjører fire ganger så mye for å handle, enn en som bor tett i en storby (Engebretsen & Strand, 2010).

En undersøkelse fra USA (Rodríguez et al., 2009), blant voksne mellom 45 og 84 år, viste at de som bor i nabolag med mange butikker bruker mer tid på å gå hver uke enn de som bor i nabolag

med få eller ingen butikker. Videre så skriver Hillnhütter (2017) at akseptable gådistanser kan øke med mellom 10 og 17 prosent der hvor det er byliv og gågater med butikker.

Oppsummering

Det å gå handler om mer enn det å kunne gå fra A til B, det handler om avstander, fysiske omgivelser og mennesker. Hvordan fysiske omgivelser og avstander kan påvirke mennesker til å gå mye eller lite. Ofte er tilretteleggingen for gående bygd på bilens premisser, blant annet er trafikkerte hovedveier barrierer, slik at fotgjengere får lengre gåavstand grunnet få krysningsmuligheter, må gå under mørke underganger eller vente lenge på å få grønn mann i kryss (Hillnhütter, 2017). Dårlige forhold for fotgjengere fører til at bare de som er nødt til det går, og folk stopper sjeldent opp for å oppholde seg i et slikt område (Gehl, 2010). Mennesker som oppholder seg i et byrom er en kvalitet, og kan bidra til å skape mer aktivitet i et område (Gehl, 2007). København kommune (2011) har en fotgjengerstrategi hvor ett av punktene er at gåkulturen skal stimuleres. Det handler blant annet om å gjøre gåing mer lystbetont, noe som kan gjøre det enklere å endre vaner, og den korte bilturen byttes kanskje ut med en gåtur (København kommune, 2011).

Holdninger til det å gå kan utvikles i positiv retning. Gjennom å ha en gåkultur hvor innbyggerne føler at det mest naturlige blir å velge føttene istedenfor bilen, påvirker de hverandre positivt, noe som igjen blir en faktor som bedrer gåkvaliteten. I forarbeidene (Gehl architects, 2010) til Københavns fotgjengerstrategi har de oppsummert det på en ryddig og enkel måte:

“Kvaliteten af fodgængermiljøet bestemmes af en lang række faktorer, der enkeltvis og tilsammen er med til at sikre og fremme gå-kvaliteten og herved stimulere fodgængertrafikken i byen” (Gehl architects, 2010)

Speck (2012) skriver om hvordan mange innbyggere i dag, spesielt de kreative og de yngre, vil bo i nabolag med gateliv. Videre så nevner også Speck (2012) gåkultur, han skriver at gateliv er gåkultur, og at alt dette kommer fra walkability. Speck (2012) har tre hovedargumenter for å gjøre byene mere gåvennlige, det er økonomi, helse og bærekraft.

Mange faktorer påvirker hvor mange som velger å gå. Blant annet er de som reiser kollektivt fotgjengere (Hillnhütter, 2017), dermed er det viktig at boliger, handel og arbeidsplasser er lokalisert nært et kollektivtilbud. Både befolkningstetthet og butikk tetthet har betydning for hvor mange som velger å gå eller oppholde seg i et område. Dagligvarebutikker ser ut til å ligge mer spredt enn andre butikker (Engebretsen & Strand, 2010), og mange ser ut til å benytte seg av nærbutikken sin, noe som tyder på at det også i litt mere spredtbygde strøk er viktig å gjøre det mer attraktivt å gå.

En walkability indeks, lik den som lages i denne oppgaven, blir mer en indeks som viser gåpotensialet i et område (Forsyth, 2015), ved å summere sammen flere gåkriterier, som igjen er basert på gåkvaliteter.

Metode

Forskningsprosessen

For å gjennomføre denne oppgaven har det blitt brukt kvalitativ og kvantitativ metode (Johannessen et al., 2011). Analysen av planleggingsdokumenter og litteratur knyttet til walkability er kvalitativ, i form av en innsamling og analyse av tekst (Johannessen et al., 2011). En GIS-analyse er kvantitativ, siden det der er snakk om analyse av romlig statistikk (O'Sullivan & Unwin, 2010).

Datainnsamlingen er hovedsakelig fra offentlige kilder. For eksempel er planleggingsdokumentene lastet ned fra de tre kommunene sine nettsider, publikasjoner fra Tansportøkonomisk institutt er lastet ned fra deres nettsider. Google scholar har også blitt brukt. Data fra disse kildene, samt flere, har blitt brukt til å utføre en litteraturstudie.

Målet med å analysere planleggingsdokumenter er for å undersøke nærmere hva som er dagens politikk og regulering, hovedsakelig når det gjelder gåvennlighet og handel. Nasjonale, regionale og kommunale dokumenter har blitt undersøkt.

Kartdataene er lastet ned hovedsakelig fra (Geonorge) sin nedlastingsportal, som er en del av Norge digitalt, og driftes av Kartverket. Rutenett og rutenettstatistikk er lastet ned fra Statistisk sentralbyrå. Dette er offentlig tilgjengelige data, som ligger åpent for alle. Noen av kartdataene som har blitt brukt i denne oppgaven, er bare tilgjengelig for parter i Norge digitalt, som FKB-data (Norge digitalt, 2018), arealbrukskart (Statistisk sentralbyrå, 2019a) og data fra matrikkelen (Infoland, 2019). Disse har jeg fått fra Universitetet, som har tilgang på disse dataene gjennom Norge digitalt-samarbeidet. Foretaksdata har blitt lastet ned fra Brønnøysundregisteret hvor de ligger åpent tilgjengelig.

Målet med GIS-analysen er å utforske gåkvalitetene i den urbane strukturen til de tre kommunene. Først defineres hvilke områder som skal være med i analysen, deretter blir områdene sortert etter en rekke gåkriterier, og til slutt skal de få verdier som forteller noe om graden av gåkvalitet. Disse gåkriteriene legges sammen for å vise gåpotensialet til et område.

Alle kartdataene er fra offentlige kilder, som Statistisk sentralbyrå og Kartverket, dermed vil det være mulig for andre å laste ned de samme dataene. Hvis man har like data og utfører analysen på samme måte, burde man i dette tilfellet få samme resultat, noe som er et tegn på at dataene er pålitelige, de har høy reliabilitet (Johannessen et al., 2011). I denne oppgaven blir det brukt mange forskjellige datasett, og det kan være vanskelig å få tak i datasett som er fra samme dato, for eksempel oppdateres dataene fra Brønnøysundregisteret daglig. Også FKB-dataene oppdateres ofte, og de forskjellige lagene kan ha forskjellige oppdateringsdatoer. I tillegg er det også forskjell mellom når de forskjellige kommunene oppdaterer (Geonorge). Hvis det er vanskelig for andre å få tak i nøyaktig de samme datasettene senker det nok reliabiliteten noe (Johannessen et al., 2011).

GIS-analysen er en eksplorativ undersøkelse (Johannessen et al., 2011), som gir et nytt perspektiv på Søgne, Songdalen og Kristiansand, for å utforske eksisterende walkability. Videre er dette en romlig analyse (O'Sullivan & Unwin, 2010), hvor kartlagene blir konvertert til tall slik at de kan sammenlignes, og summeres sammen til en walkability indeks for de tre kommunene.

Dataene som blir brukt til walkability indeksen har høy validitet (Johannessen et al., 2011), og kommer fra sikre kilder som SSB og Kartverket. Det bor et visst antall mennesker innenfor hver statistisk rute, det er en viss boligtetthet, veilinjene viser de veiene som finnes, og arealbrukskartet viser arealbruk. Dataene for matrikkelen kan derimot ha en del feil, spesielt de eldre dataene fra før 1980 (Kartverket, 2019b), noe som senker validiteten for disse dataene noe. En walkability indeks bare basert på disse kartdataene, vil gi lav begrepsvaliditet (Johannessen et al., 2011) for selve begrepet walkability, siden definisjonen walkability, som nevnt tidligere, kan være så mye mer enn noe som kan kartfestes, siden det også handler om mennesker. Men siden man vet noe om hvor mennesker liker å ferdes (Gehl, 2007), kan en walkability indeks påvise steder med potensiale, men et mer fullstendig bilde får man ikke før man har gjort undersøkelser på stedet (Gehl & Svarre, 2013).

Planleggingsdokumenter

På nasjonalt nivå finnes Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015), Nasjonal transport(St.meld. nr. 33 (2016-2017)) og Berekraftige byar og sterke distrikt (St.meld. nr. 18 (2016-2017)), som viser hvilken vei fremtidig politikk fra regjeringens skal ta.

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen (2014) er en plan vedtatt av Kristiansand, Søgne, Songdalen og de andre kommunene i Kristiansandsregionen, og alle kommunene har fulgt opp med handlingsplaner. Videre så er Regionplan Agder 2020 (2010), Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050 (2011), og Regional planbestemmelse for handelsetablering (2011), planer som fastsatt av aust- og vest-agder fylkesting.

Under er kommuneplaner fra de tre kommunene, samt noen innledende plandokumenter for nye Kristiansand kommune.

	Kommunale planer og planprosesser
Nye Kristiansand	Det har blitt utarbeidet en Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023 (2019), og forslag til nytt planpogram (Sterkere sammen: Kristiansand mot 2030, 2019). Videre så finnes det et dokument som beskriver utfordringer for nye Kristiansand (Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018, 2018). Ingen av disse dokumentene er juridisk bindende, men er en måte å se på fremtidige planbehov.
Kristiansand	Kommuneplanen Styrke i muligheter 2011-2022 (Kristiansand kommune, 2011b), med oppdaterte bestemmelser endret i 2013 og 2016 (Kristiansand kommune, 2016) er gjeldende fra og med side 53. En ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi (Kristiansand kommune, 2017a) erstatter den gamle samfunnsdelen. Arealplankart (Kristiansand kommune, 2011a). Boligprogram (Kristiansand kommune, 2018). Kommunedelplan for Kvadraturen (Kristiansand kommune, 2017b).
Søgne	Kommuneplanens samfunnsdel (Søgne kommune, 2018), Planbestemmelser for kommeplanens arealdel (Søgne kommune, 2019b). Arealplankart (Søgne kommune, 2019a)
Songdalen	Kommuneplanens samfunnsdel 2012 – 2014 (Songdalen kommune, 2012c), Bestemmelser til kommuneplanen for Songdalen kommune (Songdalen kommune, 2012b), Utbyggingsprogram for Songdalen kommune 2012-2016 (Songdalen kommune, 2012d). Arealplankart (Songdalen kommune, 2012a)

Planleggingsdokumentene har blitt studert spesielt med tanke på hvordan det planlegges og reguleres for gående. Hvis det skal være mulig å nå nullvekstmålet, (St.meld. nr. 33 (2016-2017)), må all økning av persontransport tas av gange, sykkel og kollektivt. Planene ble dermed også studert for å se hva kommunene gjør for å nå dette målet. Urban struktur, og hvor handelen blir lokalisert har i tillegg mye å si for gangandelen i et område (Tennøy et al., 2017b), så det er også en del av studien.

Walkability indeks i GIS

I denne oppgaven skal jeg lage en egen walkability indeks. For å finne en metode har jeg sett nærmere på flere artikler (Dobesova & Krivka, 2012; Frank et al., 2010; Leslie et al., 2007). Grunnen til at jeg så nærmere på disse tre er at de har metoder for å lage indekser som er mulig å få til innen tidsfristen til denne oppgaven, samt at kartgrunnlagene som trengs er noe som er lett å få tak i. I tillegg kunne jeg se i google scholar at relativt mange har sitert disse artiklene. Etter en gjennomgang av de tre artiklene kom jeg til at jeg hovedsakelig ville bruke følgende artikkel (Leslie et al., 2007), og bruke deres fremgangsmåte langt det er mulig. Dette ble basert på en vurdering av hvordan walkability indeksen utarbeides, hvilke kartgrunnlag som er tilgjengelige, og egen erfaring med GIS. Indeksen består av fire kartlag, hvor resultatene blir normalisert ved hjelp av desiler, fremgangsmåten for normaliseringen ligger i vedlegg B. Deretter blir de fire kartlagene summert sammen. Dette resultatet blir igjen fordelt på fire kvartiler, hvor 1 er lav walkability, 2 er under middels, 3 er over middels og 4 er høy walkability.

Valg av rutenett

Som et grunnlag for indeksen brukes den minste statistiske enheten som også inneholder befolkningsdata, derfor ble det valgt å laste ned rutenettet fra SSB som er 250 x 250 meter (Statistisk sentralbyrå). Det er et fast definert rutenett til bruk for offentlig statistikk (Strand & Bloch, 2009). Dette er attpåtill det minste rutenettet som er tilgjengelig, rutenettene er tilgjengelig i flere størrelser helt opp til 500 x 500 km. Et fast geografisk rutenett vil også gjøre det enklere å etterprøve resultatene, siden grensene til rutenettene, i motsetning til for eksempel kommuner og postnummer, ikke justerer grensene. Alle rutene har en unik id slik at det kan gjøres en kobling mot datasettet med befolkningsdata (Statistisk sentralbyrå, 2018a). Denne koblingen ble gjort med en «join» i QGIS. Det ble vurdert å bruke ruter på 1x1 km istedenfor 250 x 250m. Blant annet er det mer detaljerte befolkningsdata i 1x1 km rutene. Mens 250m rutene bare viser antall innbyggere, viser kilometerrutene også antall kvinner og menn, samt gjennomsnittsalder. I tillegg er det statistikk om landbrukseiendommer og jordbruk på kilometerrutene som ikke finnes på de mindre rutene. En annen fordel med kilometerruter er at man slipper å regne ut hvor mange innbyggere det er per kvadratkilometer. 250 meters ruter ble valgt allikevel, hovedsakelig fordi det er den minste rutestørrelsen. Dataene som er ekstra for kilometerrutene er ikke essensielle for å analysere walkability. Samt at med mindre ruter får man med mindre uinteressant areal, som hav, jorder, og skog.

Området som skal undersøkes, er kommunene som skal slås sammen til nye Kristiansand kommune, nemlig Kristiansand, Songdalen og Søgne. Fordi det blir veldig tungt å jobbe med et datasett som inneholder hele Norge velger jeg ut de rutene som helt eller delvis overlapper med kommunene, noe som gjøres med «Select by location» algoritmen i QGIS med «intersect» huket av. Deretter lagres de utvalgte rutene som en ny fil.

For å redusere påvirkningen fra store områder som er spredt bebygd, beholdes bare de urbane rutene (Leslie et al., 2007). Rutene med over 200 innbyggere pr km² som er nabo til eller ligger nært en annen rute med over 200 innbyggere pr km² velges ut. Alle de andre rutene fjernes.

Det første som nå må gjøres er å konvertere befolkningsdataene til tallformat med «Field Calculator», og i samme operasjon kan det regnes ut befolkning pr km² med formelen:

$$(to_int("Ruter250m_beflandet_2018_pop_tot")/\$area)*1000000$$

Befolkningen i hver rute deles nå på hvor mange m² ruten er, da får man hvor mange som bor pr m², deretter ganges dette tallet med 1 000 000 for å få antall innbyggere pr km². Nå har man fått en ny kolonne i datasettet med befolkning pr km². Deretter bruker man «Select by expression» og formelen:

$$"BefolkningKm2" > 200$$

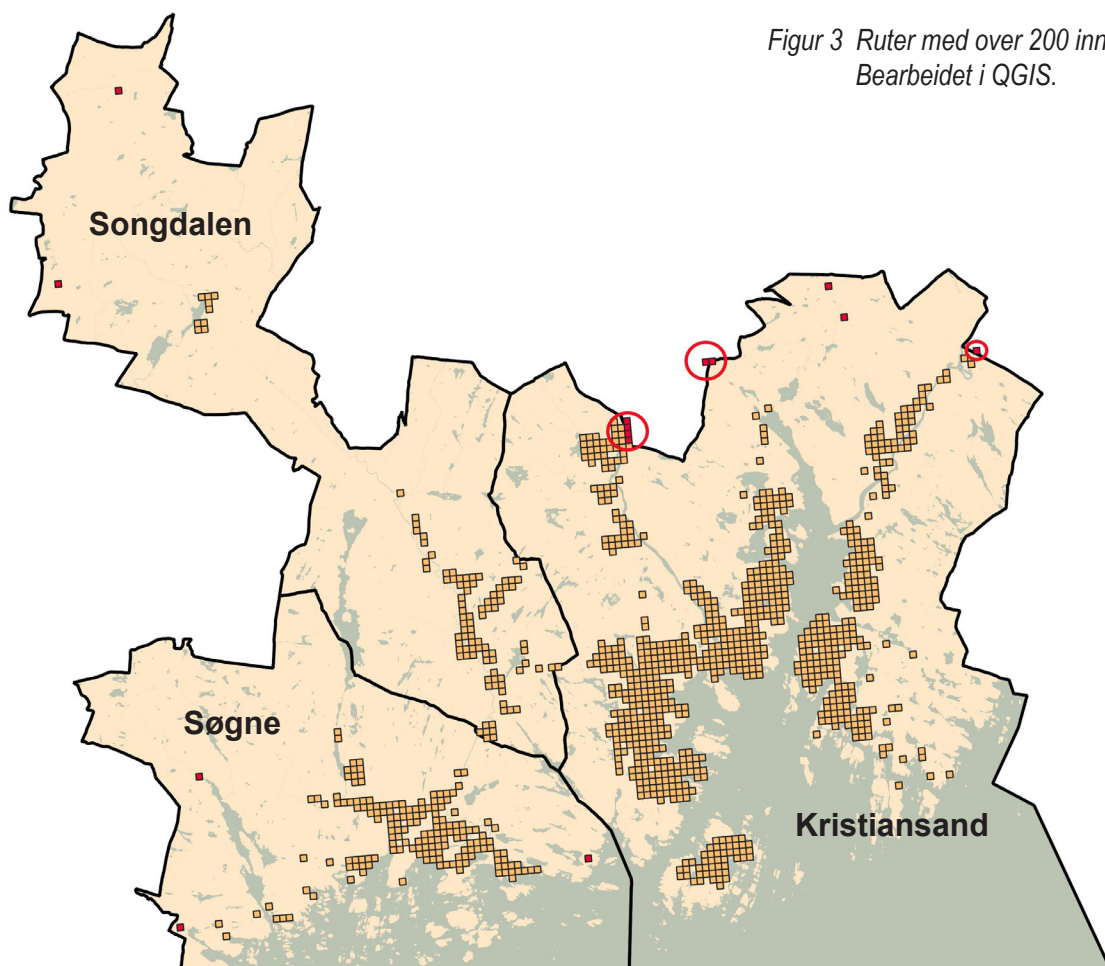
Rutene med over 200 innbyggere pr km² blir nå valgt ut. Neste trinn blir å fjerne ensomme ruter som er mer enn 1000 meter fra en annen rute. 1000 meter ble valgt fordi det er den avstanden de raskeste fotgjengerne tilbakelegger distansen på (Nistov & Farner, 1973). For å fjerne de

ensomme rutene, må rutenettet først konverteres til et punktdatasett ved hjelp av «Centroids». Når det er gjort kjøres «Distance matrix» på det nye punktdatasettet. Da får man opp avstandene mellom alle punktene i datasettet. Deretter bruker man «Select by expression» og formelen:

"Distance" >1250

Grunnen til at 1250 meter blir brukt er at centroiden ligger midt inni ruten, det vil si 125 meter inn i ruten, derfor ble det lagt på 250 meter, slik at avstanden mellom rutene blir cirka 1000 meter. For å velge ruter brukes «Select by location» nok en gang, med «intersect» huket av, da velges bare de rutene der hvor det er punkter.

I figuren under kan man se de de ensomme rutene, her er de farget røde, dette er ruter som blir fjernet siden de ligger for langt unna en annen urban rute. De røde rutene med ring rundt ble fjernet fordi de hører til en nabokommune. De rutene som er igjen nå blir grunnlaget for de neste kartlagene som skal produseres.

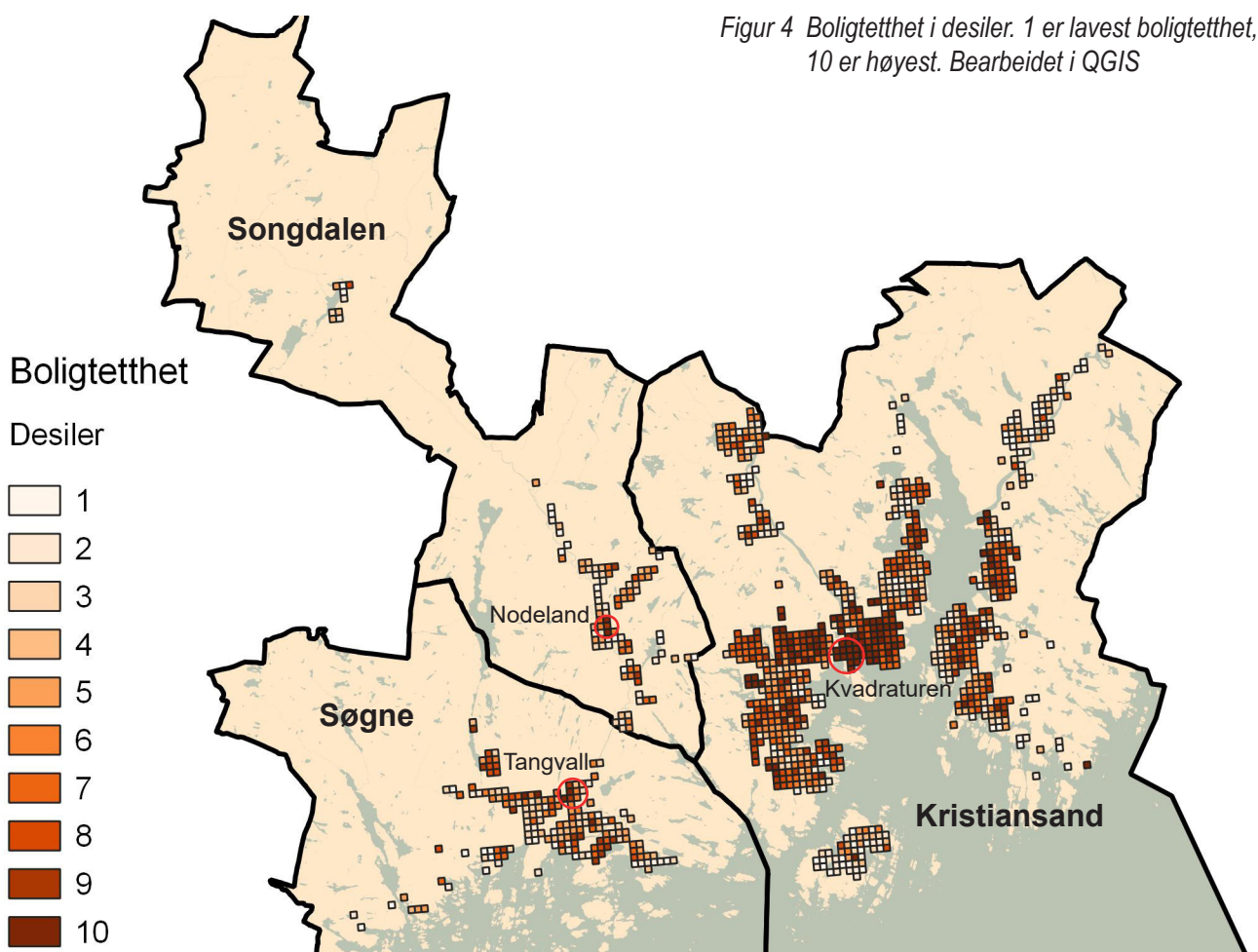

Figur 3 Ruter med over 200 innbyggere.
Bearbeidet i QGIS.

Boligtetthet

Boligstatistikk for rutenett ble lastet ned fra Statistisk sentralbyrå (2018b), og koblet med rutenett-id mot rutenettet som ble laget i forrige kapittel. For dette kartlaget skal antall boliger i hver rute deles på det arealet i ruten som brukes til bolig. SSB Arealbruk (Statistisk sentralbyrå, 2019a) er et kartlag som viser faktisk arealbruk.

Deretter skal det regnes ut hvor mange m² med boligareal det er i hver rute, men først må all boligbebyggelse sorteres ut fra arealbrukskartlaget ved å velge «Boligbebyggelse» ut fra kolonnen «HOVEDKLASS». Siden dette er et vektorkartlag må «Rasterize (vector to raster)» brukes for å konvertere det til raster. Ettersom det er antall kvadratmeter boligareal i hver rute som skal regnes ut, settes pikselstørrelsen til 1 ganger 1 meter, en piksel tilsvarer dermed 1 m². For å finne antall kvadratmeter boligareal telles antall piksler i hver statistikkroute med «Zonal statistics». Boligtetthet i hver rute kan nå regnes ut ved å dele antall boliger på boligareal i field calculator, og det blir laget en ny kolonne som heter boligtetthet. For å normalisere resultatene sorteres resultatet, som nevnt tidligere, i desiler fra 1 til 10, hvor 1 er lavest boligtetthet og 10 er høyest (Leslie et al., 2007). Dette kan gjøres i et regneark, som Excel, fremgangsmåten finnes i vedlegg B. En av fordelene med å normalisere er at store svingninger og unormalt høye eller lave tall ikke blir fremtredende.

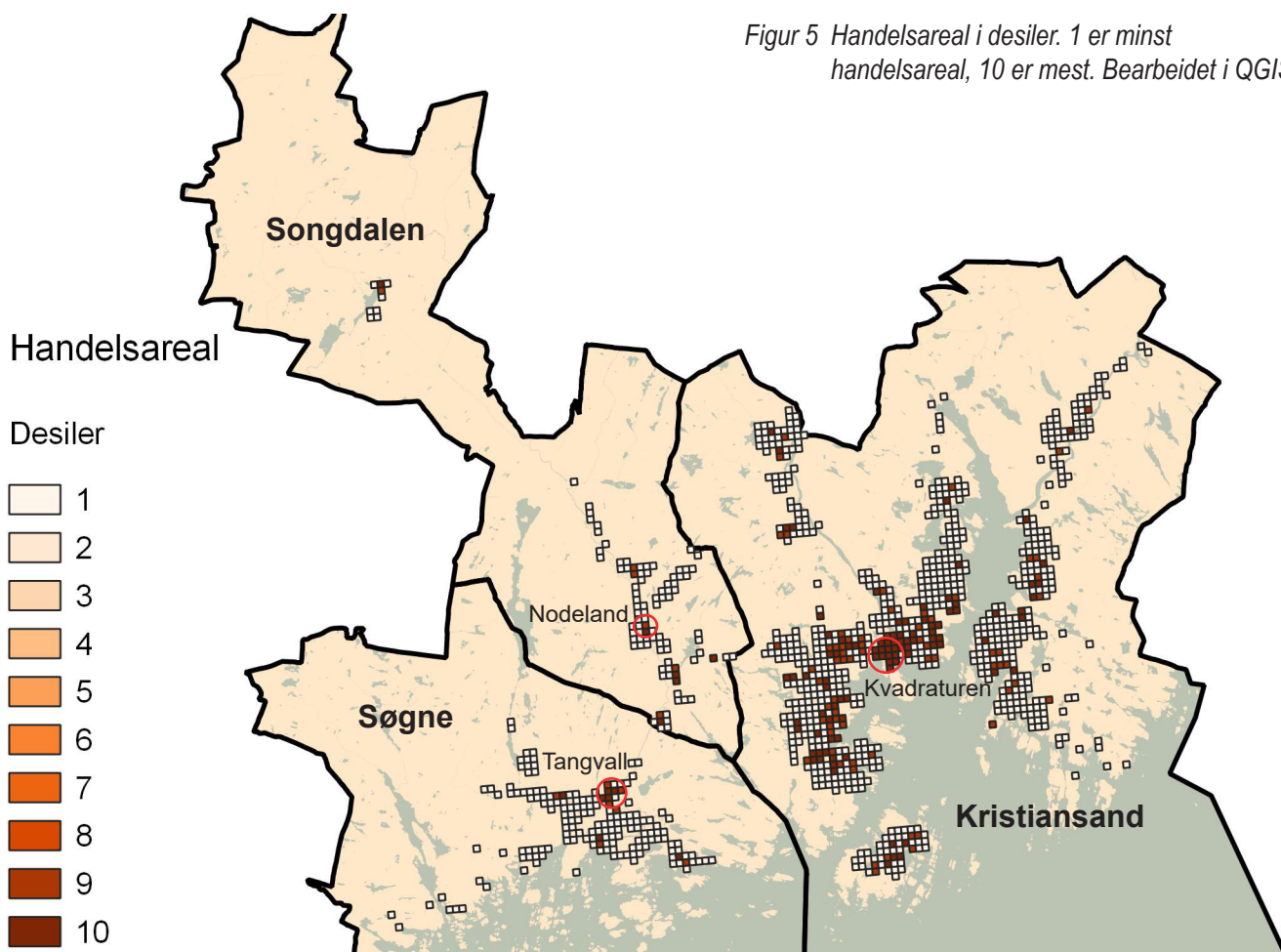

Handelsareal

I utgangspunktet er det «net retail area» som skal regnes ut her (Leslie et al., 2007). Her ser man på hvor mye gulvareal handelen har, og deler det på bygningsfotavtrykket til handelen. Hvis for eksempel arealet, fotavtrykket, er 1000 kvadratmeter, og gulvarealet er 2000 kvadratmeter blir ratioen 2. Tanken bak er at høy ratio betyr at det er mindre plass satt av til bil, og det er derfor mer gåvennlige områder. I denne oppgaven forenkles dette noe ved at gulvarealet deles på arealet til rutene, jeg forsøkte først å bruke kartet med arealbruk fra Statistisk sentralbyrå (2019a), men det fungerte dårlig, siden parkeringsplasser der var en egen kategori. Så selv områder med store parkeringsplasser kunne ende med en høy ratio, siden handelsarealet bare er byggene med en liten buffer rundt.

Jeg har brukt data fra matrikkelen (Infoland, 2019) som inneholder byggenes arealbruk og næringstype. Disse dataene har blitt koblet mot FKB bygningsdata (Norge digitalt, 2018). Videre ble alle bygg med Næringsgruppe: «Varehandel, reparasjon av motorvogner» sortert ut. Deretter ble dataene fra «BRUKSAREAL_ANNET_BOLIG» delt på arealet til rutene, slik at man får hvor mange kvadratmeter bruksareal det er per kvadratmeter rutenett. Feltet med antall kvadratmeter bruksareal pr kvadratmeter rutenett brukes som «burn-in value» i «Rasterize (vector to raster)». Videre brukes «Zonal statistics», og det hukes av for «sum», slik at man får summert opp antall kvadratmeter bruksareal i hver rute. Denne summen deles på arealet til ruten, og man får da en ratio som viser hvor mye bruksareal handel det er pr rute. Bruksarealet fordeles deretter på desiler, hvor 1 er minst bruksareal per rute, mens 10 er mest. Dette er altså bruksareal ikke salgsareal.

Figur 5 Handelsareal i desiler. 1 er minst handelsareal, 10 er mest. Bearbeidet i QGIS

Krysstetthet

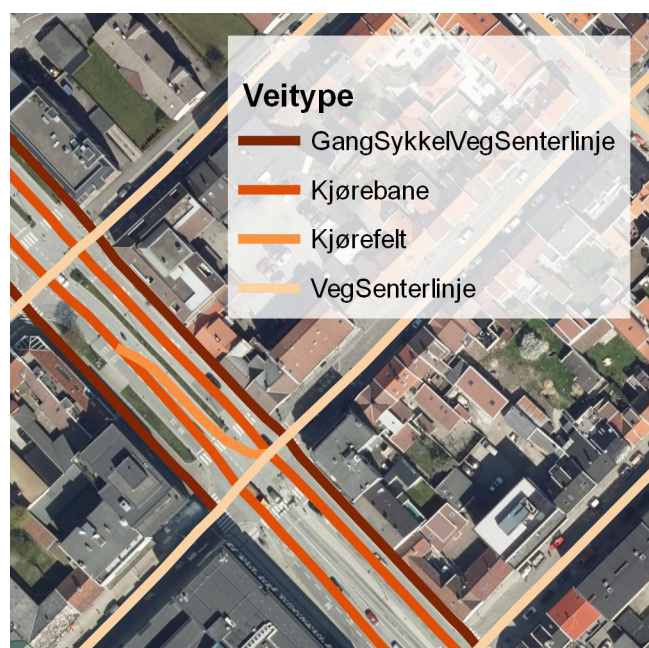
Her er poenget å finne ut hvor mange veier som går ut fra hvert kryss. Linje-kartlagene «Kjørebane», «Kjørefelt», «VegSenterlinje», «GangSykkelveg», «Traktorveg» og «Sti» fra FKB-N20 (Norge digitalt, 2018) har blitt brukt til denne oppgaven. Siden oppgaven handler om walkability er alle kartlagene med linjenettverk som er gangbare blitt inkludert. Videre så har disse kartlagene, for Søgne, Songdalen og Kristiansand, blitt slått sammen til ett kart med «Merge vector layers» i QGIS. Etter modell fra en artikkel om walkability (Dobesova & Krivka, 2012), har E18 og E39 blitt fjernet fra linjenettverket, fordi det ikke er egnet å gå langs, eller krysse motorvei for fotgjengere.

Kryss som er nærmere hverandre enn 15 meter har blitt slått sammen til ett punkt (Dobesova & Krivka, 2012). Dette er for å unngå at det blir alt for mange punkter. Som man ser på eksempelet fra Kvadraturen hadde det blitt veldig mange punkter hvis man skulle hatt ett punkt for hvert sted to linjer krysset. I stedet blir krysningspunktene som er nærmere hverandre enn 15 meter slått sammen til ett stort polygon, hvis for eksempel det er fire krysningspunkt som blir slått sammen, med verdiene 3, 4, 5 og 4, blir det den høyeste verdien, 5, som overføres til det nye store punktet. For å finne krysningspunktene på linjelaget brukes en plugin i QGIS som heter Networks v.2.3.1.

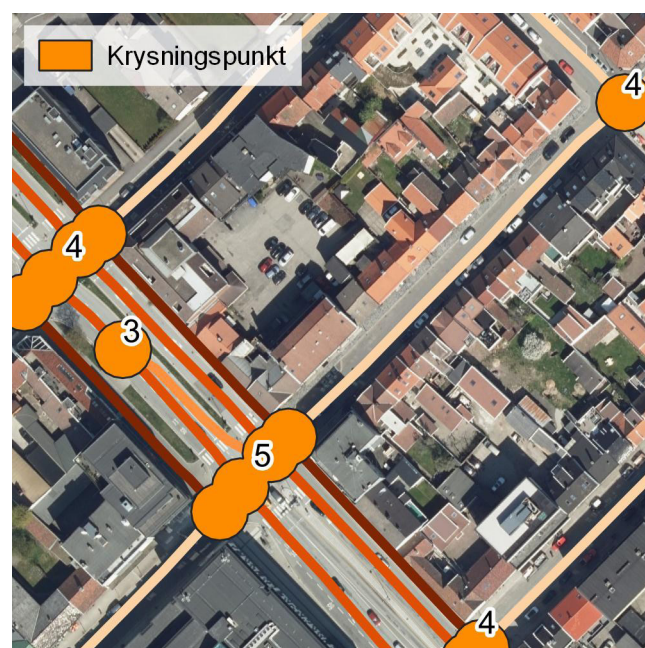

Figur 6 E39 og E18 som blir fjernet fra linjenettverket. Bearbeidet i QGIS

Figur 7 Eksempel på linjenettverk i et kryss i Kvadraturen. Bakgrunnsbilde er wms fra Norge i bilder

Figur 8 Eksempel på krysningspunktbuffer i Kvadraturen. Bakgrunnsbilde er wms fra Norge i bilder

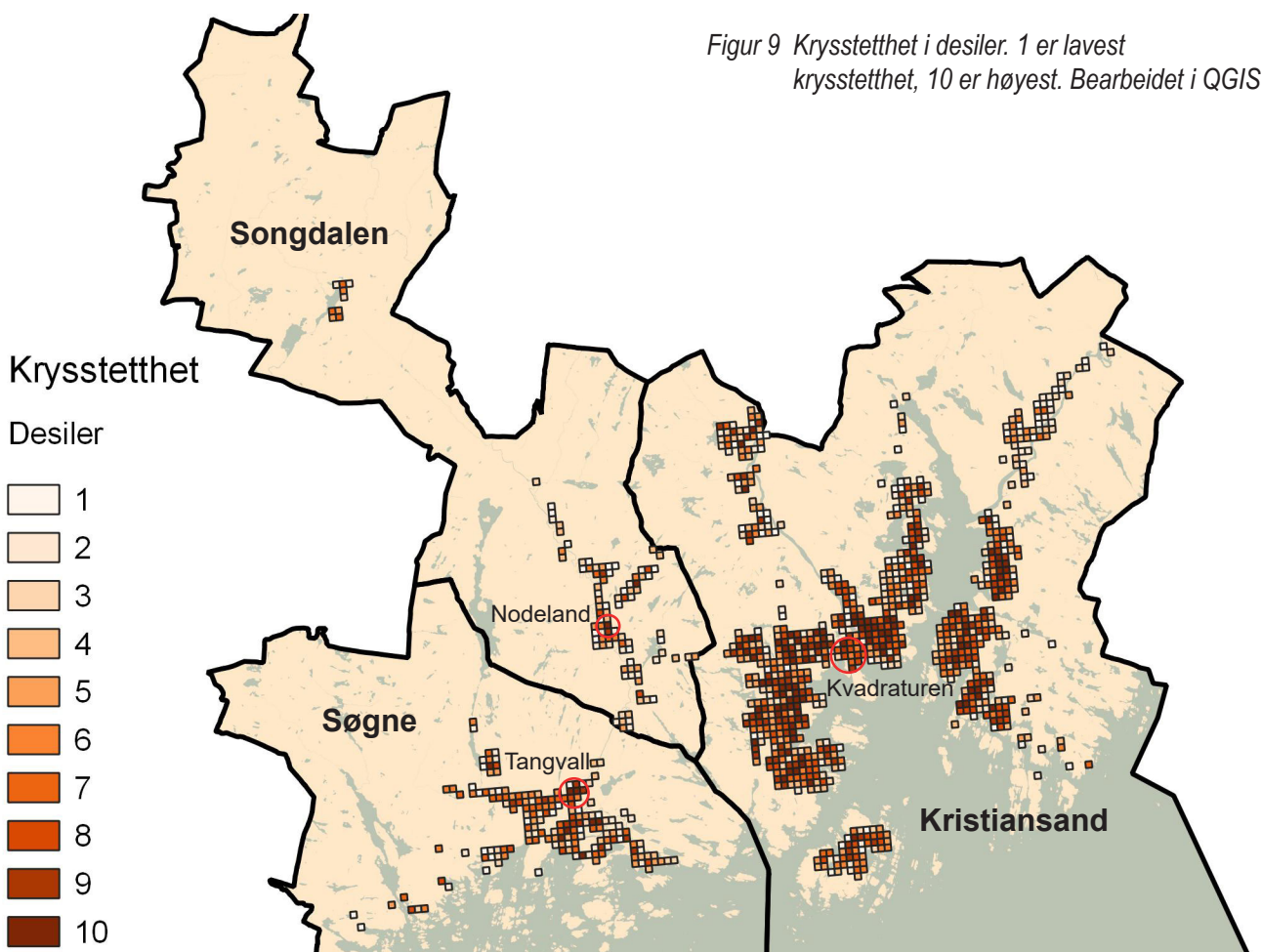

Der er det en algoritme som heter «Build graph» som gir hvert krysningspunkt en verdi etter hvor mange linjer som går ut fra det. Punktet der to linjer møtes får verdien 2, og punktet der hvor en linje slutter, en blindvei, får verdien 1. Både punkter med verdien 1 og 2 fjernes, det er bare kryss med 3 eller flere veier som blir med videre. For å få slått sammen punkter som er nærmere hverandre enn 15 meter utføres det en bufferoperasjon med en buffer på 7,5 meter, i tillegg må det hukes av for «dissolve». Nå har det blitt til ett stort multi-polygon som deles opp med algoritmen «Multipart to singleparts». Polygonene ligger over de opprinnelige punktene, og punktet med høyest verdi skal brukes videre i polygonet, dette gjøres med «Join attributes by location (summary)», og det må hukes av for «intersect», og at det er maksverdien som skal regnes ut.

Deretter skal antall kryss med 3 eller flere armer pr kvadratkilometer legges inn i rutenettet. Nok en gang brukes «Join attributes by location (summary)», bare at nå skal det hukes av for «count», det betyr at det er antall kryss i hver rute som telles opp. Videre så brukes «Field calculator» og formelen:

$$("nb_max_count" / \$area) * 1000000$$

Dette gir antall kryss pr kvadratkilometer. Resultaten blir også her fordelt på desiler, hvor 1 er gruppen med færrest kryss pr kvadratkilometer, mens 10 er gruppen med flest kryss per kvadratkilometer.

Arealbruk

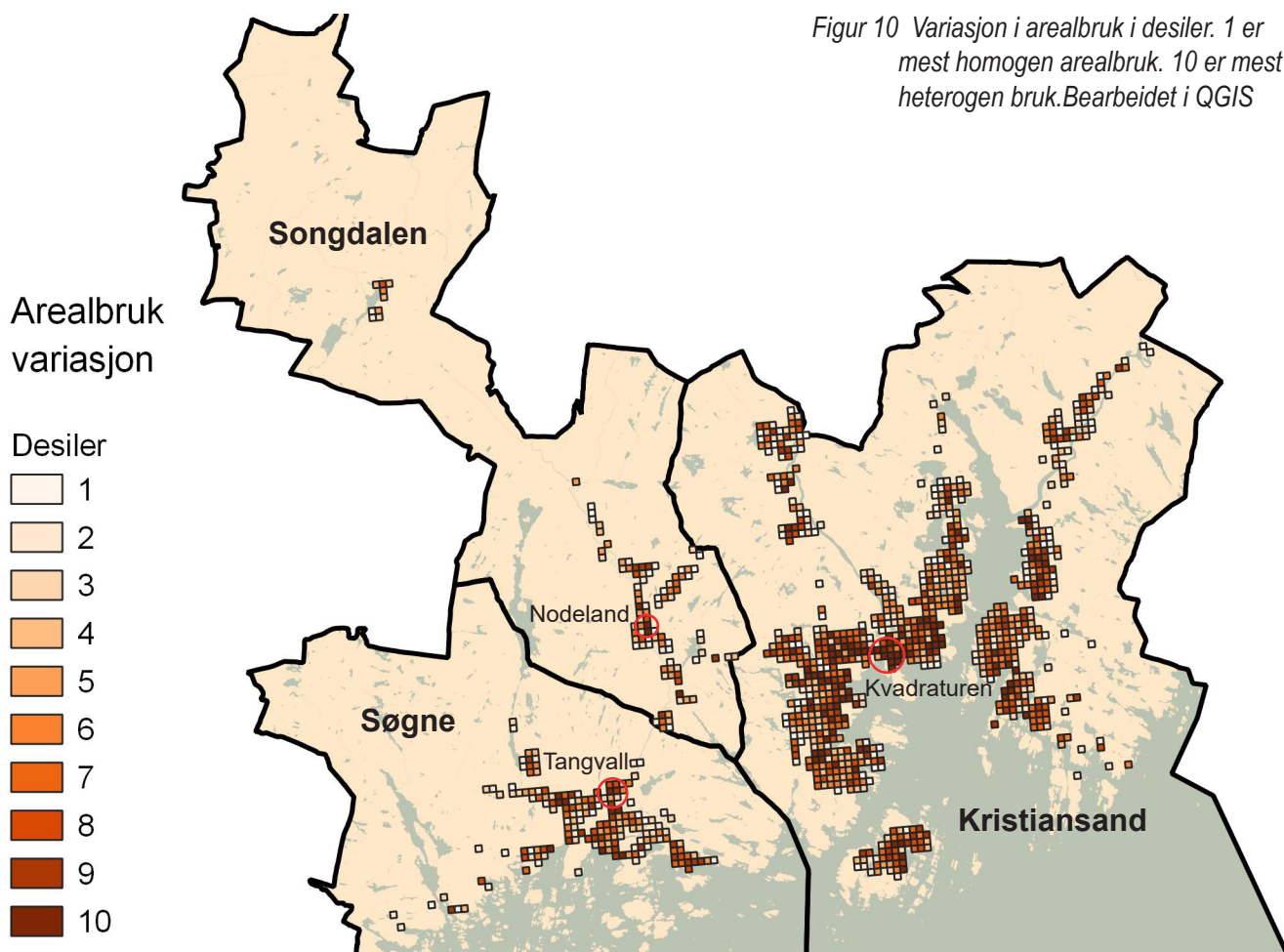
Her er det også to kartlag som gjelder, kartlaget som viser arealbruk (Statistisk sentralbyrå, 2019a), og det urbane rutenettet som produsert tidligere. Arealbruken klassifiseres i 5 kategorier: Bolig, Kommersielt, Industri, Rekreasjon og Annet. Se vedlegg A for en liste over hvilke hovedklasser og underklasser som ble reklassifisert fra det originale arealbrukskartlaget (Statistisk sentralbyrå, 2019a). Arealbrukskartet reklassifiseres i «Field Calculator» med følgende formel:

Da får vi et nytt felt som her blir kalt «ArealKlassifisering». Deretter brukes «Rasterize (vector to raster)», Her settes pikselstørrelsen til 1 ganger 1 meter, og det nye feltet «ArealKlassifisering» velges som «burn-in value», det vil si at pikslene får verdi mellom 1 til 5 etter hvilken kategori de tilhører. Videre så kjøres «Zonal Histogram», det nye rasterlaget velges, og rutenettkartlaget velges som «Vector layer containing zones». Denne algoritmen vil telle antall piksler i hver rute, siden pikslene er 1 ganger 1 meter vil det si at det er antall kvadratmeter som telles. Antall piksler i hver rute vil så fordeles til de forskjellige kategoriene, og en kategori som heter «no-data». Summeres alle disse verdiene fås totalt antall kvadratmeter i ruten, deretter må man finne ut hvor stor andel hver enkelt kategori har i hver rute. I vedlegg A er utregningene for å komme frem til et resultat mellom 0 og 1, hvor 0 er helt homogen bruk, mens 1 er mest mulig heterogen bruk. Deretter blir det delt inn i desiler, som forklart i vedlegg B. Desiler med verdien 1 er de med minst heterogen bruk, mens de med verdien 10 er de med mest heterogen bruk.

```

case
  when "HOVEDKLASS" = 'Boligbebyggelse' then 1
  when "UNDERKLASS" = 'KontorForretning' then 2
  when "UNDERKLASS" = 'OvernattingMm' then 2
  when "UNDERKLASS" = 'KinoTeaterMm' then 2
  when "HOVEDKLASS" = 'LandbrukFiske' then 3
  when "UNDERKLASS" = 'IndustriMm' then 3
  when "HOVEDKLASS" = 'Fritidsbebyggelse' then 4
  when "HOVEDKLASS" = 'GroenneOmr' then 4
  when "HOVEDKLASS" = 'IdrettsOmr' then 4
  when "HOVEDKLASS" = 'MuseerBibliotek' then 4
else 5
end

```


Figur 10 Variasjon i arealbruk i desiler. 1 er mest homogen arealbruk. 10 er mest heterogen bruk. Bearbeidet i QGIS

Utfordringer

Walkability indeksen er normalisert ved å først sortere resultatene til de fire kategoriene (krysstetthet, boligtetthet, handelsareal og arealbruk) i desiler fra 1 til 10, deretter ble disse resultatene summert og resultatene ble fra 4 til 40, disse resultatene ble igjen delt inn i kvartiler fra 1 til 4. Hvor kvartil 1 er lav walkability og kvartil 4 er høy walkability. Utfordringen er at vi har tre forskjellige kommuner, med en kommune, Kristiansand, som har en mye større befolkning enn de to andre. Dette fører til at vi får forskjellige resultater når vi ser på hver enkelt kommune for seg, enn når vi ser på de tre kommunene samlet (O'Sullivan & Unwin, 2010). Det er alltid viktig å være klar over at hvilken skala og geografisk utstrekning man gjør den romlige analysen i, vil påvirke resultatet (O'Sullivan & Unwin, 2010). Et annet eksempel er gerryndering, hvor grensene til valgkretsene blir endret for å manipulere et valg, og man kan risikere at partiet med flest stemmer ikke vinner valget (Longley et al., 2015).

Under er et eksempel på hvordan resultatene endrer seg etter hvilke områder man tar med i analysen. Her er det regnet ut en walkability indeks hvor bare Søgne er inkludert. Videre så er det regnet ut en walkability indeks samlet for de tre kommunene, resultatene for Søgne blir her tatt ut fra den indeksen for å kunne gjøre en sammenligning. Det er 170 ruter i Søgne, og i tabellen under kan man se hvordan de fordeler seg i de fire kvartilgruppene (Lav, under middels, over middels og høy walkability). Antall ruter i Søgne forblir den samme uansett, for det er bare urbane ruter med befolkningstetthet som tilsvarer mer enn 200 innbyggere per km² som er tatt med i analysen.

Walkability Kvartilgrupper	Søgne (uten Kristiansand og Songdalen)		Søgne (med Kristiansand og Songdalen)	
	Antall ruter	Andel av alle rutene	Antall ruter	Andel av alle rutene
1 - Lav	51	30 %	49	29 %
2 - Under middels	42	25 %	54	32 %
3 - Over middels	38	22 %	48	28 %
4 - Høy	39	23 %	19	11 %

I tabellen kan man tydelig se forskjellen på resultatene. Blant annet er det dobbelt så mange ruter med høy walkability når man ser på Søgne isolert sett, enn når Søgne er tatt ut fra analysen hvor de tre kommunene er samlet.

Handel og tilgjengelighet

Nedlasting av data

For å finne antall butikker i Kristiansand, Søgne og Songdalen ble det lastet ned fra enhetsregisteret sine åpne data i Brønnøysundregistrene (2019), 15.juli 2019. Alle underenheter i de tre kommunene med næringskode 47 ble lastet ned ved å bruke følgende kommando i windows powershell:

```
curl -o NyeKristiansandHandel.json https://data.brreg.no/enhetsregisteret/api/underenheter?kommunenummer=1001
"&kommunenummer=1017"&"kommunenummer=1018"&"naeringskode=47
```

Det finnes en «enklere» måte å laste ned dataene, men da må man laste ned dataene for hele Norge samlet, noe som blir en veldig stor fil.

Dataene blir lagret i json-format, og de kan hentes inn i excel ved å velge data-menyen, deretter hent data fra fil og så fra JSON. Deretter må man gå til underenheter, og så konvertere til tabell.

For å få med alle kolonnene må de utvides, helt til alle kolonnene er synlige, deretter kan dataene lastes inn i regnearket ved å trykke på «Lukk og last inn». Dataene fra enhetsregisteret skal plasseres som punkter på et kart og da må de kobles mot adressepunkter (Kartverket, 2019d), som lastes ned fra Geonorges nedlastingsportal, i projeksjon «EUREF89 UTM sone32, 2d» og geodatabaseformat «FGDB 10.0».

Barnehager lastes ned i projeksjon «EUREF89 UTM sone32, 2d» og i GML 3.2.1 format (Kartverket, 2019a).

Barneskoler og ungdomsskoler lastes ned i projeksjon «EUREF89 UTM sone32, 2d» og i GML 3.2.1 format (Kartverket, 2019c).

Det er ingen videregående skoler i Songdalen, så her lastes det bare ned fra Søgne og Kristiansand i i projeksjon «EUREF89 UTM sone32, 2d» og i GML 3.2.1 format (Kartverket, 2019f).

Holdeplasser ble hentet fra Statens vegvesen sitt Vegkart, og objekttype Holdeplassutrustning og Utgåar_Holdeplass ble lastet ned ved å klikke på objekttypen, for så å velge CSV-format (Statens vegvesen, 2019).

Bearbeiding av dataene

Først ble det kontrollert at alle kartlagene var i EUREF89 UTM sone32 projeksjon, dataene fra Statens vegvesen viste seg å være i UTM sone 33, så de ble konvertert til sone32.

Dataene med holdeplassene ble kontrollert mot metrobussholdeplasser, og bare metrobussholdeplasser ble overført til punktdatasettet. Det ble for tidkrevende å ta med alle holdeplassene i de tre kommunene. Derfor ble bare holdeplasser med et høyfrekvent busstilbud inkludert.

I bedriftsdatene ble først ble bedrifter med 1 eller flere ansatte tatt med videre i prosessen. Dette ble gjort for å ha et søkelys på butikker av en viss størrelse, og prøve å unngå butikker som ikke er i drift. Videre så ble adressepunktene koblet mot dataene fra Enhetsregisteret, begge datasettene har en adressekolonne, og de to datasettene ble koblet med en «join» i QGIS. For at dataene skal kobles må adressene være skrevet helt likt i de to kolonnene, noen av adressene ble ikke koblet på grunn av små feil i dataene fra Enhetsregisteret. Noen av feilene var enkle å rette, for eksempel var det noen steder en liten bokstav der det skulle vært en stor. Men noen av adressene fra Enhetsregisteret fantes ikke i adressepunktene, så da ble google maps, gule sider og Brønnøysundregisteret brukt for å finne riktig adresse. I tabellen under er noen eksempler på korrigeringer som ble utført. Alle adressene ble korrigert helt til alle adressepunktene koblet korrekt. Adressene som bare trengte små korrigeringer, er ikke med i denne tabellen. I vedlegg D er en liste over alle bedrifter som er i punktdatasettet med bedrifter. Alle butikker er inkludert, bortsett fra: Detaljhandel utenom utsalgssted ellers, Postordre-/Internetthandel og torghandel.

Ikke-eksisterende adresser	Korrigerte adresser
Grasdalen 12	Grasdalen 14
St. Olavs vei 15	St. Olavs vei 15A
Grostølveien 4D	Grostølveien 4C
Songdalsvegen 104	Songdalsvegen 104D
Straismoen 2	Setesdalsveien 248
Toftelandsveien 5	Toftelandsveien 2
Songdalsvegen 208	Songdalsvegen 208B
Henrik Wergelands gate 41	Henrik Wegelands gate 41A

Resultater

Planer/retningslinjer

Nasjonalt/Regionalt

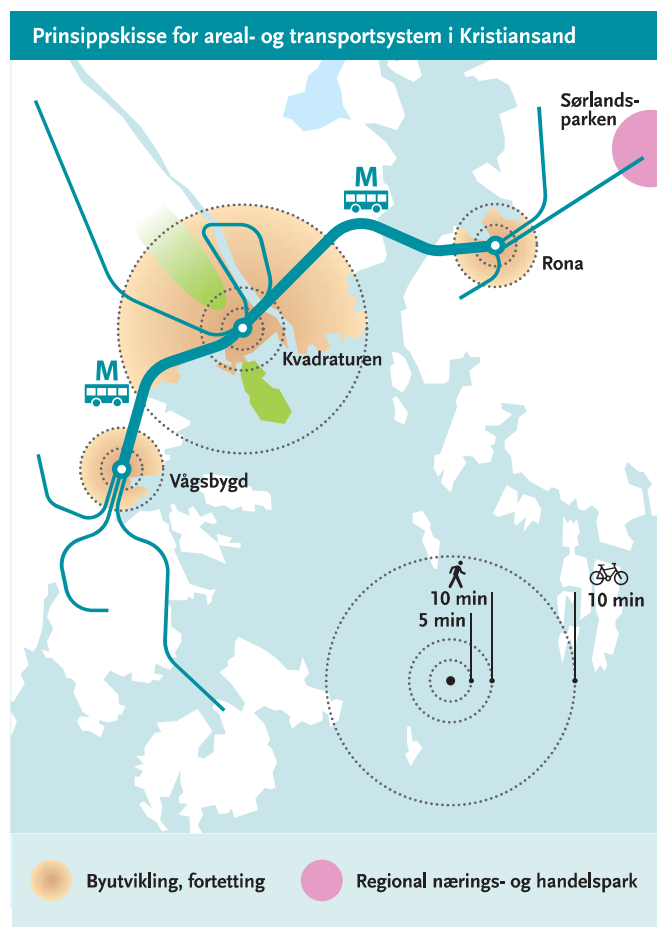
En del av de nasjonale planoppgavene er at regjeringen «For å fremme en bærekraftig utvikling skal [...] hvert fjerde år utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp i planleggingen etter denne lov og legges til grunn for statens deltaking.» (Plan- og bygningsloven, § 6-1). For Kristiansand, Søgne og Songdalen er nok noe av det viktigste fra Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015), at det skal være høy tetthet rundt kollektivknutepunkt, det skal tilrettelegges for økt bruk av sykkel, og områder som har potensiale for fortetting og transformasjon skal brukes før nye områder blir brukt til utbygging. Videre så ble nullvekstmålet videreført i Nasjonal transportplan 2018-2029 (St.meld. nr. 33 (2016-2017)), veksten i persontransporten i byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

Det som populært ble kalt kjøpesenterstoppen ble innført i 1999 med Forskrift om etableringsstopp for kjøpesentre (1999), og videreført med Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre (2008) etter noen års pause mellom 2004 og 2008. Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre (2008) hadde en varighet på 10 år og ble ikke fornyet i 2018. Denne forskriften kunne avløses med en regional plan, så i 2011 kom Regional planbestemmelse for handelsetablering (2011). Denne planbestemmelsen legger begrensninger på hvor handelsvirksomhet i Kristiansand, Søgne og Songdalen kan etableres og hvor stort handelsareal som er tillatt. Kommunene må følge opp planbestemmelsen i kommuneplanene.

Nye Kristiansand

I dokumentet «Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018» (Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018, 2018) nevnes fremtidig arealbruk og byspredning. En utfordring for nye Kristiansand kommune blir å redusere klimagassutslipp fra bilparken, som er den største enkeltkilden til utslipp, dersom fremtidig arealbruk legges til utkanten av byene kan det istedenfor føre til vekst i biltrafikken (Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018, 2018). Noe som også problematiseres i planstrategien for nye Kristiansand:

Kommuneplanens arealdel i Kristiansand er godt tilpasset utbygging av nye områder, men imøtekommer i for liten grad utfordringer knyttet til byvekst i tråd med ny arealstrategi og nye statlige føringer om areal og transport (Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023, 2019, s. 11)

Figur 11 Overordnet arealstrategi for Kristiansand kommune, hentet fra Kristiansand mot 2030: Kommuneplanens samfunnsdel 2017–2030. (Kristiansand kommune, 2017, s. 12)

Kristiansand

Kristiansand kommune vedtok ny kommuneplanens samfunnsdel i 2017, og der står det at Kristiansand skal det legges til rette for å bli en kompakt by (Kristiansand kommune, 2017a).

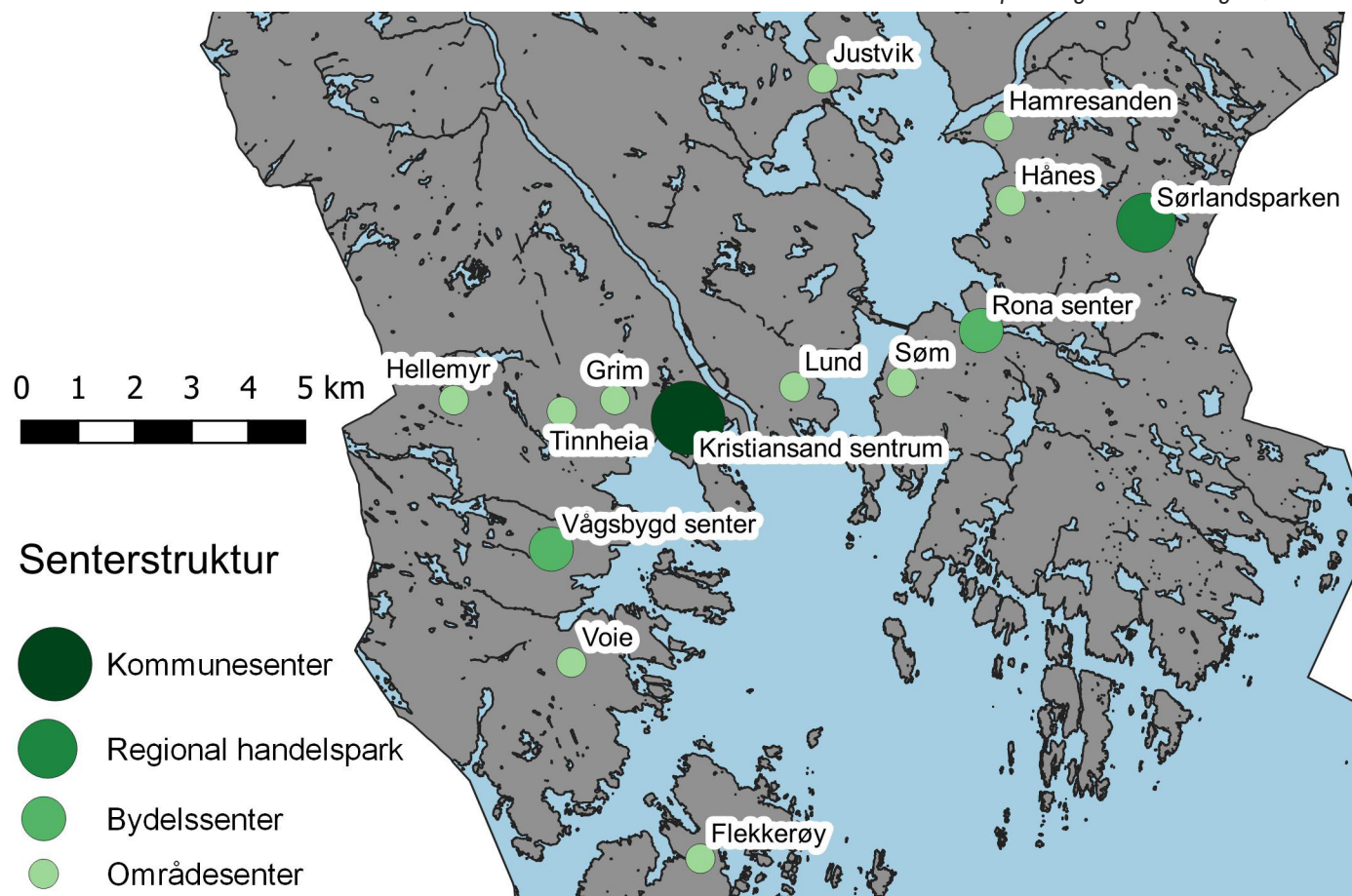
«Prioritere høy arealutnyttelse i senterområder og nær knutepunkt for kollektiv- transport og utvikle en by der funksjoner innbyggerne trenger i hverdagen ligger i gang-/sykkelavstand» (Kristiansand kommune, 2017a, s. 11)

I kommunen ser de at en større andel av befolkningen blir eldre, og samfunnet må planlegges deretter (Kristiansand kommune, 2017a). Samfunnsdelen har også en overordnet arealstrategi, der det er klart at byutvikling og fortetting skal prioriteres, for eksempel skal boligbygging foregå i følgende rekkefølge: Kvadraturen og tilgrensende områder, deretter ved de to bydelssentrene Rona og Vågsbygd, ved områdesentre/lokalsentre og til slutt langs områder med høyfrekvent busstilbud (Kristiansand kommune, 2017a). Kvadraturen med randsone skal bli et senter for hele regionen med tanke på handel, kultur og tjenestetilbud. Bydelssentrene skal tilby et handelstilbud mer for den lokale befolkningen (Kristiansand kommune, 2017a). Sørlandsparken beholder sin posisjon som regional nærings- og handelspark (Kristiansand kommune, 2017a). Samfunnsdelen skal legges til grunn når ny arealdel skal utarbeides.

Kommuneplanens arealplankart fra 2011 er derimot juridisk bindende (Kristiansand kommune, 2011a), og senterstrukturen som er nevnt i kommuneplanen arealdel (Kristiansand kommune, 2011b), er alle regulert med sentrumsformål, bortsett fra Sørlandsparken.

Landsdelsenter	Kvadraturen med randsone
Regional handelspark	Sørlandsparken
Bydelssenter	Rona og Vågsbygd
Områdesenter	Hellemyr, Tinnheia, Voie, Flekkerøy, Lund, Justvik, Søm, Hamresanden og Hånes

Figur 12 Senterstruktur i Kristiansand, i henhold til kommuneplan. Egen fremstilling i QGIS

Vågsbygd og Rona skal i tillegg utvikles som knutepunkt, og alle sentrene skal utvikles med tanke på handel, også Sørlandsparken. (Kristiansand kommune, 2011b)

Kontorarbeidsplasser kan legges til senterområder, og da særlig i Kvadraturen, det samme gjelder ny handel (Kristiansand kommune, 2011b).

Videre så bruker kommunen planbestemmelser (Kristiansand kommune, 2016) for å definere noen områder som ikke skal fortettes, fordi de har kvaliteter som gjør at de skal tas vare på som de er.

Kommunedelplanen for Kvadraturen (Kristiansand kommune, 2017b) er en ambisiøs plan som skal bygge opp under et levende bysentrum ved å legge til rette for fotgjengere, syklister og kollektivtrafikk. Mer byliv, gode koblinger til målpunkt, fjerning av parkeringsplasser og gode boområder er noen av virkemidlene (Kristiansand kommune, 2017b).

Søgne

I kommuneplanens samfunnsdel ser kommunen for seg at Tangvall i 2030 er et attraktivt og levende sentrum (Søgne kommune, 2018). I 2030 skal det gå an å sykle og ta kollektivt på de daglige reisene, uten at man er avhengig av bil (Søgne kommune, 2018). «Hensynet til trygg og rask fremkommelighet for gående og syklende skal veie tungt i arealplanleggingen.» (Søgne kommune, 2019b). Men i arealplankartet (Søgne kommune, 2019a) er blant annet store områder ved Ausvika lagt ut som nytt boligformål.

Songdalen

I samfunnsdelen (Songdalen kommune, 2012c) til kommuneplanen blir Nodeland nevnt som et område hvor det kan være høy utnyttning. Videre så blir Nodeland og Kilen utpekt som sentrumsområder, og Rosseland/Brennåsen som handelssentre (Songdalen kommune, 2012c). Delmål for sentrumsutvikling, fra Songdalens kommuneplan:

«Nodeland fremstår som et attraktivt kommunesentrum med gode handels- og kulturtilbud.

Kilen fremstår som et attraktivt bygdesentrum.

Det sikres arealer til nødvendige kulturformål på Nodeland og i Kilen.

Handelsaktiviteten på Rosseland og Brennåsen utvikles samtidig som det lages gode trafikale løsninger.» Songdalen kommune (2012c, s. 8)

Kommunen vil ha mer handel på Brennåsen og Rosseland, samt bidra til at Rosseland etableres som kollektivknutepunkt og at kollektivknutepunkt rundt togstasjonen på Nodeland utvikles (Songdalen kommune, 2012c). Rosseland nevnes også i planbestemmelsene (Songdalen kommune, 2012b) til kommuneplanen som et sted hvor det kan etableres handel, kontor og offentlig tjenesteyting.

Kommunen prøver bevisst å tiltrekke seg kjøpesterke innbyggere ved å legge til rette for romslige tomter med sentral beliggenhet (Songdalen kommune, 2012d).

Oppsummering

Dagens plansituasjon er at alle kommunene har lagt ut flere store boligfelt på jomfruelig mark, hvor det er lagt opp til lav utnyttning. For eksempel er dette i Songdalen en bevisst strategi, som er nevnt i kommuneplanen. En utfordring med denne type bebyggelse er at fremtidige beboere blir mer avhengig av bil i hverdagen. I den nye samfunnsdelen i Kristiansands kommuneplan er det mer søkelys på fortetting og en kompakt by, men i arealdelen er det lagt inn store områder med boligformål i form av nye boligfelt med lav utnyttelse. Det er også flere bevaringsområder som ikke kan fortettes, siden de ansees som ferdig utbygd.

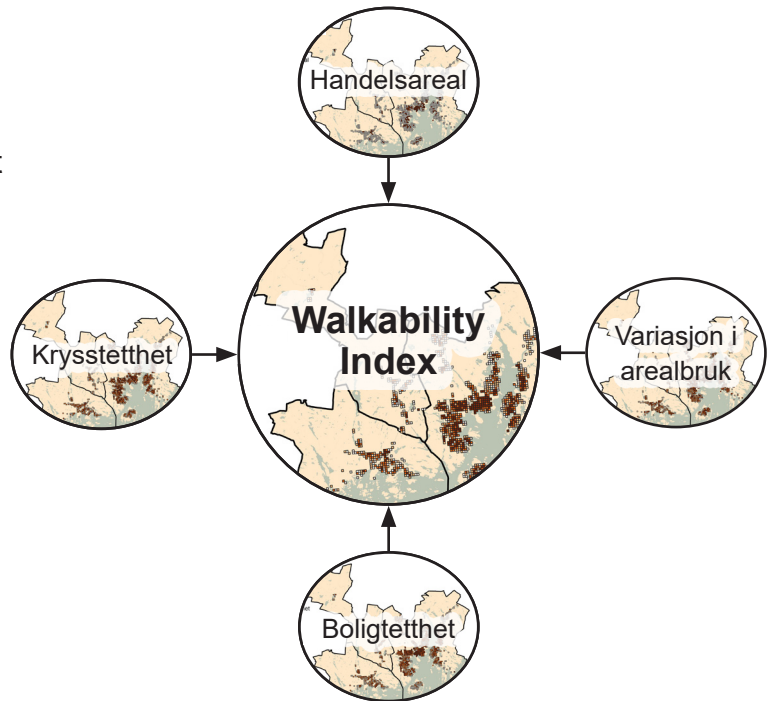
Tennøy et al. (2017b) nevner flere ting byene må slutte med hvis de skal bli mer klimavennlige og attraktive. Blant annet er både byspredning, i form av nye småhusområder, og det at kommunene unngår konflikter knyttet til fortetting og heller bygger ut andre steder (Tennøy et al., 2017b). Når det kommer til handel er «kjøpesentre, handleområder og overdimensjonerte bydelssentre utenfor sentrum» (Tennøy et al., 2017b, s. XV) noe som kommer i veien for attraktive og klimavennlige byer. Som nevnt tidligere har bysentre en stor andel kunder som reiser til fots (Engebretsen & Strand, 2010).

I nærområdet til Kvadraturen er flere store områder regulert slik at de ikke kan fortettes. Hvis dette fører til at boliger blir bygd andre steder, kan det føre til en mindre attraktiv by (Tennøy et al., 2017b). Selv om kommunene ikke burde unngå konflikter knyttet til bevaring, er det heller ingen selvfølge at områdene burde fortettes, siden det ofte er litt eldre, etablerte områder der folk trives (Gehl, 2007). Kommunedelplanen for Kvadraturen (Kristiansand kommune, 2017b) er en ambisiøs plan som skal bygge opp under et levende bysentrum.

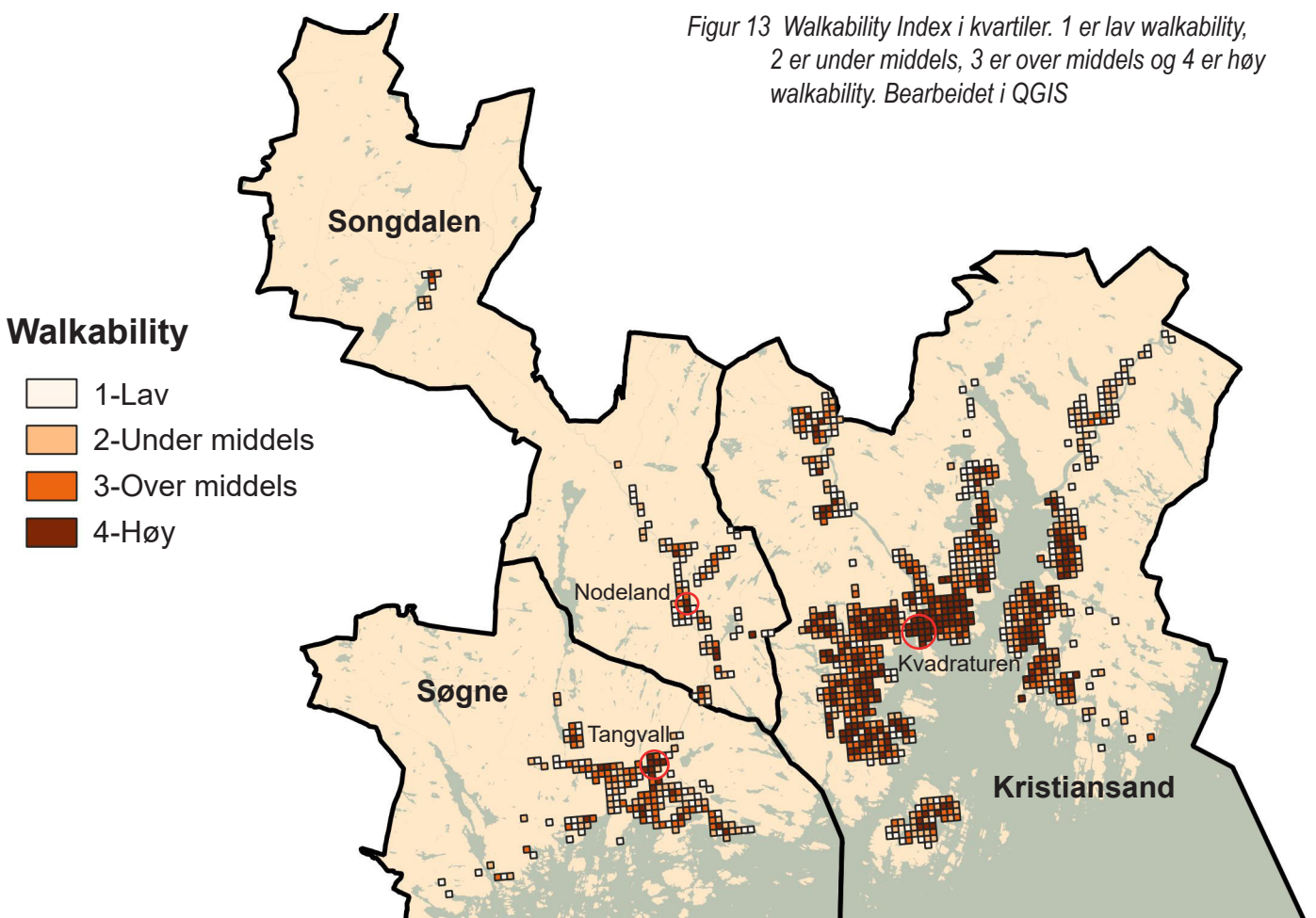
I Kristiansand prøver de å utvikle Rona som bydelssenter og knutepunkt selv om det er få eksisterende kvaliteter å bygge videre på, senteret er basert på fremtidig utnyttelse av andre nærliggende områder (Kristiansand kommune, 2016). Vågsbygd senter er eid av Thon Eiendom, det hadde i 2018 en omsetning på 514 millioner, over 2 millioner besøkende, 38 butikker og litt over 10 000m² salgsareal (Thon Eiendom, 2019). Det høye antallet besøkende tyder på at senteret betjener et stort omland, samt at Thon Eiendom (2019) regner Kristiansand som primærmarked og Songdalen/Søgne som sekundærmarked. Det kan tyde på at Vågsbygd er et eksempel på et overdimensjonert bydelssenter som trekker kunder fra langt utenfor nærområdet sitt.

Walkability indeks

Resultatene fra boligtetthet, arealbruk og connectivity blir summert sammen og så delt inn i fire kvartilgrupper, 1 er lav walkability, 2 er under middels, 3 er over middels, og 4 er høy walkability. Alle de tre kommunene har blitt analysert som en stor kommune, Nye Kristiansand. Det vil si at selv om resultatene her blir presentert enkeltvis for hver kommune, er de fortsatt en del av Nye Kristiansand. Som nevnt tidligere i metodekapittelet, under walkability indeks utfordringer, blir resultatene annerledes hvis hver kommune analyseres for seg, men her blir altså de tre kommunene analysert som om det var en. Videre så har kommuneplanens arealdel for Kristiansand og Søgne blitt lagt oppå walkability indeksen for å se om kommuneplan bygger opp under eksisterende kvaliteter. Jeg fikk tilsendt kommuneplanene i vektorformat fra Søgne og Kristiansand, slik at disse kunne legges rett inn i QGIS, noe som muliggjorde en litt mer detaljert overlayanalyse. For Songdalen har arealplankartet (Songdalen kommune, 2012a) bare blitt lastet ned som pdf fra hjemmesiden, for så å bli georeferert ved hjelp av QGIS, deretter ble walkability indeksen bare lagt rett oppå kommuneplanen, slik at man kan gjøre en enkel sammenligning. Videre så er det slik når man georeferer at det kan oppstå en liten feilmargin.

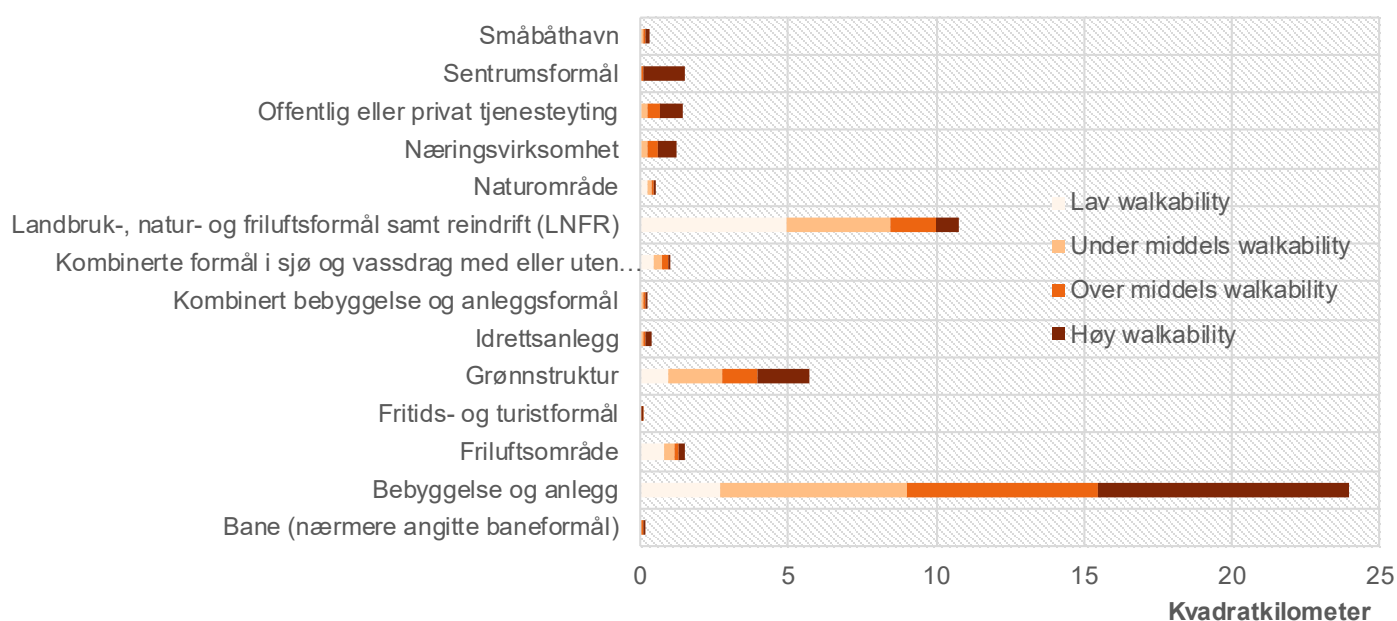
Figur 13 Walkability Index i kvartiler. 1 er lav walkability, 2 er under middels, 3 er over middels og 4 er høy walkability. Bearbeidet i QGIS

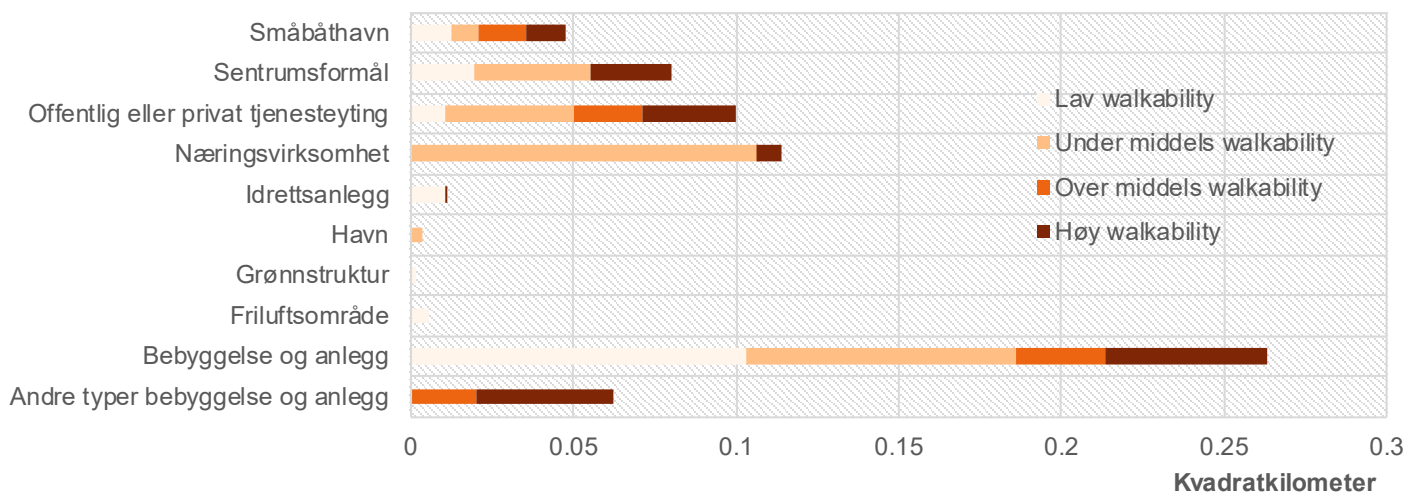
Kristiansand

Det har blitt sett på arealformål, både de eksisterende, og de de nye som ble lagt inn ved forrige revisjon av Kristiansands arealplankart. Videre ble det regnet ut hvor mange kvadratmeter som er innenfor rutene i walkability indeksen, og utenfor. Rutene i rutenettet har en befolkningstetthet på 200 eller flere innbyggere per km², noe som vil si at utenfor rutenettet er det en befolkningstetthet på under 200 innbyggere per km². Det er 803 ruter i Kristiansand. Tabell som viser andel i prosent for de fire største arealformålene ligger i vedlegg C

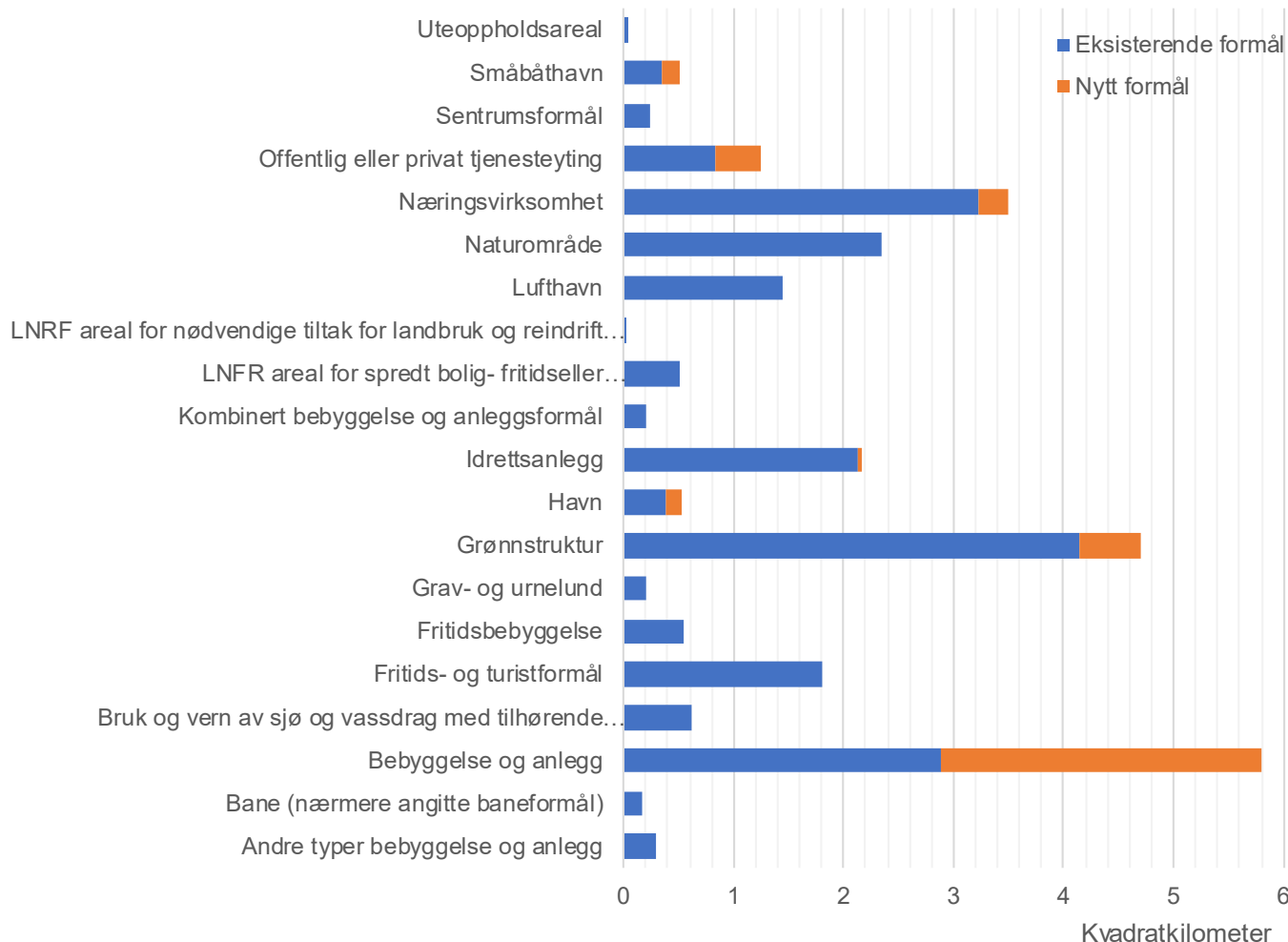
Innenfor hver walkability-gruppe ble andelen av de forskjellige arealformålene regnet ut. LNFR arealene går fra 47 prosent av arealet innenfor alle rutene med lav walkability og gradvis ned til 5 prosent i rutene med høy walkability. For bebyggelse og anlegg/bolig øker andelen fra 26 prosent i rutene med lav walkability til 57 prosent i rutene med høy walkability. Grønnstruktur holder seg relativt jevnt i alle rutene, med et areal på mellom 9 og 13 prosent. I rutene med høy walkability, er 57 prosent bebyggelse og anlegg/bolig, og har i tillegg den største andelen av sentrumsformål, med 9 prosent.

Figur 14 Kristiansand, Alle eksisterende arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability. Arealformål med totalsum under 0,1 km² er ikke med i grafen

Figur 15 Kristiansand, Alle nye arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability.

Figur 17 Kristiansand, Eksisterende og nye arealformål som ligger utenfor rutene til walkability indexen

De nye arealformålene sin andel av walkability-rutene er ganske liten. Den største andelen er i rutene med lav walkability, der bebyggelse og anlegg/bolig er 1 prosent. I rutene med under middels walkability er næringsvirksomhet den største nye andelen, med 0,8 %, og 0,6 % er bebyggelse og anlegg/bolig. Rutene med over middels og høy walkability har ganske små andeler.

Mesteparten av arealet til kommunen ligger utenfor walkability-rutene. De fire største arealformålene utenfor rutene er følgende: 18 km² friluftsområde, 30 km² Farleder, 63 km² kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone, og 188 km² med Landbruk-, natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR). Grafen under viser de andre formålene som ligger utenfor rutene. Der kan man blant annet se at Bebyggelse og anlegg/Bolig har økt fra nærmere 3 km² til nærmere 6 km² ved forrige revisjon av arealplankartet.

Det har blitt sett på hvordan viktige funksjoner i hverdagen er fordelt ut på de forskjellige walkability-gruppene. Apotek og dagligvare er nesten alle beliggende i rutene med høyest walkability, noe som ikke er rart, siden varehandel er en del av hvordan indeksen blir regnet ut. Barnehager er litt mer spredt, men cirka halvparten er i en rute med høyeste walkability, en årsak til det kan være at der det bor mange mennesker er det mange barnehager, og antall boliger er en del av indeksen. Det samme gjelder nok i en viss grad grunnskoler og videregående, men skoler har gjerne flere barn enn det er i barnehager. I Sørlandsparken, som ligger litt over en kilometer fra nærmeste rute, finner man de fleste dagligvarebutikkene og apotekene som ligger utenfor walkability indeksen.

Walkability					
	Videregående	Grunnskole	Barnehager	Dagligvare	Apotek
Lav		1	5	0	0
Under middels		3	14	2	0
Over middels	1	9	16	0	0
Høy	2	22	48	56	14
På utsiden av rutene	1	5	18	6	4

Kristiansand

Målpunkter

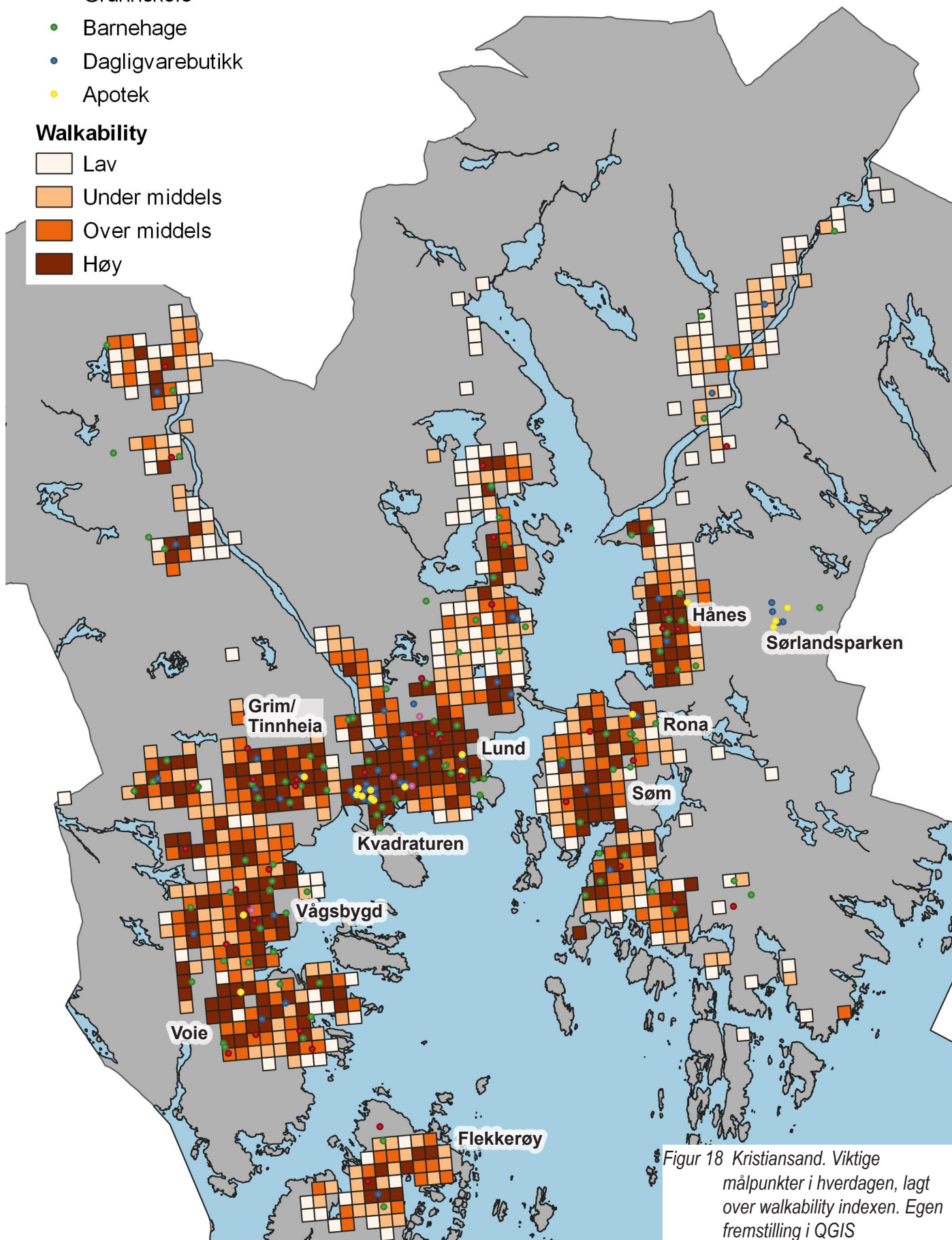
- Videregående skole
- Grunnskole
- Barnehage
- Dagligvarebutikk
- Apotek

0 1 2 3 4 5 6 7 8 km

Walkability

- Lav
- Under middels
- Over middels
- Høy

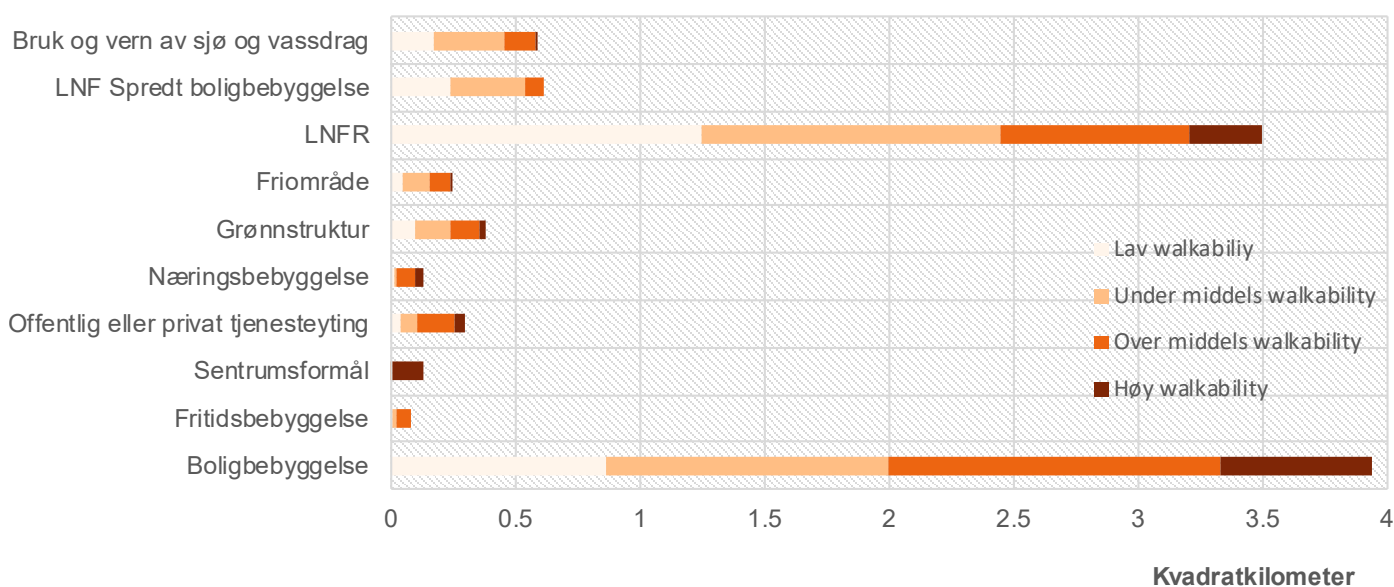

Figur 18 Kristiansand. Viktige målpunkter i hverdagen, lagt over walkability indexen. Egen fremstilling i QGIS

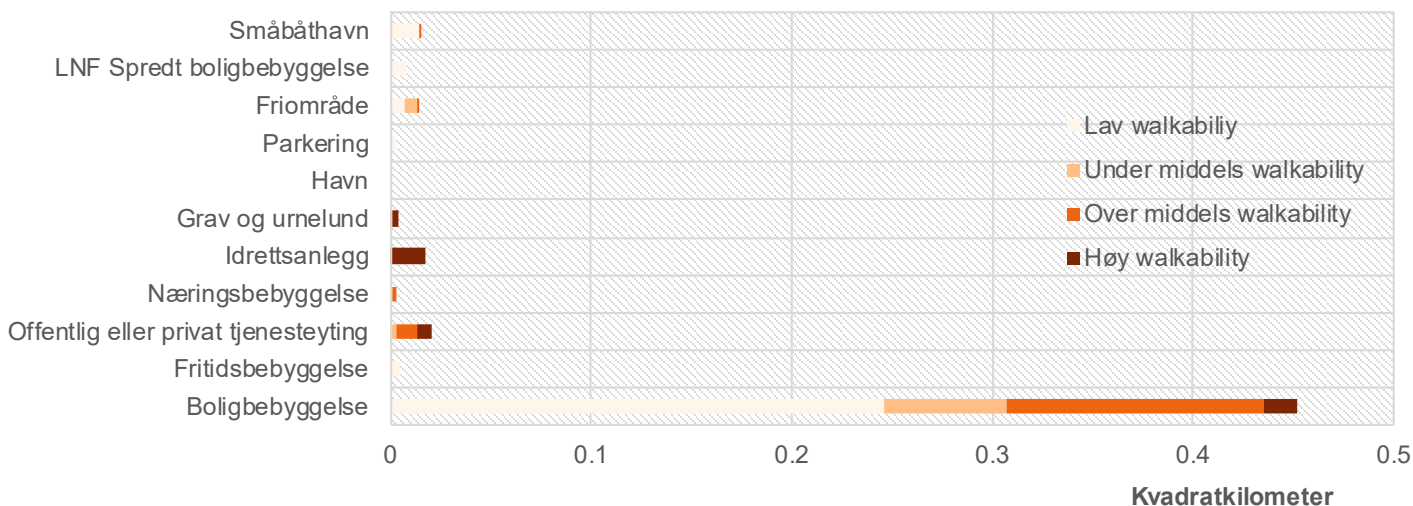
Søgne

Det har blitt sett på hvilke arealformål, både eksisterende og nye formål fra Søgne arealplankart som er innenfor walkability-rutene, og utenfor. Det er 170 ruter i Søgne. Tabell som viser andel i prosent for de fire største formålene ligger i vedlegg C.

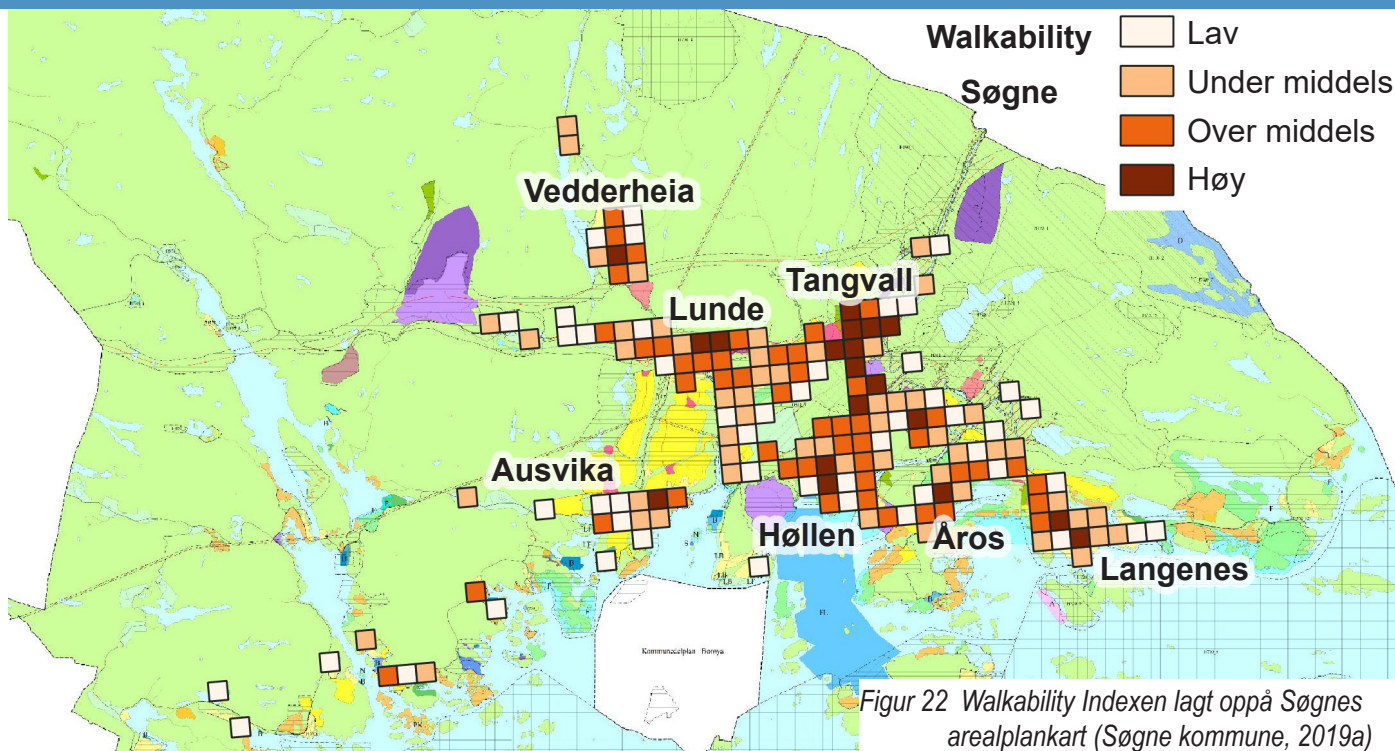
Innenfor hver walkability-gruppe ble andelen av de forskjellige arealformålene regnet ut. Først ble det sett på hvor stor andel av eksisterende formål som er innenfor hver walkability-gruppe. LNFR arealene går fra 41 prosent av arealet innenfor rutene med lav walkability og gradvis ned til 24 prosent i rutene med høy walkability. For boligbebyggelse øker andelen fra 28 prosent i rutene med lav walkability til 51 prosent i rutene med høy walkability. LNF spredt boligbebyggelse har henholdsvis 8 og 9 prosent i rutene med lav, og under middels walkability, men går ned til 2 og 0 prosent i rutene med over middels og høy walkability. I rutene med høy walkability, er 51 prosent boligbebyggelse, og har i tillegg den største andelen av sentrumsformål, med 11 prosent.

Figur 19 Søgne, Eksisterende arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter walkability. Arealformål med totalsum under 0,1 km² er ikke med i grafen

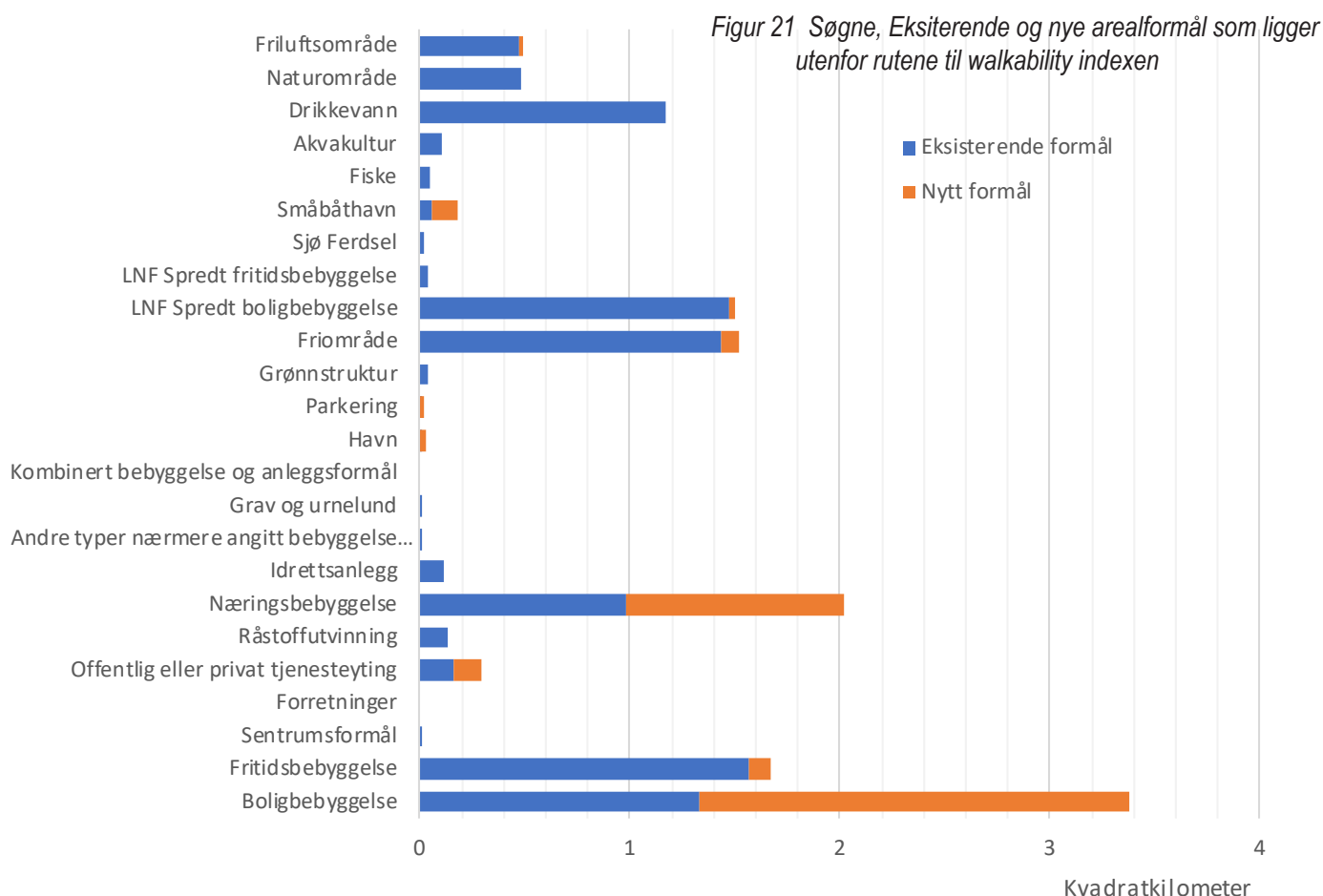

Figur 20 Søgne, Alle nye arealformål innenfor urbane ruter, gruppert etter Walkability

De nye arealformålene sin andel i walkability-gruppene er litt større enn de var for Kristiansand. Den største andelen er i lav walkability, der nye formål med boligbebyggelse er 8 prosent. I rutene med under middels walkability er andelen nytt formål til boligbebyggelse 1,8 prosent, mens den er 4,3 prosent i rutene med over middels walkability. Idrettsanlegg har den største nye andelen i høy walkability med 1,4 prosent.

Utenfor rutenettet til walkability indeksen er de tre største formålene: Bruk og vern av sjø og vassdrag, på 169 km², LNFR på 122 km², og Farled på 31 km². De andre formålene kan sees i grafen under.

Rutene til walkability indeksen i Søgne er lokalisert relativt konsentrert, fra Tangvall og ned mot sjøen, og noe vestover langs E39, samt boligfeltet Vedderheia nord for E39. Det er 7 områder som utpeker seg: Veddeheia, Ausvika, Lunde, Høllen, Tangvall, Åros og Langenes.

På Vedderheia ligger det to barnehager og en ungdomsskole. Området er regulert til boligbebyggelse, omgitt av LNFR. Det er en rute der med høy walkability, noe som blant annet er grunnet en relativt høy befolkningstetthet som tilsvarer 3400 innbyggere per km².

Ausvika ligger ned mot sjøen, med barneskole for 1 til 4 trinn, og barnehage i nær tilknytning. Det er en rute der som har høyeste walkability, den har høy score på connectivity, arealbruk og boligtetthet, men har bunnverdi på handel. Fra Ausvika og opp mot Lunde er det regulert inn store områder med nytt boligformål.

Lunde, Tangvall, Høllen, Åros og Langenes har et ganske sammenhengende rutenett.

På Lunde er det regulert sentrumsformål, de to rutene med høy walkability ligger over Lunde sentrum. Området er variert med boligformål, tjenesteyting og næring. Det ligger også en grav og urnelund der. Barneskolen ligger litt vest for sentrum, mens dagligvarebutikken ligger i sentrum.

Tangvall er hovedsentrum, der det finnes flere dagligvarebutikker, to apotek, barnehage og ungdomsskole. Sentrum har høy walkability, 7 ruter med høy walkability, med høyeste verdi på den mest sentrale ruten. Området har varierte reguleringsformål, som sentrumsformål, tjenesteyting, boligformål og idrettsanlegg. Rundt hele området er det LNFR. Det er regulert inn flere nye områder med boligformål.

Mellom Tangvall og Høllen er det er det ganske høy walkability score. Det ligger barneskole og flere barnehager mellom Høllen og Tangvall. På Høllen ligger det to dagligvareforretninger. Det er to ruter ned mot vannet som har høy walkability score, med stort sett boligformål. Mellom Tangvall og Høllen finnes det en gang- og sykkelvei.

På Åros er det en rute med høy walkability. Området er stort sett boligformål, med noe tjenesteyting, og grønnstruktur.

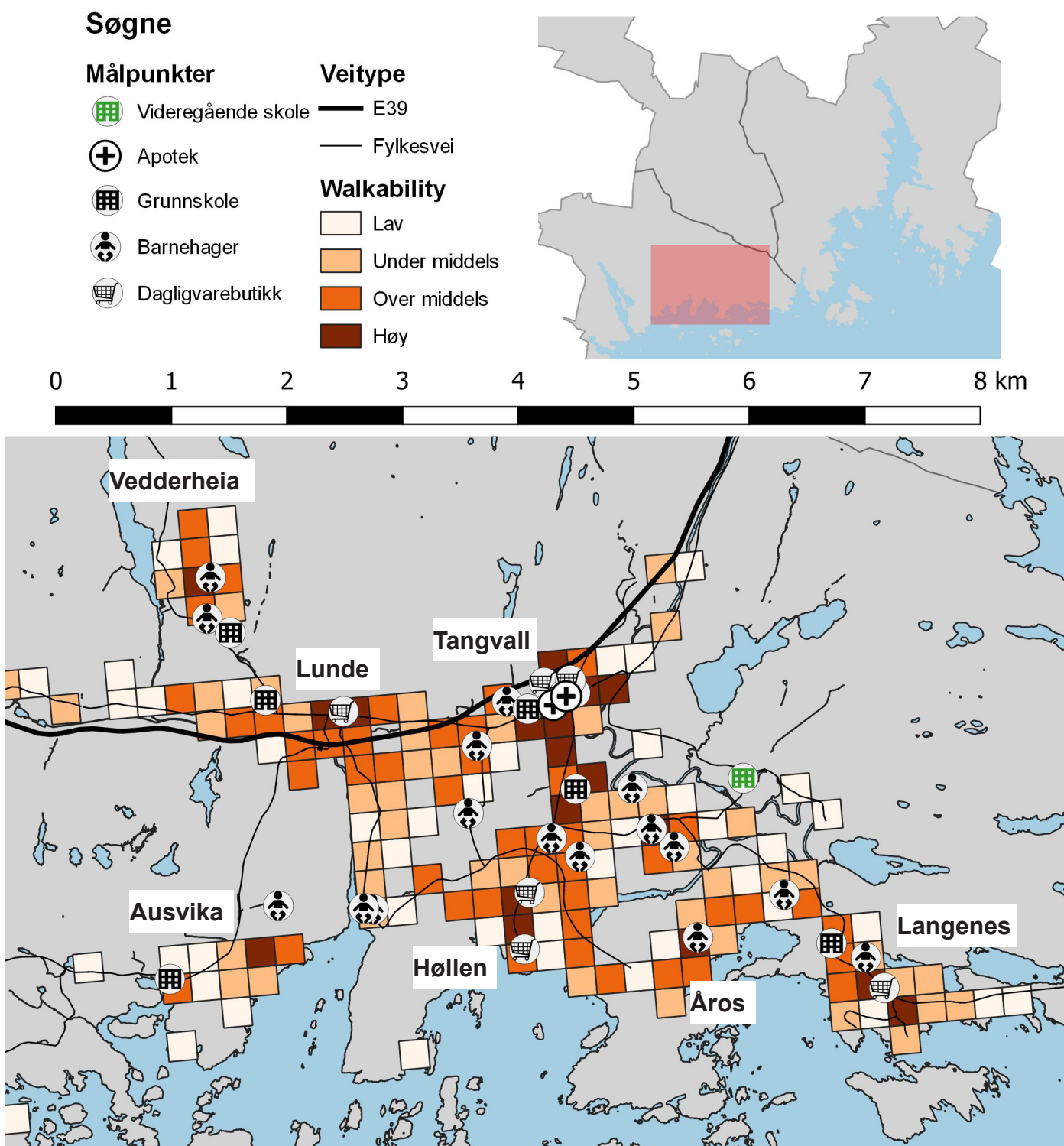
Langenes har en barneskole, barnehage og dagligvarebutikk. Området er hovedsakelig boligformål, med noen små områder med grønnstruktur og tjenesteyting. Det er regulert inn et lite område med nytt boligformål på sørsiden av skolen, og ett større område med nytt boligformål rett nord for boligfeltet.

Søgne har en videregående skole som ligger utenfor rutene, rett nord for Åros og Langenes.

Det har blitt sett på hvordan viktige boligrettede funksjoner er fordelt ut på de forskjellige walkability-gruppene. Apotek og dagligvare er nesten alle beliggende i rutene med høyest walkability, noe som ikke er rart, siden varehandel, som nevnt tidligere, er en del av hvordan indeksen blir regnet ut. Barnehager er litt mer spredt, men det er flest barnehager i rutene med under middels og over middels walkability, sammenlignet med Kristiansand er det få barnehager i rutene med høy walkability. Grunnskolene ligger i rutene med under middels, og over middels walkability, i motsetning til Kristiansand hvor de fleste grunnskolene hadde høy walkability.

Walkability	Videregående	Grunnskole	Barnehager	Dagligvare	Apotek
Lav	0	0	1	0	0
Under middels	0	1	4	0	0
Over middels	0	3	5	1	0
Høy	0	0	3	7	2
På utsiden av rutene	1	2	3	0	0

Figur 23 Søgne. Målpunkter som er viktige i hverdagen, lagt oppå walkability indexen. Egen fremstilling i QGIS

Songdalen

For Songdalen ble det utført bare en enkel visuell analyse, hvor kartene manuelt ble studert for å se hvilke formål som ligger innenfor walkability indeksen, og hva som ligger utenfor. Det er 99 walkability-ruter i Songdalen. Det første området som ble analysert var Kilen.

Kilen er et kompakt bygdesentrum nord i Songdalen. I sentrum finnes det både dagligvare og bensinstasjon. En barnehage er plassert litt over 1 km nordvest for sentrum. Det er tre ruter som er i rutene med lav walkability, den største andelen som ligger innenfor rutene er boligformål, og videre så er det LNFR. Deretter er det fire ruter med under middels walkability, hvor andelen er cirka halvparten boligformål og halvparten LNFR. Det er en rute med over middels, og en med høy walkability. I ruten med over middels walkability er en liten del merket av som formål næringsbebyggelse, resten er LNFR. I den siste ruten, med høy walkability, ligger bensinstasjonen og dagligvarebutikken, den største andelen av ruten er boligformål, resten er også her LNFR. Utenfor rutene er det i nær avstand lagt ut nye områder med boligformål.

I den nederste delen av Songdalen, er det Nodeland som er hovedsentrum. Basert på walkability indeksen er det fem klynger med ruter som blir nærmere beskrevet. Det er Hortemo, Nodelandsheia, Nodeland, Brennåsen/Rosseland og Volleberg. Nord for Hortemo er det bare spredt bebyggelse langs Songdalsvegen.

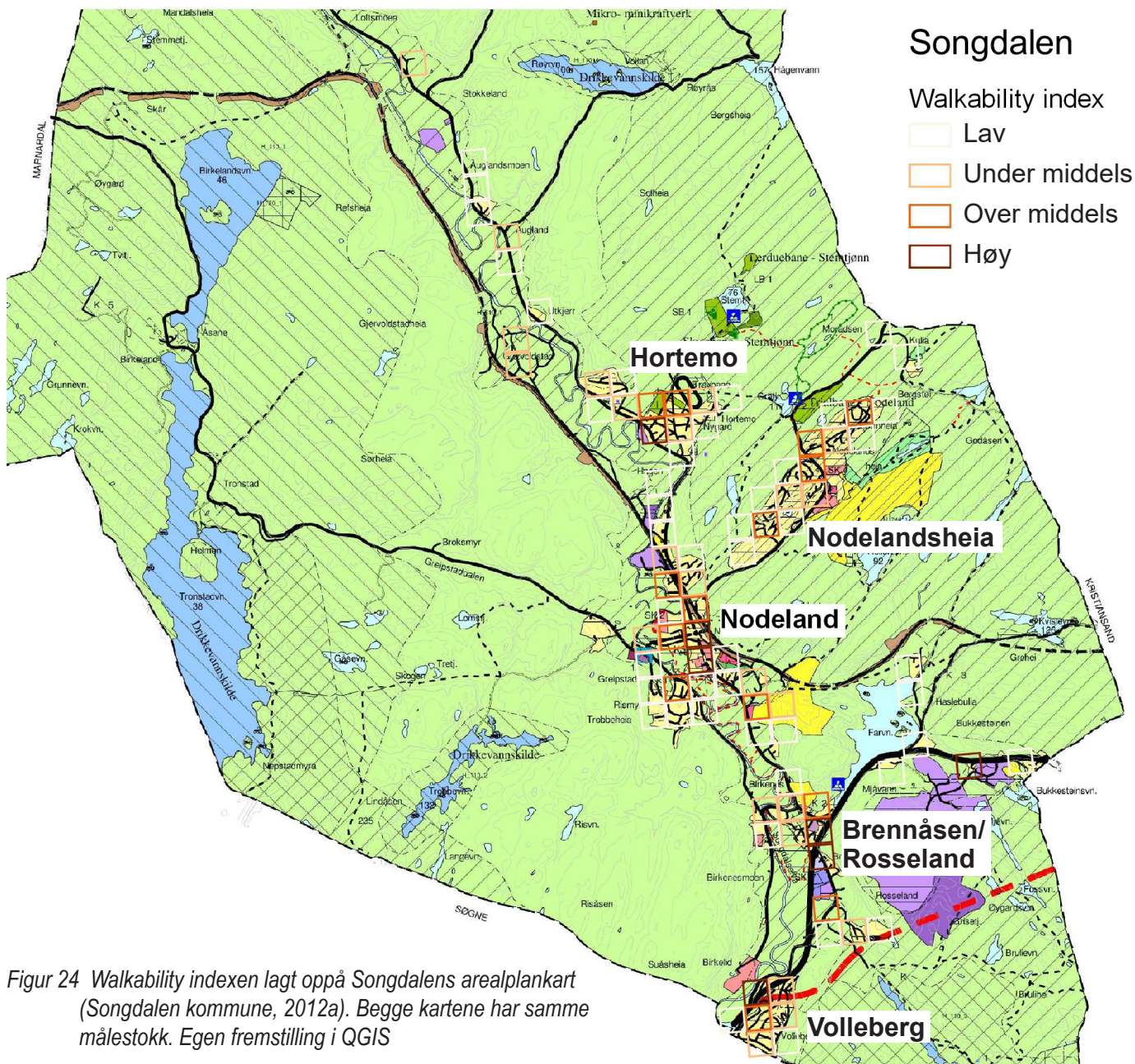
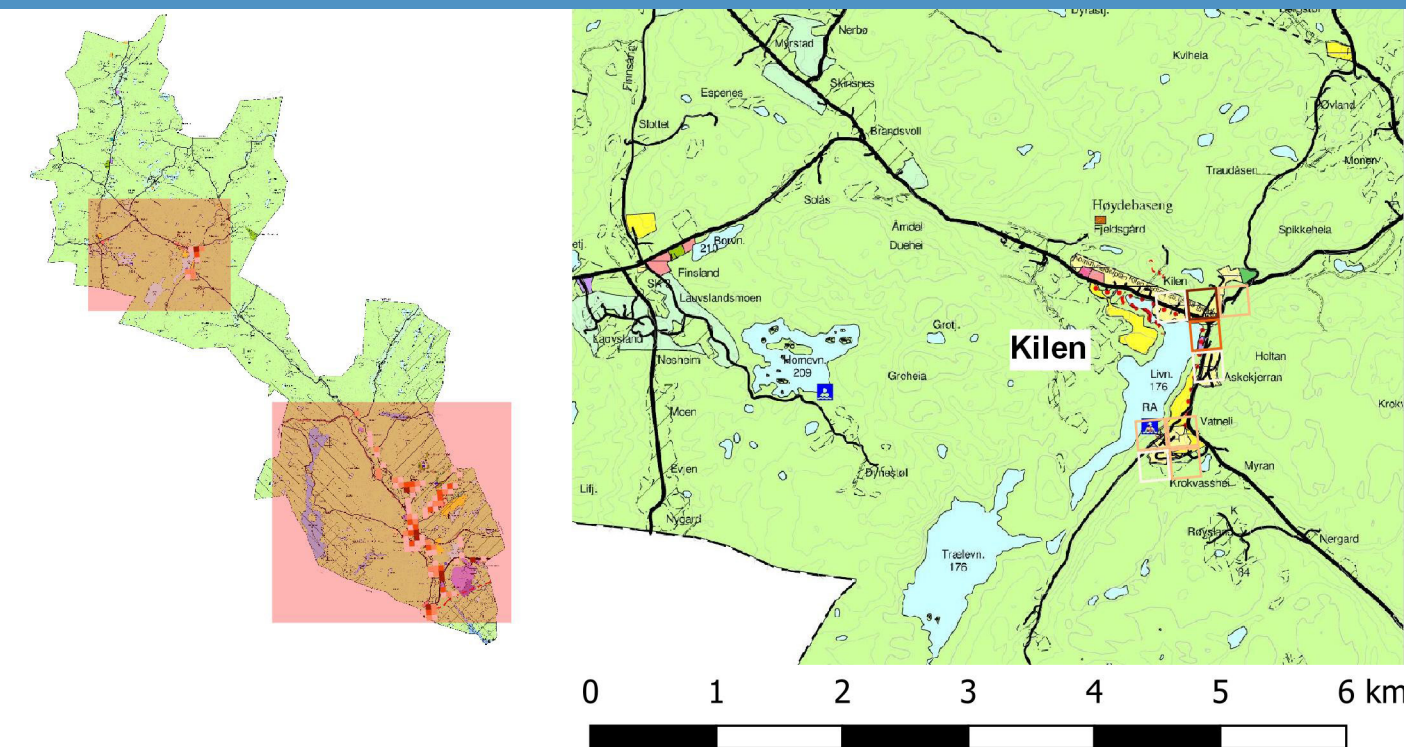
På Hortemo er det en dagligvareforretning, og det er der den ene ruten med høy walkability ligger, det er hovedsakelig formål boligbebyggelse og litt næring. Rutene med over middels, under middels og lav walkability er relativt like, med rutene som har lav walkability hovedsakelig i ytterkant av boligfeltet. Området domineres av boligformål og LNFR, deretter er det to områder som er regulert idrettsanlegg.

Nodelandsheia har tre barnehager og en barneskole. Det er ingen ruter som har høy walkability. Den største andelen av rutene er i kategorien lav walkability. Det er omtrent like mange ruter med under middels, og over middels walkability, enn det er ruter i kategorien lav walkability. Hele området er hovedsakelig boligformål, det er i tillegg lagt ut ett helt nytt område som boligformål, rett øst for det eksisterende.

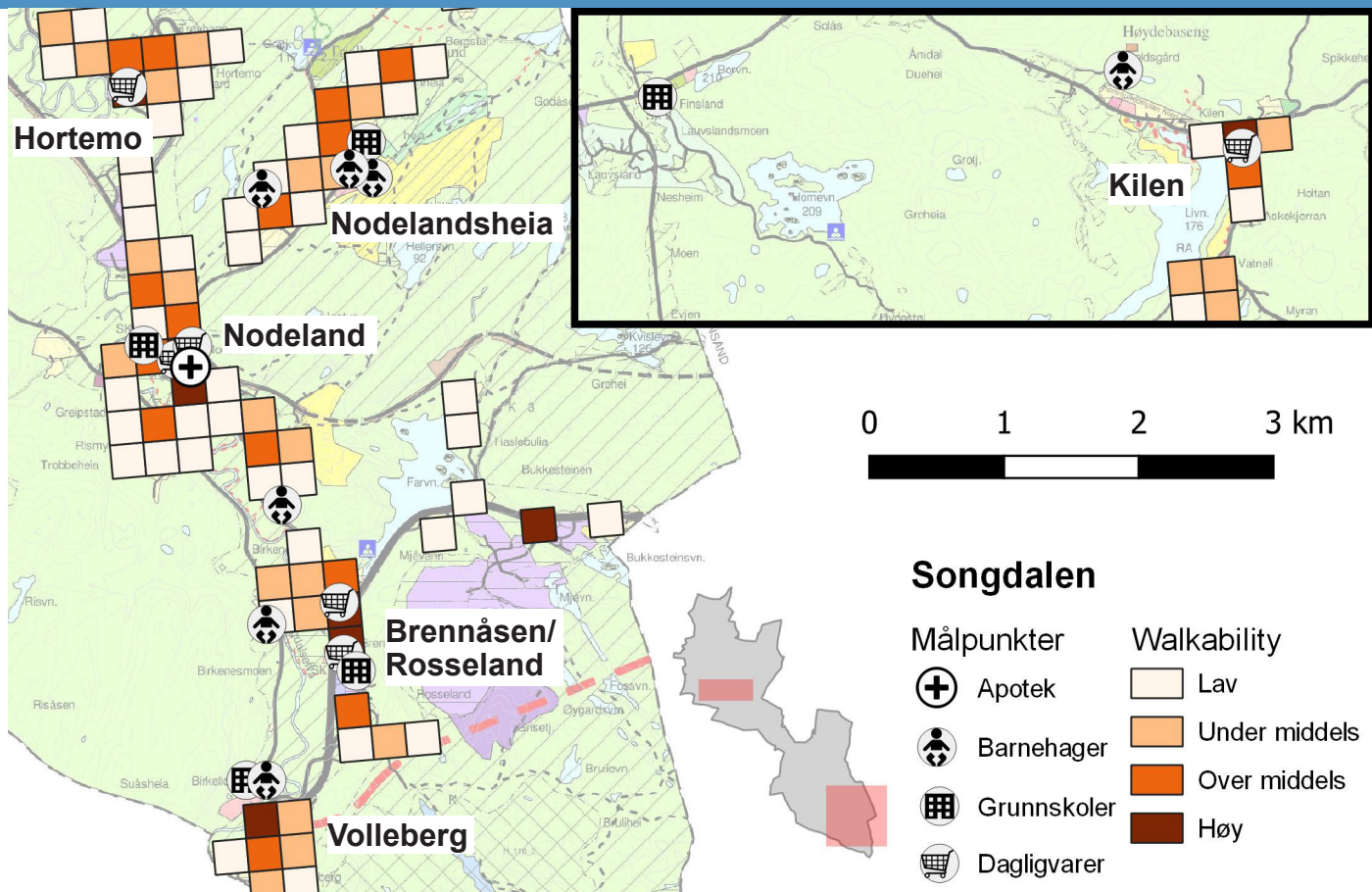
Nodeland er et litt mer variert område, med barne- og ungdomsskole, apotek og to dagligvarebutikker. Derimot er det ingen sentralt beliggende barnehage. Det er to ruter i sentrum av Nodeland som har høy walkability, mens det derimot er cirka 5 ganger så mange ruter med lav walkability. Det er 10 ruter med under middels og over middels walkability, jevnt fordelt mellom de to kategoriene. Mesteparten av området er boligformål og LNFR. Det er noen små områder regulert til Offentlig eller privat tjenesteyting. I tillegg har Sørlandsbanen en stasjon på Nodeland. Rett sørvest for Nodeland er det nylig regulert inn ett relativt stort område med boligformål.

Brennåsen/Rosseland har to dagligvarebutikker, en barnehage og en grunnskole. To ruter med høy walkability ligger ved krysset E39/Songdalsvegen. Det er to ruter med over middels walkability, mens det er 8 ruter i de to laveste walkability-gruppene. Store deler av området er LNFR, det er en del boligformål som er litt spredt ut og langs E39 det lagt inn noen mye områder forretningsformål. Nord i området er det et nytt område med boligformål.

Volleberg er et område regulert til boligformål. Området er ganske tett bebygd, på østsiden av E39. Derimot er barnehagen beliggende på vestsiden, i et felt som også inneholder Birkelid læringscenter og privatskolen Oasen. Det er blant annet en rute med høy walkability som ligger midt oppå E39. Ruten har høy score på variert arealbruk, noe som kan skyldes at det er en miks av veiareal, boligbebyggelse, Offentlig eller privat tjenesteyting, og LNFR. Ruten har også høy score på handelsareal, noe som må skyldes en feilkilde, siden det ikke ser ut til å være handel innenfor ruten. Det samme skjer førøvrig ut til å ha skjedd ved ruten som ligger ved E39, rett nord for den store næringsparken, som ligger øst for Brennåsen/Rosseland.

Figur 24 Walkability indexen lagt oppå Songdalens arealplankart (Songdalen kommune, 2012a). Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS

Figur 25 Walkability indexen lagt oppå Songdalens arealplankart (Songdalen kommune, 2012a). Med målpunkter som er viktige i hverdagen. Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS.

Det har blitt sett på hvordan viktige funksjoner i hverdagen er fordelt ut på de forskjellige walkability-gruppene. Apotek og dagligvare er også her beliggende i rutene med høyest walkability. Det er to barnehager med lav walkability, og en under middels, de fire andre ligger utenfor rutene, noe som er en høy andel. Det er en grunnskole som ligger i en rute med over middels walkability, mens det ligger hele fire grunnskoler på utsiden av rutene. Det er ingen videregående skole i Songdalen.

Walkability	Videregående	Grunnskole	Barnehager	Dagligvare	Apotek
Lav	0	0	2	0	0
Under middels	0	0	1	0	0
Over middels	0	1	0	0	0
Høy	0	0	0	6	1
På utsiden av rutene	0	4	4	0	0

Oppsummering

Songdalen, Søgne og Kristiansand er tre ganske forskjellige kommuner med tanke på resultatene fra walkability indeksen. Ruter med befolkningstetthet som tilsvarer 200 innbyggere eller mer, er grunnlaget for indeksen. I Songdalen er det 99 ruter, i Søgne 170 og i Kristiansand 803, noe som sier litt om hvordan befolkningen er spredt ut i de tre kommunene. Ser man på Søgne ser man at andelen med eksisterende LNFR-formål innenfor walkability-rutenettet er cirka dobbelt så stor som i Kristiansand, mens andelen boligformål er nesten lik, bare litt høyere for Kristiansand. Noe som kan tyde på at den reelle boligtettheten ikke er så ulik når man sammenligner Kristiansand og Søgne. Men i Søgne har det kommet mye nytt boligformål innenfor rutene, 8 ganger så mye som i Kristiansand. I Kristiansand, som har flest urbane ruter, er det mye boligformål utenfor rutene, i tillegg er cirka halvparten av det nytt boligformål. Men også i Søgne er det mye boligformål utenfor rutene, og der er cirka to tredjedeler nytt boligformål. Mye boligformål utenfor de urbane rutene tyder på at man ikke bygger vider på de eksisterende kvalitetene som allerede finnes innenfor rutene. I Søgne er halvparten av det nye boligformålet i ruter med lav walkability, og i Kristiansand er det cirka en tredjedel, noe som også kan tyde på at man ikke bygger videre på eksisterende kvaliteter. Også i Songdalen er det store områder med nytt boligformål utenfor de urbane rutene. Det er bare noen få små områder med nytt boligformål innenfor rutene.

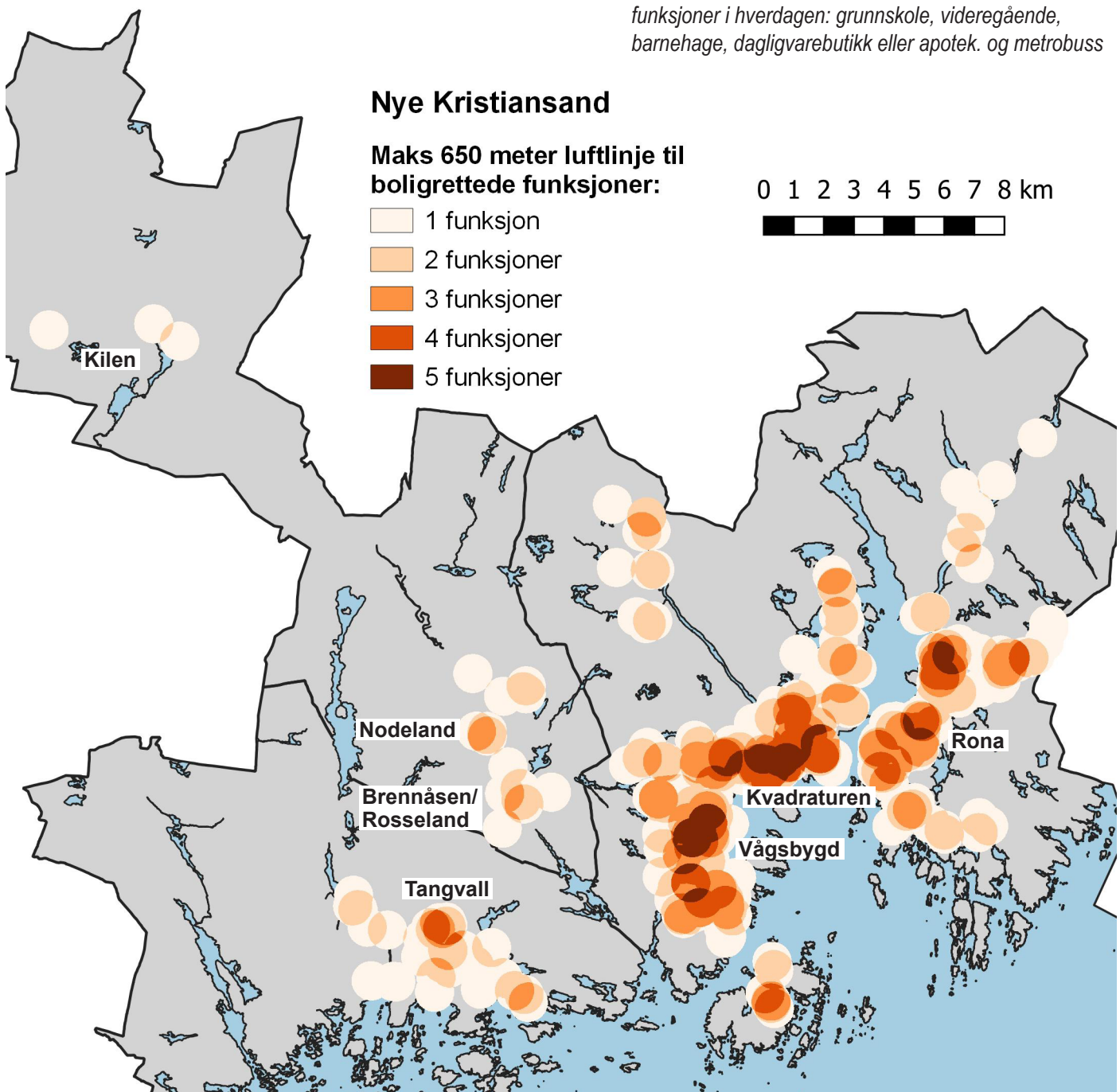
Tilgjengelighet

Boligrelaterte funksjoner

Tennøy et al. (2017b) nevner grunnskole, videregående, barnehager, apotek, dagligvarebutikk og kollektivt som viktige boligrelaterte funksjoner som burde være innenfor en rekkevidde på 650 meter i luftlinje. Disse funksjonene er tegnet inn i kartet over Nye Kristiansand med et 650 meter buffer rundt hvert punkt. Punktbufferne har så blitt lagt oppå hverandre, slik at kartet viser hvor mange funksjoner som kan nås, jo mørkere farge, desto flere funksjoner er innenfor 650 meter rekkevidde.

Kristiansand har i tillegg metrobuss med hyppige avganger, alle rutene går gjennom Kvadraturen. Best tilgjengelighet er det i Kvadraturen, men det er også en stripe med høy tilgjengelighet gjennom Lund, Opp mot Grim er det høy tilgjengelighet, og områdene rundt Vågsbygd senter og Trekanten har høy tilgjengelighet. Det er også noen områder ned mot Voie med høy tilgjengelighet. Mot Sørlandsparken er det høyest tilgjengelighet ved Rona senter og Hånes.

Figur 26 Nye Kristiansand. Maks 650 meter luftlinje til viktige funksjoner i hverdagen: grunnskole, videregående, barnehage, dagligvarebutikk eller apotek, og metrobuss

Kristiansand

Boligrettet funksjon

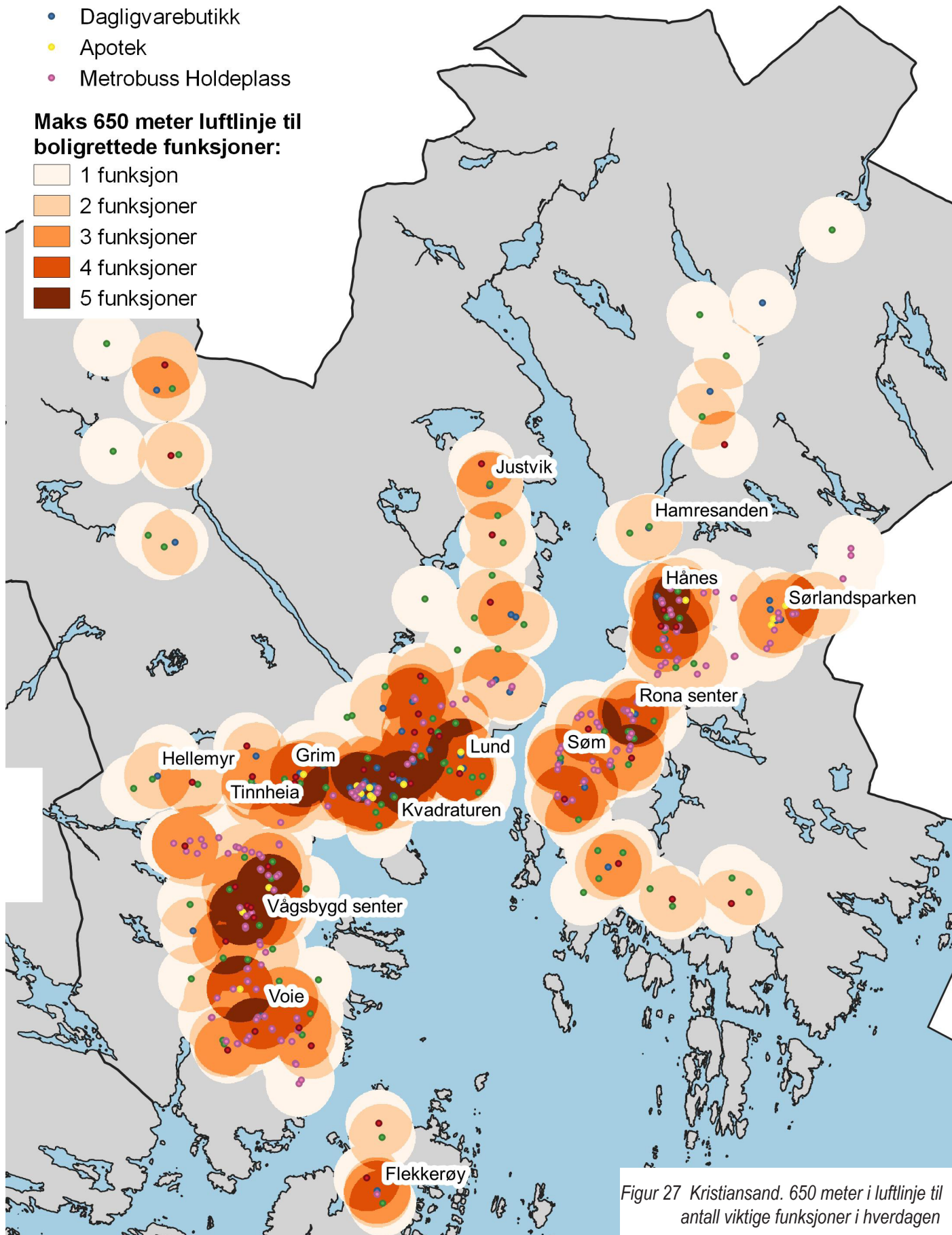
- Barnehage
- Grunnskole
- Dagligvarebutikk
- Apotek
- Metrobuss Holdeplass

0 1 2 3 4 5 6 7 8 km

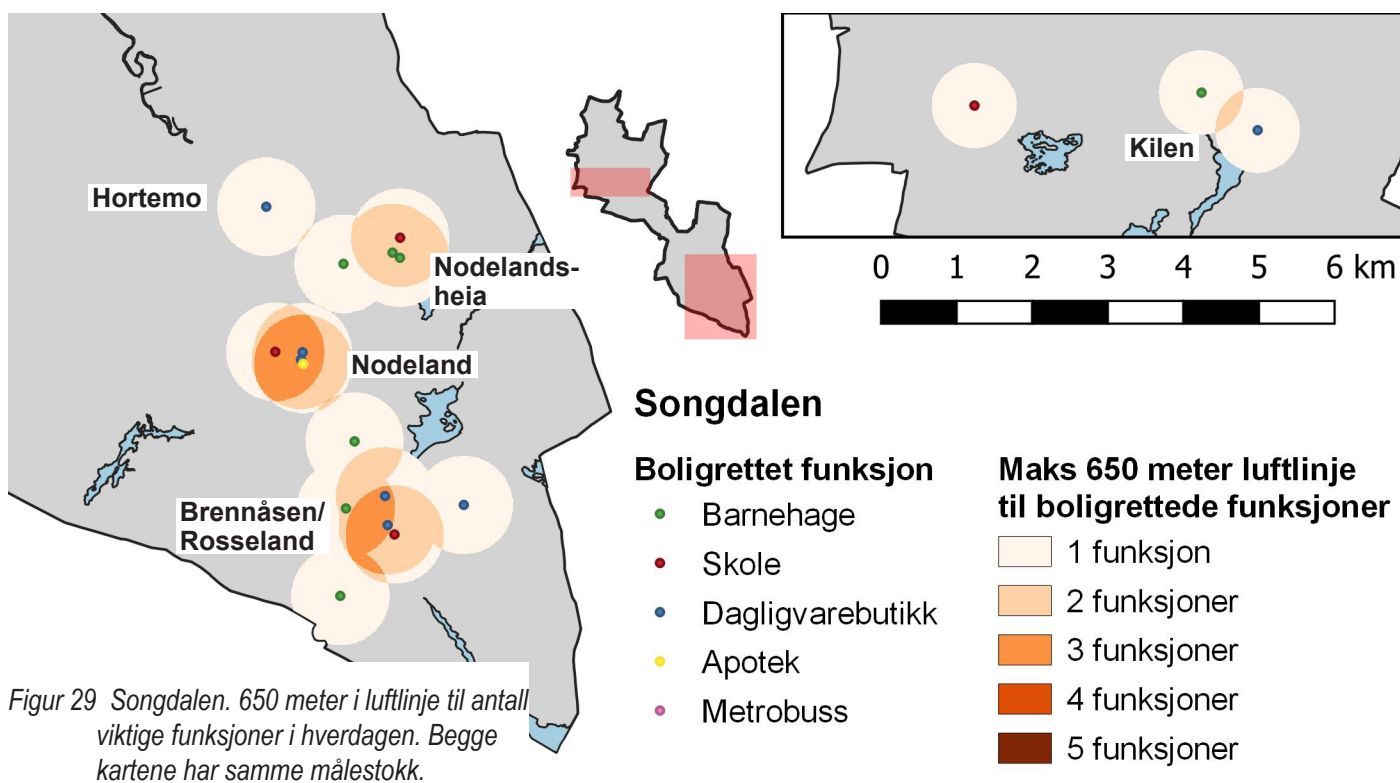
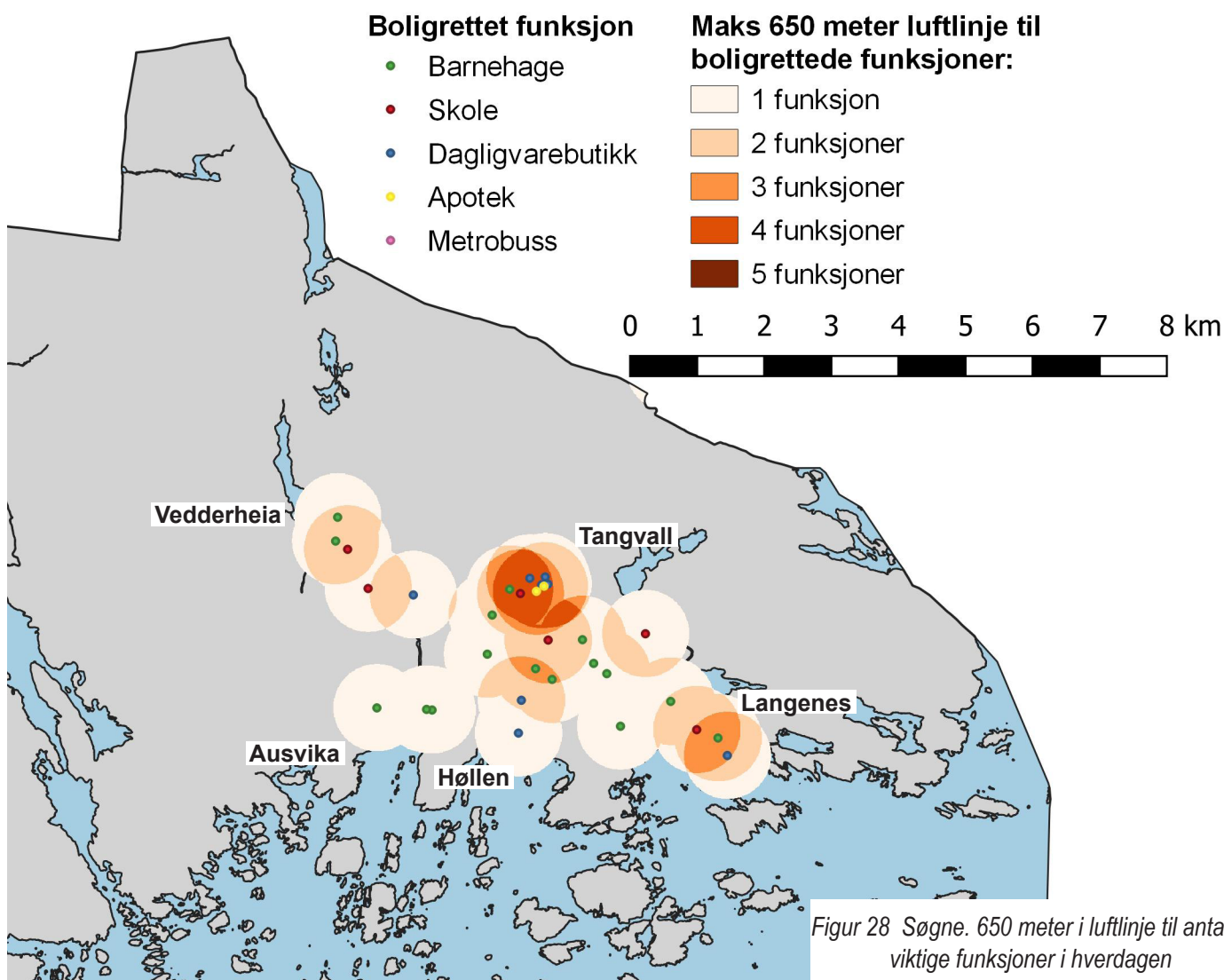
Maks 650 meter luftlinje til boligrettede funksjoner:

- 1 funksjon
- 2 funksjoner
- 3 funksjoner
- 4 funksjoner
- 5 funksjoner

Figur 27 Kristiansand. 650 meter i luftlinje til antall viktige funksjoner i hverdagen

Søgne

I Søgne er det høyest tilgjengelighet på Tangvall. På Langenes er det også ganske god tilgjengelighet, med barnehage, skole og dagligvarebutikk innenfor gangavstand.

På Nodeland i Songdalen ligger det skole, dagligvarebutikker, og apotek, men ingen barnehage. På Brennåsen/Rosseland er det barnehage, skole og dagligvarebutikker.

Grunnen til at det ble brukt bare en bufferanalyse er at kartdataene for vei ikke er bra nok til å utføre nettverksanalyser for gående på detaljnivå. Det å skulle legge inn ekstra stier og snarveier for tre kommuner hadde blitt en alt for stor oppgave. Dette er litt mer utdypende forklart i avslutningskapittelet, under utfordringer.

Butikkonsentrasjoner

Basert på dataene lastet ned fra Brønnøysundregisteret, er det i Kristiansand 493 butikker og 5423 ansatte, i Søgne er det 41 butikker og 382 ansatte, mens i Songdalen er det 22 og 208 ansatte. Det er to store konsentrasjoner med butikker i Nye Kristiansand, den ene er i Kvadraturen, og den andre er i Sørlandsparken.

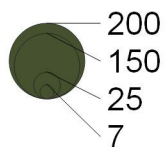
For å finne klynger med butikker ble det brukt en algoritme i QGIS som heter DBSCAN, den ble stilt inn til å finne klynger med minimum 5 butikker, og en minimumsavstand mellom butikkene i klyngen på 300 meter. Punktdatasettet for butikker er basert på dataene som ble lastet ned fra Brønnøysundregisteret.

Resultatet ble sju klynger med butikker, som jeg har valgt å kalle: Sørlandsparken, Kvadraturen, Trekanten, Lund, Vågsbygd, Tangvall og Nodeland. De sju klyngene med butikker inneholder 76,9 prosent av alle butikkene i Nye Kristiansand. Kvadraturen har flest butikker, med 200, mens det i Sørlandsparken er 154. Når det gjelder ansatte i butikker, arbeider flere i Sørlandsparken enn i Kvadraturen.

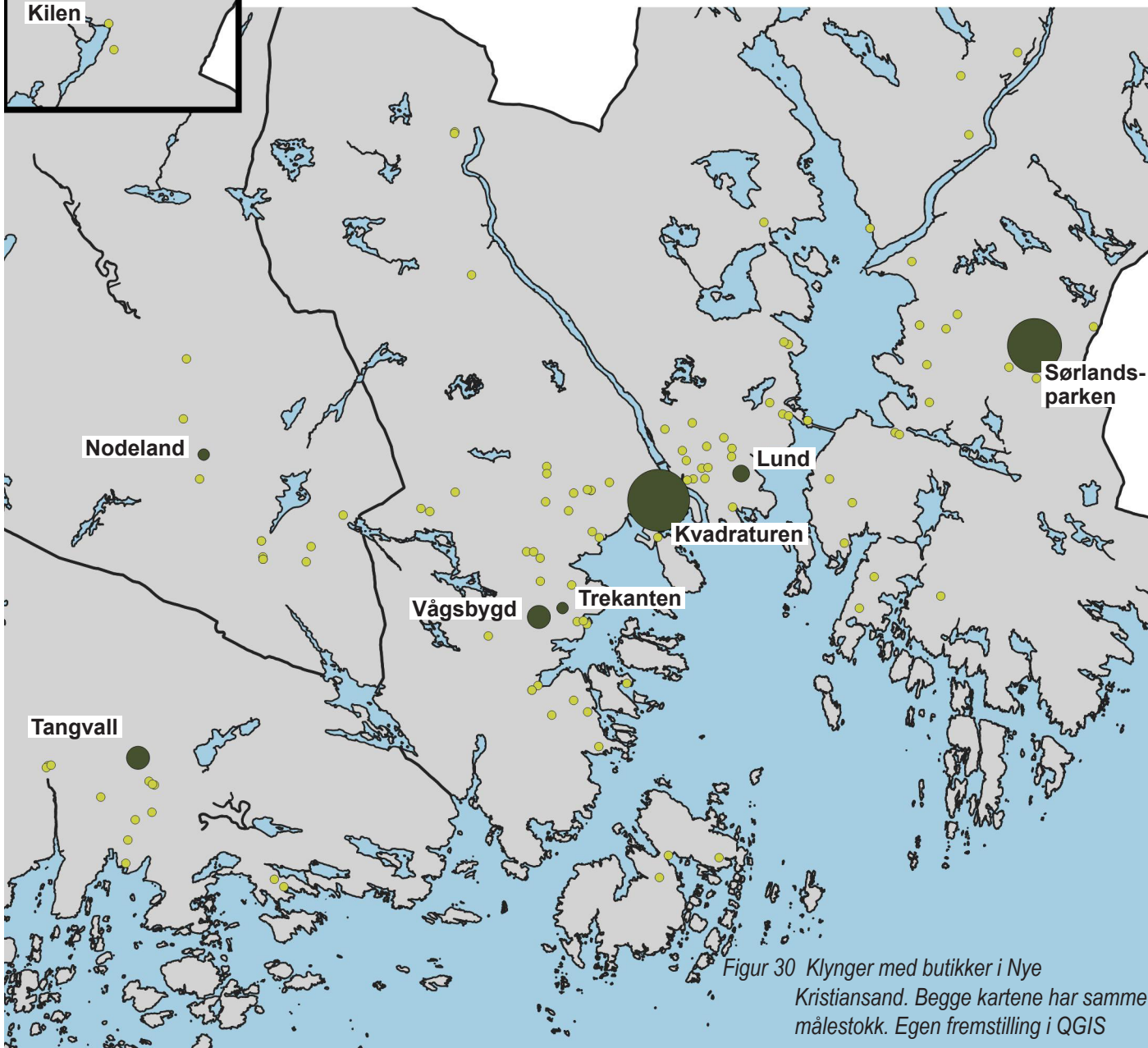
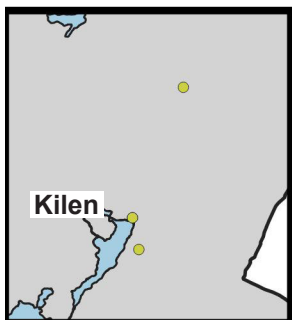
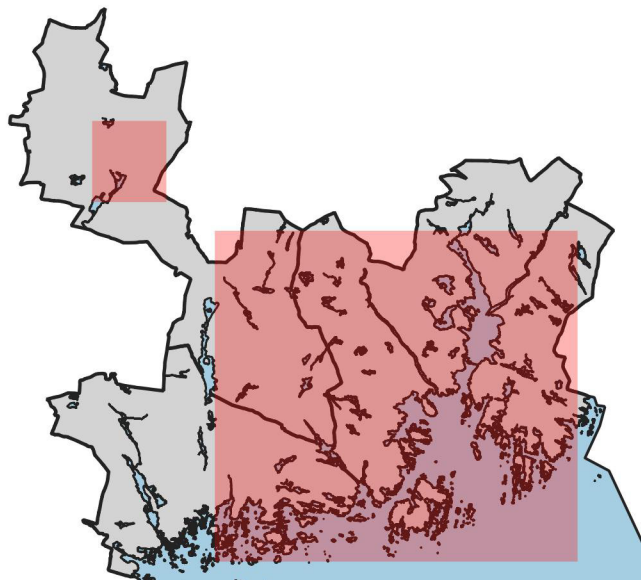
Klyngenavn	Antall butikker	Prosentandel av alle butikkene	Antall ansatte	Prosentandel av de ansatte
Kvadraturen	200	36	1718	28,6
Sørlandsparken	154	27,7	1978	32,9
Vågsbygd	29	5,2	229	3,8
Tangvall	28	5	276	4,6
Lund	15	2,7	227	3,8
Trekanten	7	1,3	133	2,2
Nodeland	7	1,3	64	1,1
Sum Klynger	440	79,1	4625	76,9
Utenfor klyngene	116	20,9	1388	23,1
Totalsum	556	100	6013	100

Klynger med butikker i Nye Kristiansand

Antall butikker

● Butikker utenfor klynger

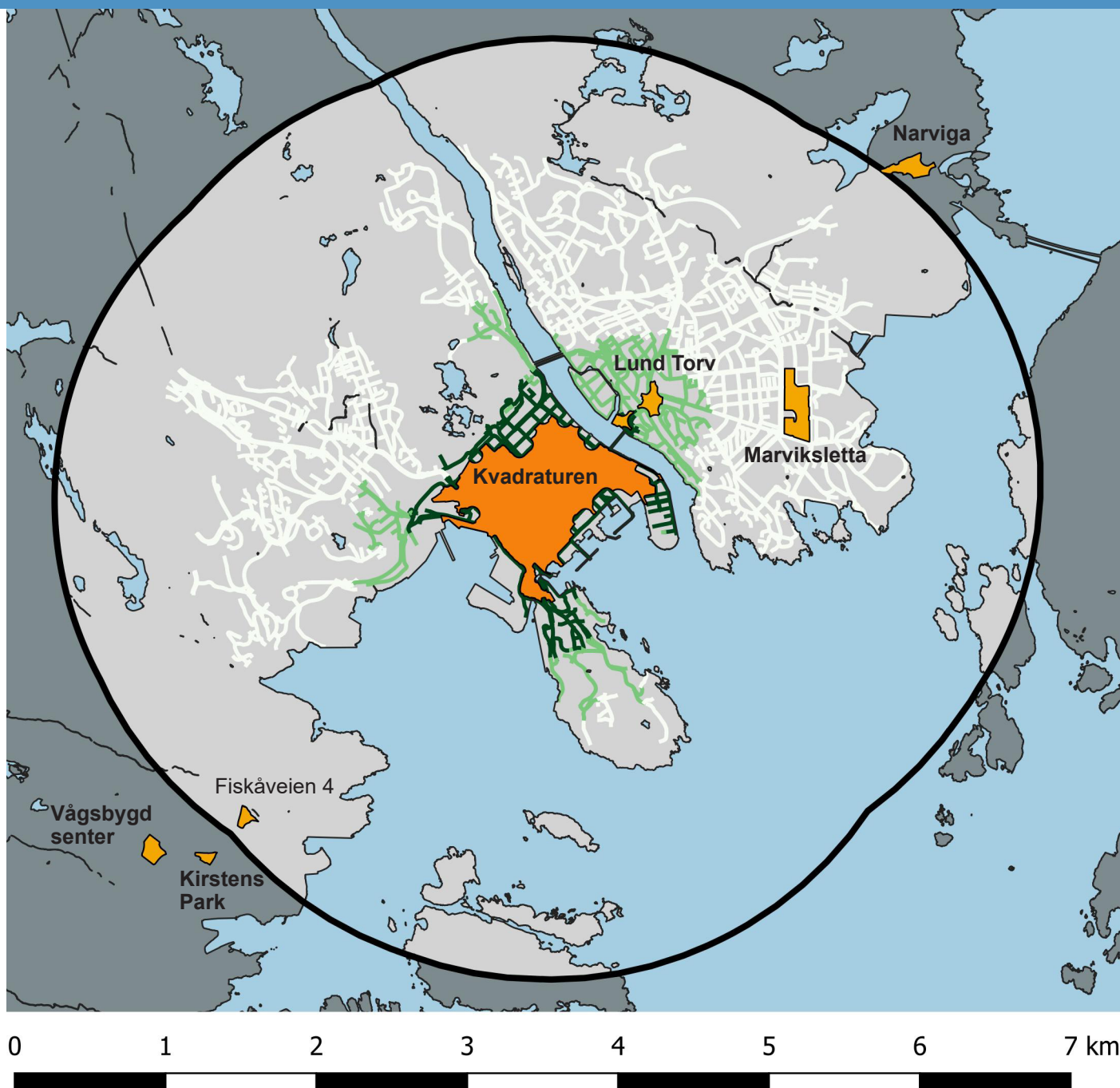
Figur 30 Klynger med butikker i Nye Kristiansand. Begge kartene har samme målestokk. Egen fremstilling i QGIS

Hovedsentrum

Hovedsentrum er Kvadraturen. 2500 meter er så langt man sykler på 10 minutter i 15 km/t, derfor ble dette satt som buffer rundt Kvadraturen. Innenfor Kvadraturen og bufferet er det 255 butikker, noe som er 45,9 prosent av alle butikkene i Nye Kristiansand. Det er og en sentrumssone i Sørlandsparken, innenfor denne sonen og en buffer på 2500 meter rundt er det 163 butikker, noe som er 29,3 prosent av alle butikker i Nye Kristiansand.

Det er 33 749 innbyggere i Kvadraturen med buffer. Tilsvarende, i en buffer på 2500 meter rundt sentrumssonen på Sørlandsparken, er det 5067 innbyggere i Kristiansand, og 24 innbyggere i Lillesand kommune. Med 109 428 innbyggere i Nye Kristiansand, vil det si at 30,8 prosent av innbyggerne bor i Kvadraturen og innenfor bufferen på 2500 meter. Tilsvarende for Sørlandsparken er at 4,6 prosent av alle innbyggerne i Nye Kristiansand bor innenfor denne bufferen.

Siden Kvadraturen er hovedsentrum, og har den største konsentrasjonen av butikker og innbyggere, blir det sett litt nærmere på Kvadraturen med 2500 meter buffer. Dette er i tillegg området med flest ruter som har høy walkability i hele Nye Kristiansand. Figur 31 på side 59 viser hvordan reelle avstander langs et linjenettverk ikke når like langt som samme avstand i luftlinje. I dette kartet kan man også se sentrumssoner, med hovedsentrum, og delsentrum. 2500 meter er som nevnt tidligere så langt man sykler på 10 minutter i 15 km/t, 1020 meter er så langt de raskeste fotgjengerne, som er ungdom, går på 10 minutter (Nistov & Farner, 1973). Person ifølge med små barn går derimot 420 meter på 10 minutter (Nistov & Farner, 1973). Fotgjengere er også følsomme for høydeendringer. Figur 32 på side 60 viser terrenghelninger i prosent. Inndelingen i fire bratthetskategorier er kopiert fra en veileder om boligbygging i bratt terreng (Christophersen & Denizou, 2016). Kartet viser at det er et kupert området, som har terrengutfordringer med tanke på gående.

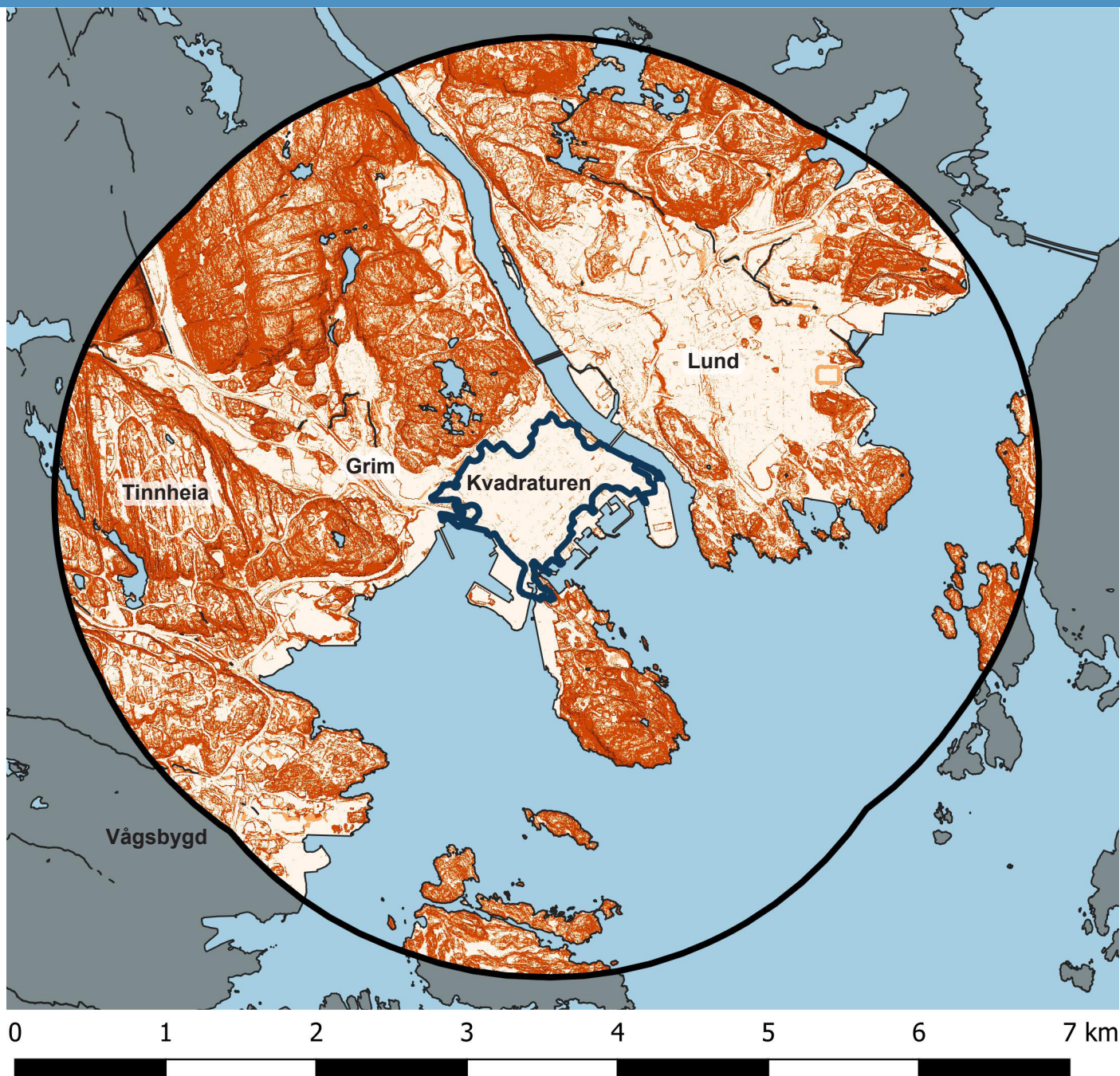
Avstand fra sentrumssonens ytterkant

- 0 - 420 meter
- 420 - 1020 meter
- 1020 - 2500 meter

Sentrumssoner

- Delsentrum
- Hovedsentrum
- 2,5 km buffer rundt hovedsentrum

Figur 31 Avstander fra Kvadraturen hovedsentrum. Sentrumssoner i og rundt 2500 meter bufferen. Egen fremstilling i QGIS.

Kvadraturen med nærområde

- 2,5 km buffer rundt sentrumssone
- Sentrumssone

Terrenghelning i prosent

- Tilnærmet flatt <= 10 %
- Skrått 10% - 20%
- Bratt 20% - 100%
- For Bratt > 100%

Figur 32 Terrenghelning i Kvadraturen med nærområde. Egen fremstilling i QGIS.

Oppsummering

Som nevnt tidligere skriver Engebretsen og Strand (2010) om hvordan befolkningstetthet og antall butikker tilgjengelig nærheten påvirker hvor mange som går og sykler for å handle dagligvarer. Kvadraturen er på omtrent 1 km², med 200 butikker. Befolkningen i Kvadraturen er derimot på cirka 7400 innbyggere, mens det er et fremtidig mål om 15 000 innbyggere (Kristiansand kommune, 2018). I dekar er det i dag en befolkningstetthet på 7,4 innbyggere, med et mål om en tetthet på 15 innbyggere per dekar. Noe som nærmer seg en tetthet på 25 innbyggere per dekar og 200 butikker innenfor 1 km, som blir nevnt av Engebretsen og Strand (2010), for å få en sannsynlig gang og sykkelandel på 80 prosent ved reiser for innkjøp av dagligvarer.

Kvadraturen er hovedsentrum i Nye Kristiansand, det er her det er høyest andel gående, og størst knutepunkteffekt (Tennøy et al., 2017a). I sentrum er alt tilgjengelig innenfor gangavstand, og nesten halvparten av butikkene i Nye Kristiansand ligger i Kvadraturen, eller er en liten sykkel tur unna. Tennøy et al. (2017a) skriver videre at det i og ved sentrum er et stort potensial for fortetting og transformasjon.

Diskusjon og konklusjon

Diskusjon

Hvis man skal nå nullvekstmålet (St.meld. nr. 33 (2016-2017)), må det fortettes slik at persontransport med bil ikke øker. Høy walkability i indeksen kan dermed vise at det er et potensiale for fortetting i disse områdene. Fortetting nært hovedsentrum, som er Kvadraturen, vil gi færre nye bilreiser enn om man fortetter andre steder (Tennøy et al., 2017b). Kommunesammenslåingen kan dermed føre til å styrke befolkningsvekst og attraktivitet i Kristiansand, sett opp mot de to mindre kommunene. Fortetting i Nye Kristiansand burde skje i Kvadraturen, noe det ser ut til at Kristiansand kommune legger opp til i kommundelplanen for Kvadraturen (Kristiansand kommune, 2017b). Uansett hvor man fortetter eller bygger nye boliger i Søgne og Songdalen, vil det gi flere bilreiser enn hvis man fortetter i Kvadraturen (Tennøy et al., 2017b). Fortettes det i Kvadraturen og nærliggende områder vil det i tillegg gi et større lokalt kundegrnlag, og et mer konsentrert handelstilbud, som igjen fører til at flere kan bruke beina på sine daglige ærend. Flere mennesker som går kan igjen føre til mer attraktive og livlige områder, som kan inspirere enda flere til å gå (Gehl, 2007). Gjennom Kvadraturen går i tillegg alle metrobussene, med hyppige avganger, som flere nabolag er tilknyttet. Det gjør at det er mange som enkelt kan reise kollektivt til Kvadraturen, og dra nytte av et mer attraktivt, livlig og gåvennlig sentrum. Som igjen kan føre til at flere velger å reise til Kvadraturen.

Hvis målet er biltrafikkreduserende fortetting og det å få flere over til å gå, sykle eller reise kollektivt burde det ikke fortettes i Søgne og Songdalen slik situasjonen er i dag, men de to stedene som i fremtiden kan bli aktuelle for fortetting er Tangvall, og Nodeland, som kan ses på som andreordens sentre (Tennøy, 2011). Før det kan fortettes der må man få på plass et godt kollektivtilbud til Kvadraturen, og flere arbeidsplasser lokalt (Tennøy, 2011). Både Søgne og Songdalen har i dag negativ innpendling (Statistisk sentralbyrå, 2019e).

Konklusjon

Hvordan forstå viktigheten av walkability: En romlig analyse av walkability i Nye Kristiansand ved hjelp av GIS. Et bidrag til planleggingsdebatten.

Hvordan er GIS egnet til å finne områder med walkability?

Svaret her varierer litt etter hvordan begrepet walkability defineres. Lages det en walkability indeks, viser den mer walkability som et gåpotensiale (Forsyth, 2015). Da summeres flere gåkriterier sammen til en indeks som viser om potensialet til å gå er tilstede eller ikke. Gåkriterier som, krysstetthet, boligtetthet, variasjon i arealbruk og handelsareal, er enkle å legge inn i GIS, siden kartlagene som er nødvendige er enkle å få tak i. Videre så kan man enkelt lage kart for store områder, noe som GIS er egnet til. Men selv om områder i en indeks har høy walkability, er det ikke sikkert at det er slik det føles i virkeligheten, når man selv fysisk er på stedet for å observere. Da går man over til å definere walkability mer på en subjektiv måte.

Walkability går da over til å bli noe som vanskelig kan måles med GIS. Fokus blir da på hva folk som går bidrar med til et område, som at mange mennesker i et område bidrar til å skape mer liv og trivsel, mange som går fører til bedre folkehelse, og mange som går kan føre til at flere vil oppholde seg i det området (Forsyth, 2015). Som nevnt tidligere vet vi litt om hva slags omgivelser folk trives i (Gehl, 2007), og kan finne slike områder på et kart ved hjelp av noen kriterier og GIS. Men å vise hvor folk virkelig trives og oppholder seg er vanskelig bare ved hjelp av romlige kriterier. For eksempel er hvordan trygghet i et byrom oppfattes subjektivt, og vanskelig å generalisere seg frem til ved hjelp av romlige kriterier. Den positive effekten av mange mennesker som oppholder seg i et byrom, og hvordan de igjen kan trekke enda flere mennesker til et område er også vanskelig å regne seg frem til. Selv om GIS ikke er egnet til å treffsikkert finne områder med walkability, kan det brukes til å registrere data, hvis man for eksempel skal registrere hvor folk oppholder seg.

Walkability handler også om avstander, og der er GIS egnet å bruke. Slik som overlayanalysen som viser maks 650 meter luftlinje til boligrelaterte funksjoner. Men det er også her noen

begrensninger. Det eneste kartet viser er hvor mange boligrelaterede funksjoner som er innenfor gangavstand. Det viser ikke hvor mange som virkelig går, som med walkability indeksen blir det det bare et mål på hvilket gåpotensiale som finnes.

Dermed kan det vel konkluderes med at GIS er egnet til å finne områder med gåpotensial, men når det, ved hjelp av romlige kriterier, gjelder å finne områder hvor folk virkelig trives, og faktisk oppholder seg, kommer nok GIS til kort.

Er handel viktig for walkability, og er walkability viktig for handel?

Hvor handel er lokalisert, hvor tett den er konsentrert, og hvor mange som bor i området er viktig for hvor mange som velger å gå (Engebretsen & Strand, 2010). Det er to store klynger med handel i Nye Kristiansand, det er i Kvadraturen og i Sørlandsparken. I Sørlandsparken, og i en radius på 1 kilometer rundt er det bare en statistisk rute, og i den ruten er det bare en innbygger. Den lave befolkningstettheten førte til at Sørlandsparken og området rundt ikke er med i walkability indeksen. Dette skaper lange gåavstander, og gjør området lite attraktivt å gå til. Hvis andelen som går til Sørlandsparken skal øke, for å oppnå høyere walkability, trenger området boliger, noe som kanskje ikke er særlig aktuelt. Videre når det gjelder Sørlandsparken er det liten sammenheng mellom handel og walkability, handelen er bilbasert og trekker kunder fra hele regionen.

Kvadraturen har den største konsentrasjonen av butikker, og det bor en del mennesker der. Her er det korte avstander, og alle funksjoner er innenfor gangavstand. Det er også i Kvadraturen vi finner de høyeste gangandelene. Handel, boliger og tilgjengelighet til alle funksjoner gjør at Kvadraturen er området med høyest walkability.

Planlegges det for walkability?

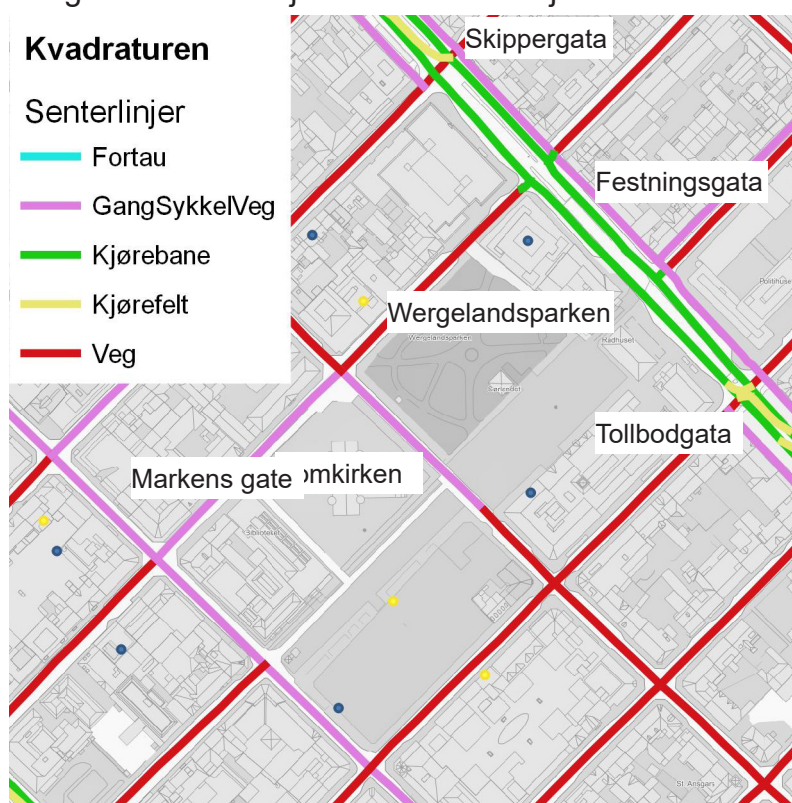
Alle tre kommunene har store boligfelt med lav utnyttning tegnet inn i areaplankartene sine, noe som skaper en bilavhengig befolkning, og gir lav walkability. Det beste potensialet for walkability i Søgne og Songdalen er i Tangvall og på Nodeland, dette gjenspeiles også i kommuneplanene med at disse to stedene kan ha høyere utnyttning. I kvadraturen er det en egen kommunedelplan (Kristiansand kommune, 2017b) hvor det legges opp til befolkningsvekst, og bedre forhold for gående, så i kvadraturen planlegges det for walkability.

Avslutning

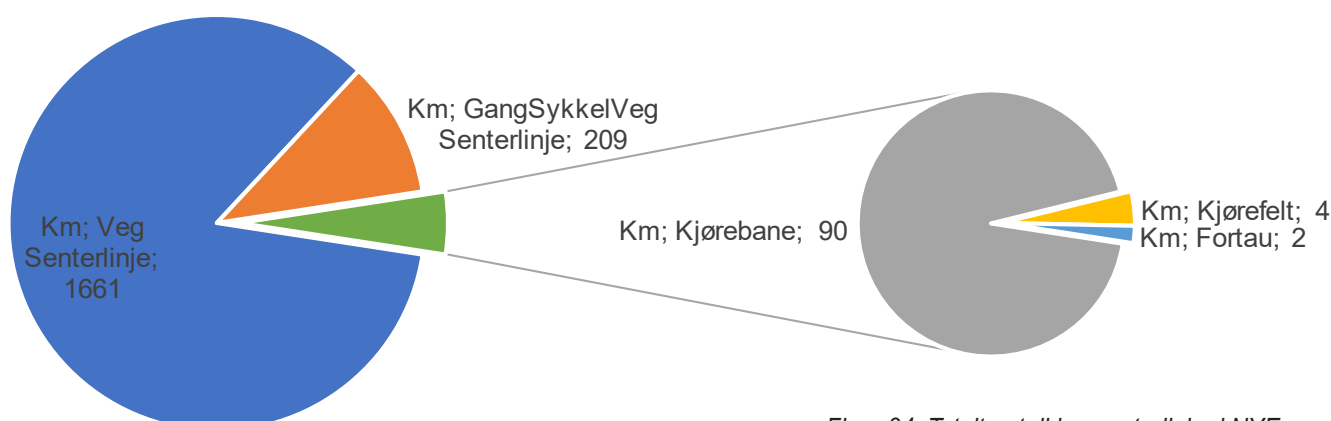
Utfordringer underveis

Det å bruke GIS har tidvis vært komplisert, og tatt uforholdsmessig mye tid sammenlignet med selve oppgaveskrivingen. Kartlagene er sjelden akkurat slik man vil ha dem, og bearbeiding er tidkrevende. Hvis det blir brukt små pixelstørrelser i et rasterkartlag kan filen bli ekstremt stor, som da pixelstørrelsen for Nye Kristiansand (alle tre kommunene) ble satt til 1 ganger 1 meter og filstørrelsen ble på 11,5 GB. Det har vært mye prøving og feiling, og bare en liten del av analysene og kartene som har blitt laget har kommet med inn i oppgaven. QGIS kan også ha noen utfordringer, plutselig når man skal gjøre en analyse fungerer det ikke, fordi akkurat den algoritmen ikke fungerer med geopackage, noe som gjør at filene må konverteres til for eksempel shape-format før det fungerer. De norske bokstavene æ, ø og å, kan også tidvis føre til problemer.

Vei-kartlagene er tilpasset bil, og senterlinjene passer best til bilnavigasjon. For eksempel har Vbase (Kartverket, 2019e) senterlinjer for vei, kjørebane, kjørefelt, gang/sykkelvei og fortau. I Nye Kristiansand er det 1755 km med senterlinjer for «bil» (vei, kjørebane og kjørefelt summert sammen), 209 km senterlinje gang/sykkelvei og 2 km senterlinje fortau. Senterlinjene for «bil» er sammenhengende, i motsetning til gang/sykkelvei og fortau. Når det skal utføres nettverksanalyser som viser hvor langt fotgjengere kommer på en viss avstand blir det dermed hovedsakelig langs senterlinje for bil. Overgangsfelt er heller ikke tegnet inn, så skal det krysses fra en side av veien til den andre skjer det midt i veikryssene. Skal det gjøres en skikkelig nettverksanalyse for gående må hele området som skal analyseres gås over manuelt for å tegne inn snarveier, fotgjengerfelt osv. Et eksempel fra Kristiansand er fra Wergelandsparken og området ved Domkirken, der stiene gjennom parken ikke er tegnet inn, og det er heller ikke tegnet inn noen veier på plassen sør for Domkirken. Der ser man også at Festningsgata ikke kan krysses mellom Skippergata og Tollbodgata, noe som er en strekning på cirka 230 meter. Markens gate som er gågate er merket med objekttype GangSykkelVeg selv om det er gågate, og det ikke er lov å sykle der på dagtid. I tillegg savnes det

Figur 33 Senterlinjer fra Vbase. Egen fremstilling i QGIS. Bakgrunnskart er forenklet topografisk gråtonekart fra Kartverket.

Figur 34 Totalt antall km senterlinjer i NYE Kristiansand. Basert på data fra Vbase.

både et kartlag som er laget for fotgjengere, og et som er laget for syklister. Det burde også være objekttyper i kartlaget for gågate og overgangsfelt.

En by er for kompleks til at man kan finne enkle løsninger fra datamodeller, som for eksempel fra GIS. «Kompleksiteten i systemet innebærer at det ikke kan lages fullstendige «modeller» av hvordan byene virker» (Tennøy et al., 2017b, s. 112). Som nevnt tidligere kan det være usikkerhet knyttet til kartgrunnlagene og hvilken geografisk utstrekning som blir brukt. Walkability indeksen består av bare fire faktorer som blir summert sammen. I virkeligheten er det mer komplekst, og walkability består av mange flere faktorer. Leslie et al. (2007) nevner flere faktorer som er relatert til gåing, som burde være en del av en walkability indeks, som parker og rekreasjonsarealer, kvalitet på gangstier, om det er et sammenhengende nettverk for gående, avstand og tilgjengelighet til funksjoner, tilgang til kollektivtransport og hva slags terreng det er, som høydeforskjeller og fysiske barrierer. Samtidig er det mange andre variabler som påvirker gående (Gehl & Svarre, 2013; Jacobs, 2011; Leslie et al., 2007; Speck, 2012), noen av dem er estetikk, bygningsdesign, tilstedeværelse av trær, gatebelysning, og rett og slett om fotgjengerne opplever områdene som trygge. Speck (2012) skriver om hvordan fire kriterier må tilfredsstilles på en gåtur, turen må være nyttig, det må føles trygt å gå, det må være en viss komfort/trivsel, og det må være interessant. Dette er faktorer som er vanskelige å måle ved hjelp av GIS.

En utfordring er at byplanleggere må være generalister (Speck, 2012), hvis man lar særinteresser styre byplanleggingen får man dårlige fungerende byer for alle. Et eksempel som ofte blir brukt er at hvis det bygges flere veier for å løse problemet med bilkø, fører det igjen til mer biltrafikk (Speck, 2012; Tennøy et al., 2017b), og en mindre attraktiv by også for bilister. Planleggere må spørre de vanskelige spørsmålene, som hva slags byer er det som fremmer bærekraftig utvikling for fremtidige generasjoner (Speck, 2012). I Norge er dette hjemlet i Plan- og bygningsloven (2008 § 1-1).

Forbedringspotensial

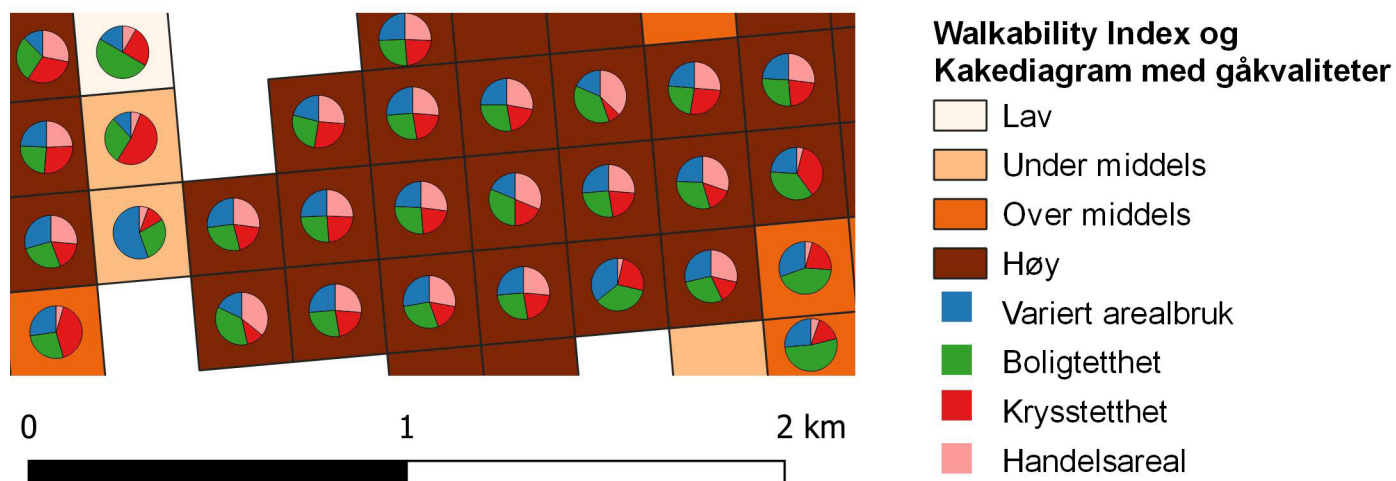
Walkability indeksen har et forbedringspotensial. Slik som det ble gjort her, ble bare ruter med befolkningstetthet som tilsvarer flere enn 200 innbyggere per kvadratkilometer tatt med videre i analysen. Det kan ha vært medvirkende til å fjerne ruter med et potensiale for walkability. For eksempel der hvor det er forretninger eller andre boligrelaterte funksjoner, men få beboere. Men da kan man ende opp med å få med områder som Sørlandsparken, som ligger såpass langt fra boligbebyggelse at det er ingen som går dit uansett. Mulig at områdene er gåvennlige når man først er der, imidlertid er bil eller kanskje kollektivt eneste aktuelle måten å reise dit på.

Det ble brukt to metoder for å sammenligne kommuneplanene og walkability indeksen. Den første metoden, brukt for Kristiansand og Søgne var den med overlay i GIS, hvor det ble utført en litt mer detaljert kalkulasjon. For Songdalen ble det brukt en litt mer visuell analyse, med en manuell analyse, hvor man rett og slett studerte kommuneplanen i en walkability kontekst. Den første metoden ble fort litt teknisk, og det ble mange grafer og tall å forholde seg til. Når den andre mer visuelle metoden ble brukt, ble det brukt mer tid på å studere kartet, fokuset ble flyttet fra tall til kart. Med fordel kunne man brukt begge metodene.

GIS kan være egnet til å vise om man har gjort fremskritt/tilbakeskritt med mål man har satt seg, romlig statistikk.

De to kommunene Søgne og Songdalen blir små sammenlignet med Kristiansand. Når kommunene blir slått sammen, og man lager en walkability indeks for Nye Kristiansand, vil resultatene bli mye dårligere for de to små kommunene, siden Kristiansand sin andel av ruter med høy walkability er såpass stor, og når man gjør en normalisering av resultatene vil de fleste rutene med høy walkability være i Kristiansand. Noe av problemet med indeksen er at det er fire gåkriterier (krysstetthet, boligtetthet, variasjon i arealbruk og handelsareal) som summeres sammen, noe som fører til at man mister kontrollen på hvilke gåkriterier som er til stede. En rute

med høy walkability kan ha høyeste score på tre gåkriterier, men allikevel ha laveste score på den fjerde. Et ekstra gåpotensiale ligger da i å utvikle det gåkriteriet som mangler, for eksempel hvis det er lavest score på boligtetthet, burde det sees nærmere på muligheten til at det kan bygges tettere med flere boliger. En mulighet da er å legge et kakediagram oppå hver rute som viser hvordan de fire gåkriteriene er fordelt.

Figur 35 Eksempel på hvordan et kakediagram kan vise hvordan de fire gåkvalitene er fordelt på walkability-rutene. Bearbeidet i QGIS.

Tilgjengelighetsanalysen ble laget ved å legge en buffer på 650 meter rundt de forskjellige boligrelaterte funksjoner. Disse bufferne ble igjen lagt oppå hverandre ved hjelp av «overlay». På denne måten kan man se hvor mange funksjoner som er innenfor gangavstand. Walkability indeksen mangler en slik tilgjengelighetsanalyse som er basert på avstander. Det burde være mulig å lage et kart som består av både en tilgjengelighetsanalyse og en walkability indeks. I tillegg burde det sentrumssoner være med i analysen, siden potensialet for fortetting og transformasjon er stor i disse områdene, inklusive nærliggende områder (Tennøy et al., 2017a), og dermed kan også muligheten til å få flere over fra bil til gange, kollektiv og sykkel være tilstede. Ved hjelp av raster i GIS, kan resultatene i walkability indeksen overføres til piksler, da kan tilgjengelighetsanalysen og walkability indeksen legges over hverandre ved å summere alle pikslene. På samme måte kan sentrumssonene, med en eventuell buffer rundt, få en verdi for hver piksel. For eksempel kan sentrum få verdien 3, og delsentrum verdien 2. Siden det er størst gåpotensiale i sentrumssonen, spesielt i hovedsentrum, kan disse pikslene multipliseres med summen av walkability indeksen og tilgjengelighetsanalysen, for å fremheve viktigheten av sentrumssonene. Men som nevnt under utfordringer, er en by kompleks, og det blir mer usikkerhet desto flere variabler som blir brukt. (Tennøy et al., 2017b). Det må ytterligere gjøres subjektive avgjørelser om hvilken verdi variablene skal ha, som med sentrumssoner-eksempelet, noe som kan bidra til mer usikkerhet rundt resultatene (Tennøy et al., 2017b).

Referanser

- Bokmål rettskrivningsordbok. Tilgjengelig fra: <https://www.ordnett.no/butikk/norske-ordboker/bokmal-rettskrivningsordbok> (lest 28.06.2019).
- Brønnøysundregistrene. (2019). Åpne data - Enhetsregisteret: API-dokumentasjon. Tilgjengelig fra: <https://data.brreg.no/enhetsregisteret/api/docs/index.html> (lest 15.07.2019).
- Christophersen, J. & Denizou, K. (2016). *Boligbygging i bratt terreng: En veileder*. SINTEF akademisk forlag. Tilgjengelig fra: <https://www.sintefbok.no/book/download/1102> (lest 13.08.2019).
- Dobesova, Z. & Krivka, T. (2012). Walkability index in the urban planning: A case study in Olomouc city. I: *Advances in spatial planning*: IntechOpen.
- Engebretsen, Ø. & Strand, A. (2010). *Fakta om handel, kjøpesenter og transport*. TØI rapport 1087/2010. Tilgjengelig fra: <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=14876> (lest 18.07.2019).
- Forskrift om etableringsstopp for kjøpesentre. (1999). *Rikspolitisk bestemmelse om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder av 08. januar 1999 nr. 10*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/pro/forskrift/1999-01-08-10> (lest 09.07.2019).
- Forsyth, A. (2015). What is a walkable place? The walkability debate in urban design. *Urban Design International*, 20 (4): 274-292. doi: 10.1057/udi.2015.22.
- Frank, L. D., Sallis, J. F., Saelens, B. E., Leary, L., Cain, K., Conway, T. L. & Hess, P. M. (2010). The development of a walkability index: application to the Neighborhood Quality of Life Study. *British journal of sports medicine*, 44 (13): 924-933.
- Gehl architects. (2010). *Gå-kvalitet best practice guide: Inspiration til udarbejdelse af Københavns Fodgængerstrategi*: København kommune. Tilgjengelig fra: https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/pdf/955_1tmT9o5aeE.pdf (lest 08.08.2019).
- Gehl, J. (2007). *Livet mellom husene: Udeaktiviteter og udemiljøer*. 6. utg. København: Arkitektens Forlag.
- Gehl, J. (2010). *Byer for mennesker*. København: Bogværket.
- Gehl, J. & Svarre, B. (2013). *Bylivsstudier - studier af samspillet mellem byens form og byens liv*. Nykøbing, Sjælland: Bogværket.
- Geonorge. *Geonorge: Aktuelt: Om Geonorge*. Tilgjengelig fra: <https://www.geonorge.no/aktuelt/om-geonorge/> (lest 25.07.2019).
- Geonorge. *Geonorge: Forvaltningsinformasjon, Forvaltning FKB*. Tilgjengelig fra: <https://forvaltningsinformasjon.geonorge.no/fkb-data/management/area/counties> (lest 25.07.2019).
- Hack, G. (2013). *Business performance in walkable shopping areas*: Robert Wood Johnson Foundation. Tilgjengelig fra: <http://www.activelivingresearch.org> (lest 14.05.2019).
- Hillnhütter, H. (2017). Gåing – undervurdert mobilitet. *Plan*, 49 (03-04): 56-60.
- Hjorthol, R., Krogstad, J. R. & Tennøy, A. (2013). *Gåstrategi for eldre - kunnskapsgrunnlag for planlegging i Kristiansand*. TØI rapport 1265/2013. Tilgjengelig fra: <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=32633> (lest 04.02.2019).
- Infoland. (2019). *Matrikkelen: Kartdata i UTM32 Euref89* (lest 05.02.2019).
- Jacobs, J. (2011). *The death and life of great american cities*. 50th Anniversary Edition utg. New York: Modern Library.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tuft, P. A. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. 3. utg. Oslo: Abstrakt forlag.
- Kartverket. (2019a). *Barnehager*. Geonorge nedlasting. Tilgjengelig fra: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/utdanningsdirektoratet/barnehager/e229a364-0caa-4a24-8dbe-225b3d83e075> (lest 15.07.2019).
- Kartverket. (2019b). *Forsiden: Eiendom: Eiendomsinformasjon: Hva er matrikkelen?* Tilgjengelig fra: <https://proxy.kartverket.no/eiendom/eiendomsinformasjon/matrikkelen/> (lest 26.07.2019).

- Kartverket. (2019c). *Grunnskoler*. Geonorge nedlasting. Tilgjengelig fra: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/utdanningsdirektoratet/grunnskoler/db4b872f-264d-434c-9574-57232f1e90d2> (lest 15.07.2019).
- Kartverket. (2019d). *Matrikkelen - Vegadresse*. Geonorge nedlasting. Tilgjengelig fra: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/kartverket/matrikkelen-vegadresse/e628729b-90fc-4f32-b018-655e045c541d> (lest 15.07.2019).
- Kartverket. (2019e). *Vbase: Euref89 UTM sone 33, 2d: Shapeformat*. Geonorge nedlasting. Tilgjengelig fra: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/kartverket/vbase/96104f20-15f6-460e-a907-501a65e2f9ce> (lest 02.07.2019).
- Kartverket. (2019f). *Videregående skoler*. Geonorge nedlasting. Tilgjengelig fra: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/uuid/c8acfd4f-c285-45a6-9a9b-3ab8d7d3af19> (lest 15.07.2019).
- Kristiansand kommune. (2011a). *Kommuneplanens arealdel 2011 - 2022: Plankart 1 av 3*. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/kommuneplanen/kommuneplankart220611-ny.pdf> (lest 28.07.2019).
- Kristiansand kommune. (2011b). *Styrke i muligheter: Kommuneplan 2011 - 2022*: Kristiansand kommune. Tilgjengelig fra: https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/kommuneplanen/kommuneplan-2011_endret2013_web-endret-260916.pdf (lest 26.07.2019).
- Kristiansand kommune. (2016). *Kapittel 3: Rettsvirkning og bestemmelser*: Kristiansand kommune. Tilgjengelig fra: https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/kommuneplanen/kommuneplanen_kap3_bestemmelser_1-endret-260916.pdf (lest 26.07.2019).
- Kristiansand kommune. (2017a). *En skapende by med ambisjoner!: Kristiansand mot 2030: Kommuneplanens samfunnsdel 2017-2030*: Kristiansand kommune. Tilgjengelig fra: https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/kommuneplanen/kommuneplan-2011_endret2013_web-endret-260916.pdf (lest 26.07.2019).
- Kristiansand kommune. (2017b). *Gatebruk i Kvadraturen: Endring av kommunedelplan for Kvadraturen og Vestre havn: Del 1 - Temakart gatebruk*. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/prosjekter-og-kampanjer/gatebruk-og-parkering/web---gatebruk-i-kvadraturen.pdf> (lest 09.08.2019).
- Kristiansand kommune. (2018). *Boligprogram 2019 - 2022*. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/556119e9149745189974f0e3961f11e7/boligprogram-2019-2022.pdf> (lest 08.08.2019).
- København kommune. (2011). *Flere går mere: Fodgængerstrategi for København*. Tilgjengelig fra: https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/pdf/943_21UMbXBGY4.pdf (lest 08.08.2019).
- Leslie, E., Coffee, N., Frank, L., Owen, N., Bauman, A. & Hugo, G. (2007). Walkability of local communities: Using geographic information systems to objectively assess relevant environmental attributes. *Health & Place*, 13 (1): 111-122.
- Litman, T. (2018). *Economic Value of Walkability*.
- Longley, P. A., Goodchild, M. F., Maguire, D. J. & Rhind, D. W. (2015). *Geographic information science and systems*. 4. utg. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. (2015). *Nasjonale forventninger til Regional og kommunal planlegging: Vedtatt ved kongelig resolusjon 12.juni 2015*: Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samarbeid med øvrige departementer.
- Nistov, S. & Farner, A. (1973). *Til fots: planlegging med hensyn til fotgjengeren*. NIBR rapport 29. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Norge digitalt. (2018). *FKB-data, Matrikkeldata og N20-data i UTM32 Euref89*: Norge digitalt.
- Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018. (2018). *Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018*. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/samfunnsutvikling/nye-kristiansand/utfordringsbildet-for-nye-kristiansand-2018.pdf> (lest 11.07.2019).

- O'Sullivan, D. & Unwin, D. J. (2010). *Geographic information analysis*. 2. utg. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.
- Pivo, G. & Fisher, J. D. (2011). The walkability premium in commercial real estate investments. *Real Estate Economics*, 39 (2): 185-219.
- Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling av 27. juni 2008 nr. 71*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71> (lest 08.07.2019).
- Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023. (2019). *Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023: Hvilke planer trenger vi?* Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/samfunnsutvikling/nye-kristiansand/planstrategi--for-nye-kristiansand.pdf> (lest 11.07.2019).
- Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050. (2011). *Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050*,. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/samfunnsutvikling/regionale-planer/regionale-plan-kristiansandsregionen-2011---2050.pdf> (lest 26.07.2019).
- Regional planbestemmelse for handelsetablering, A.-A. o. V.-A. (2011). *Regional planbestemmelse for handelsetablering og senterstruktur i Kristiansandsregionen, Aust-Agder og Vest-Agder av 20. juni 2011 nr. 1565*. Tilgjengelig fra: <http://lovdata.no/forskrift/2011-06-20-1565> (lest 09.07.2019).
- Regionplan Agder 2020. (2010). *Regionplan Agder 2020: Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommune*. Tilgjengelig fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/samfunnsutvikling/regionale-planer/regionplan-agder-2020.pdf> (lest 26.07.2019).
- Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre. (2008). *Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre av 27. juni 2008 nr.742*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/pro/forskrift/2008-06-27-742> (lest 09.07.2019).
- Rodríguez, D. A., Evenson, K. R., Roux, A. V. D. & Brines, S. J. (2009). Land use, residential density, and walking: the multi-ethnic study of atherosclerosis. *American journal of preventive medicine*, 37 (5): 397-404.
- Songdalen kommune. (2012a). *Arealplankart*. Tilgjengelig fra: https://www.songdalen.kommune.no/globalassets/dokumenter---medier/administrasjon/planer-retningslinjer-mm/hovedkart_v_050313.pdf (lest 30.07.2019).
- Songdalen kommune. (2012b). *Bestemmelser til kommuneplanen for Songdalen kommune: Søgne kommune*. Tilgjengelig fra: https://www.songdalen.kommune.no/globalassets/dokumenter---medier/administrasjon/planer-retningslinjer-mm/kommuneplanbestemmelser_12.pdf (lest 26.07.2019).
- Songdalen kommune. (2012c). *Kommuneplanens samfunnsdel 2012 - 2024: Songdalen kommune*. Tilgjengelig fra: https://www.songdalen.kommune.no/globalassets/dokumenter---medier/administrasjon/planer-retningslinjer-mm/kommuneplanen/kommuneplan_26-09-12.pdf (lest 26.07.2019).
- Songdalen kommune. (2012d). *Utbyggingsprogram for Songdalen kommune 2012-2016: Søgne kommune*. Tilgjengelig fra: <https://www.songdalen.kommune.no/globalassets/dokumenter---medier/administrasjon/planer-retningslinjer-mm/utbyggingsprogram-2012-2016.pdf> (lest 26.07.2019).
- Speck, J. (2012). *Walkable City: How downtown can save America one step at a time*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- St.meld. nr. 18 (2016-2017). *Berekraftige byar og sterke distrikt*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- St.meld. nr. 33 (2016-2017). *Nasjonal transportplan 2018-2029*. Oslo: Samferdselsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-33-20162017/id2546287/sec1> (lest 08.07.2019).
- Statens vegvesen. (2019). *Vegkart*. Tilgjengelig fra: <https://www.vegvesen.no/vegkart/vegkart/#kartlag:geodata/@600000,7225000,3> (lest 17.07.2019).
- Statistisk sentralbyrå. *Nedlasting av rutenettstatistikk: Nedlasting av rutenett: SSB0250M (L) Rutestørrelse 0,0625 km2*. Kart og geodata fra SSB. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/natur-og-miljo/geodata#Nedlasting_av_rutenettsstatistikk (lest 18.03.2019).

- Statistisk sentralbyrå. (2018a). *Nedlasting av rutenettstatistikk: Statistikker og årganger (rutestørrelse 250x250m): Befolkningsstatistikk (POP)*. Kart og geodata fra SSB. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/natur-og-miljo/geodata#Nedlasting_av_rutenettsstatistikk (lest 18.03.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2018b). *Nedlasting av rutenettstatistikk: Statistikker og årganger (rutestørrelse 250x250m): Boligstatistikk (DWE)* Kart og geodata fra SSB. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/natur-og-miljo/geodata#Nedlasting_av_rutenettsstatistikk (lest 18.03.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2018c). *Statistikkbanken: Arealbruk i tettsteder: Tabell 04859: Areal og befolkning i tettsteder (T) 2000 - 2018*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/04859/> (lest 02.07.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2018d). *Statistikkbanken: Befolkning: Tabell 11668: Framskrevet folkemengde 1.januar, etter kjønn og alder, i 9 alternativer (K) (B) 2018 - 2040*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/11668/> (lest 05.07.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019a). *Arealbruk: Kartdata i UTM32 Euref89* (lest 05.02.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019b). *Statistikkbanken: Befolkning: Tabell 07459: Alders- og kjønnsfordeling i kommuner, fylker og hele landets befolkning (K) 1986 - 2019*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/07459/> (lest 05.07.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019c). *Statistikkbanken: Befolkning: Tabell 11342: Areal og befolkning i kommuner, fylker og hele landet (K) 2007 - 2019*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/11342/> (lest 02.07.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019d). *Statistikkbanken: Sysselsetting, registebasert: Tabell 03321: Sysselsatte per 4. kvartal. Pendlingsstrømmer etter statistikkvariabel, arbeidsstedskommune, år og bostedskommune*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/03321/> (lest 01.08.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019e). *Statistikkbanken: Sysselsetting, registebasert: Tabell 11616: Sysselsatte per 4. kvartal, etter region, statistikkvariabel og år*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/11616/> (lest 01.08.2019).
- Statistisk sentralbyrå. (2019f). *Temakart: Befolkning 1km 2019*. Tilgjengelig fra: <https://kart.ssb.no> (lest 02.07.2019).
- Sterkere sammen: Kristiansand mot 2030. (2019). *Sterkere sammen: Kristiansand mot 2030: Forslag til planprogram: Kommuneplan for Kristiansand: Samfunnsdel med overordnet arealstrategi: 10.april 2019*: Kristiansand kommune. Tilgjengelig fra: https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/nye-kristiansand/2019_sterkere-sammen/sterkere-sammen---forslag-til-planprogram.pdf (lest 26.07.2019).
- Stor engelsk ordbok. Tilgjengelig fra: <https://www.ordnett.no/butikk/engelske-ordboker/stor-engelsk-ordbok> (lest 28.06.2019).
- Stor norsk ordbok. Tilgjengelig fra: <https://www.ordnett.no/butikk/norske-ordboker/stor-norsk-ordbok> (lest 28.06.2019).
- Strand, G.-H. & Bloch, V. (2009). *Statistical grids for Norway: Documentation of national grids for analysis and visualisation of spatial data in Norway*: Statistisk sentralbyrå. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/statistical-grids-for-norway> (lest 18.03.2019).
- Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen. (2014). *Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen*. Tilgjengelig fra: https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/samfunnsutvikling/planer/strategisk-naringsplan-_web.pdf (lest 26.07.2019).
- Søgne kommune. (2018). *Kommuneplanens samfunnsdel: Søgne mot 2030*: Søgne kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.sogne.kommune.no/globalassets/dokumenter/teknisk/arealenheten/plan/kommuneplan-og-planstrategi/kommuneplanens-samfunnsdel---sogne-mot-2030---vedtatt-21.06.18..pdf> (lest 26.07.2019).
- Søgne kommune. (2019a). *Kommuneplan for Søgne 2018 2030: Arealplankart*. Tilgjengelig fra: https://www.sogne.kommune.no/globalassets/dokumenter/teknisk/arealenheten/plan/kommuneplan-og-planstrategi/kommuneplan-2018-2030/kommuneplan-for-sogne-2018_2030.pdf (lest 08.08.2019).

- Søgne kommune. (2019b). *Kommuneplan for Søgne: 2018-2030 - Arealdelen: Planbestemmelser*: Søgne kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.sogne.kommune.no/globalassets/dokumenter/teknisk/arealenheten/plan/kommuneplan-og-planstrategi/kommuneplan-2018-2030/bestemmelser--kommuneplan.pdf> (lest 26.07.2019).
- Tennøy, A. (2011). *Trafikkreduserende fortetting*. Tiltakskatalog for transport og miljø. Tilgjengelig fra: <https://www.tiltak.no/a-begrense-transportarbeidet/a-1-lokalisering/a-1-3/>.
- Tennøy, A., Gundersen, F., Hagen, O. H., Knapskog, M. & Uteng, T. P. (2017a). *Transport- og klimaeffekter av knutepunktfortetting i Bergen, Kristiansand og Oslo*. TØI rapport 1575/2017. Tilgjengelig fra: <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=46184> (lest 04.02.2019).
- Tennøy, A., Øksenholt, K. V., Tønnesen, A. & Hagen, O. H. (2017b). *Kunnskapsgrunnlag: Areal- og transportutvikling for klimavennlige og attraktive byer*. TØI rapport 1593A/2017. Tilgjengelig fra: <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=46142> (lest 04.02.2019).
- Thon Eiendom. (2019). *AMFI Vågsbygd*. Tilgjengelig fra: <https://thoneiendom.no/contentassets/8130e8aa4cbb42ff994d3809986a34d8/amfi-vagsbygd-pdf> (lest 28.07.2019).
- Trafikkregler. (1986). *Forskrift om kjørende og gående trafikk av 21.mars 1986 nr. 747*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/forskrift/1986-03-21-747> (lest 15.05.2019).
- Øksenholt, K. V., Tønnesen, A. & Tennøy, A. (2016). *Hvordan utforme selvforsynte boligsatelitter med lav bilavhengighet?* TØI rapport 1530/2016. Tilgjengelig fra: <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=44339> (lest 04.02.2019).

Vedlegg

Vedlegg A

		1	2	3	4	5
		Bolig	Kommersielt	Industri	Rekreasjon	Annet
HOVEDKLASS	UNDERKLASS					
Beredskap						
	Beredskap					X
Boligbebyggelse						
	AnnenBolig	X				
	BoligNaering	X				
	FrittliggSmaahus	X				
	KonsSmaahus	X				
	StoreBoligbygg	X				
Fritidsbebyggelse						
	FritidsBeb				X	
GroenneOmr						
	GroenneOmr				X	
HelseSosial						
	LegeHelse					X
	SykehjemMm					X
	Sykehus					X
IdrettsOmr						
	IdrettsOmr				X	
KulturReligion						
	KinoTeaterMm		X			
	MuseerBibliotek				X	
	Religion					X
LandbrukFiske						
	FiskeBeb			X		
	TunOmr			X		
	UtmarksBeb			X		
NaeringTjeneste						
	IndustriMm			X		
	KontorForretning		X			
	OvernattingMm		X			
TeknInfrastr						
	Energiforsyning					X
	VannAvlRenov					X
TransportTelek						
	AnnenBilveg					X
	AnnenVeg					X
	Bane					X
	GangSykkelVeg					X
	HovedVeg					X
	KaiHavnOmr					X
	LufthavnOmr					X
	Motorveg					X
	Parkering					X
	TerminalEksped					X
	VegTrafikkTilsyn					X
UklassifisertBeb						
	UklassifisertBeb					X
UndervisnBhage						
	AnnetUndervisn					X
	Barnehage					X
	BarneUngdSkole					X
	VideregSkole					X

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	SSBid	HISTO_NODATA	HISTO_1	HISTO_2	HISTO_3	HISTO_4	HISTO_5	Sum
2	20970006476250	57946	2302	0	0	0	2009	62257
3	20970006476000	38819	12137	0	5349	0	5952	62257
4	20987506477250	54413	3637	0	542	336	3328	62256
5	20990006477000	52472	3868	0	2549	0	3371	62260
6	20980006476750	45052	11280	0	0	44	5881	62257
7	20980006476500	40347	11248	522	186	1514	8438	62255

HISTO_NODATA, HISTO_1, HISTO_2, HISTO_3, HISTO_4 og HISTO_5 summeres, og man får da størrelsen på rutene. Tallet bak HISTO_ viser til hvilken arealkategori det er. EXCEL-arket over har fått navnet Originaldata.

=Originaldata!G2/Originaldata!H2

	A	B	C	D	E	F
1	SSBid	HISTO_1	HISTO_2	HISTO_3	HISTO_4	HISTO_5
2	20970006476250	0.03697576	0	0	0	0.032269464
3	20970006476000	0.19494997	0	0.08591805	0	0.095603707
4	20987506477250	0.05842007	0	0.00870599	0.00539707	0.053456695
5	20990006477000	0.06212657	0	0.04094121	0	0.054143913
6	20980006476750	0.18118445	0	0	0.00070675	0.094463273
7	20980006476500	0.18067625	0.00838487	0.00298771	0.02431933	0.135539314

Dette EXCEL-arket som har fått nåvnet Bearbeiding, henviser til det forrige regnearket, og andelen til de forskjellige arealklassene blir regnet ut ved å dele verdien i hver kategori med Sum, som er totalarealet til ruten.

=-(Bearbeiding!F2*HVISFEIL(LN(Bearbeiding!F2);0))/LN(5)

	A	B	C	D	E	F	G
1	SSBid	HISTO_1	HISTO_2	HISTO_3	HISTO_4	HISTO_5	Arealbruk_score
2	20970006476250	0.0758	0.0000	0.0000	0.0000	0.0688	0.1446
3	20970006476000	0.1980	0.0000	0.1310	0.0000	0.1394	0.4685
4	20987506477250	0.1031	0.0000	0.0257	0.0175	0.0973	0.2435
5	20990006477000	0.1073	0.0000	0.0813	0.0000	0.0981	0.2867
6	20980006476750	0.1923	0.0000	0.0000	0.0032	0.1385	0.3340
7	20980006476500	0.1921	0.0249	0.0108	0.0562	0.1683	0.4522

I det siste regnearket, regnes det ut en "entropy score", som jeg har valgt å kalle "Arealbruk_score" (Leslie et al., 2007). Det er følgende formel som skal brukes:

k er arealbrukskategorien, p er andelen av hver rute som er brukt til en arealkategori og N er antall arealbrukskategorier. Dette resulterer i en "Arealbruk score" som går fra 0 til 1, hvor 0 er helt homogen bruk av arealet, mens 1 er mest mulig heterogen bruk. Siden LN(0) resulterer i en feilmelding brukes HVISFEIL, slik at man da kan få verdien 0 istedenfor en feilmelding.

$$-\frac{\sum_k (p_k \ln p_k)}{\ln N}$$

Vedlegg C

Kristiansand

	Bebyggelse og anlegg/Bolig	LNFR	Grønnstruktur	Sentrumsformål
Kvartil 1	26 %	47 %	9 %	0 %
Kvartil 2	47 %	26 %	13 %	0 %
Kvartil 3	58 %	14 %	11 %	1 %
Kvartil 4	57 %	5 %	12 %	9 %

Tabell 3 Kristiansand, Andel eksisterende arealformål innenfor walkability index

	Bebyggelse og anlegg/Bolig	Offentlig eller privat tjenesteyting	Næringsvirksomhet	Sentrumsformål
Kvartil 1	1,0 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %
Kvartil 2	0,6 %	0,3 %	0,8 %	0,3 %
Kvartil 3	0,2 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %
Kvartil 4	0,3 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %

Tabell 4 Kristiansand, Andel nye arealformål innenfor walkability index

Søgne

	Bolig-bebyggelse	LNFR	Offentlig eller privat tjenesteyting	LNF Spredt bolig-bebyggelse	Sentrumsformål
Kvartil 1	28 %	41 %	1 %	8 %	0 %
Kvartil 2	34 %	35 %	2 %	9 %	0 %
Kvartil 3	45 %	26 %	5 %	2 %	0 %
Kvartil 4	51 %	24 %	3 %	0 %	11 %

Tabell 5 Søgne, Andel eksisterende arealformål innenfor walkability index

	Bolig-bebyggelse	Offentlig eller privat tjenesteyting	Idrettsanlegg	Friområde
Kvartil 1	8,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
Kvartil 2	1,8 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %
Kvartil 3	4,3 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Kvartil 4	1,3 %	0,7 %	1,4 %	0,0 %

Tabell 6 Søgne, Andel nye arealformål innenfor walkability index

Vedlegg D

Næringskode	Næring beskrivelse
14.19	Produksjon av klær og tilbehør ellers
47.112	Kioskhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler
47.3	Detaljhandel med drivstoff til motorvogner
47.251	Butikkhandel med vin og brennevin
47.771	Butikkhandel med ur og klokker
47.524	Butikkhandel med trelast
47.26	Butikkhandel med tobakksvarer
47.532	Butikkhandel med tepper
47.42	Butikkhandel med telekommunikasjonsutstyr
47.51	Butikkhandel med tekstiler og utstyrsvarer
47.531	Butikkhandel med tapeter og gulvbelegg
47.242	Butikkhandel med sukkervarer
47.641	Butikkhandel med sportsutstyr
47.65	Butikkhandel med spill og leker
47.721	Butikkhandel med skotøy
47.722	Butikkhandel med reiseeffekter av lær og lærimitasjoner og varer av lær
47.782	Butikkhandel med optiske artikler
47.299	Butikkhandel med nærings- og nytelsesmidler ikke nevnt annet sted
47.591	Butikkhandel med møbler
47.594	Butikkhandel med musikkinstrumenter og noter
47.74	Butikkhandel med medisinske og ortopediske artikler
47.75	Butikkhandel med kosmetikk og toalettartikler
47.71	Butikkhandel med klær
47.22	Butikkhandel med kjøtt og kjøttvarer
47.593	Butikkhandel med kjøkkenutstyr, glass og steintøy
47.762	Butikkhandel med kjæledyr og fôr til kjæledyr
47.292	Butikkhandel med kaffe og te
47.522	Butikkhandel med jernvarer
47.63	Butikkhandel med innspillinger av musikk og video
47.599	Butikkhandel med innredningsartikler ikke nevnt annet sted
47.291	Butikkhandel med helsekost
47.772	Butikkhandel med gull- og sølvvarer
47.533	Butikkhandel med gardiner
47.642	Butikkhandel med fritidsbåter og -utstyr
47.781	Butikkhandel med fotoutstyr
47.23	Butikkhandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
47.523	Butikkhandel med fargevarer
47.54	Butikkhandel med elektriske husholdningsapparater
47.259	Butikkhandel med drikkevarer ellers
47.41	Butikkhandel med datamaskiner og utstyr til datamaskiner
47.61	Butikkhandel med bøker
47.529	Butikkhandel med byggevarer ikke nevnt annet sted
47.799	Butikkhandel med brukte varer ellers
47.792	Butikkhandel med brukte klær
47.111	Butikkhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler
47.19	Butikkhandel med bredt vareutvalg ellers
47.521	Butikkhandel med bredt utvalg av jernvarer, fargevarer og andre byggevarer
47.761	Butikkhandel med blomster og planter
47.592	Butikkhandel med belysningsutstyr
47.241	Butikkhandel med bakervarer og konditorvarer
47.43	Butikkhandel med audio- og videoutstyr
47.73	Butikkhandel med apotekvarer
47.789	Butikkhandel ikke nevnt annet sted

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
918003436	NORRØNA CONCEPT STORE KRISTIANSAND	14.19	7	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
919048050	FLEKKERØY KIOSK & ISBAR - GJØTTERUD	47.112	5	Skjærgårdsveien 105	Point (441154.8 6438127.8999)
985792062	7-ELEVEN	47.112	13	Markens gate 17	Point (440799 6445270.9999)
983630405	NARVESEN BUTIKKEN 438	47.112	11	Markens gate 20A	Point (440727 6445373.9999)
974192152	NARVESEN BUTIKKEN 485 VÅGSBYGD SENTER	47.112	3	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
986572260	NARVESEN BUTIKKEN 421	47.112	4	Markens gate 35	Point (440599 6445461.9999)
986528180	NARVESEN BUTIKKEN 465	47.112	5	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
974822997	NARVESEN BUTIKKEN 446	47.112	4	Vestre Strandgate 33	Point (440561 6445294.9999)
971725591	DACAPO	47.112	1	Skippergata 2A	Point (440584 6445343.9999)
997457552	NARVESEN BUTIKKEN 151 SØRLANDSSENTERET	47.112	5	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
812437992	NARVESEN BUTIKKEN 197 SØRLANDSSSENT	47.112	9	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
921177631	HOVIS HOLDING AS	47.112	7	Peder Claussons gate 15B	Point (441530 6446399.9999)
971801352	SHELL WALHALLA	47.3	18	Marviksveien 12A	Point (441921 6446023.9999)
971831693	KJOS SERVICESENTER AS	47.3	8	Holskogveien 2B	Point (438422 6441686.9999)
971684488	TIGER AS AVD ODDEMARKA VEISERVICE	47.3	15	Østre ringvei 88	Point (442316 6446877.9999)
972230847	KNUTSEN & HELLE BENSINSERVICE AS STATOIL SERVICE NORD	47.3	11	Vesterveien 24	Point (439559 6444909.9999)
971876247	PARKO AS	47.3	29	Vestre Strandgate 13	Point (440767 6445063.9999)
971947616	SHELL GARTNERLØKKA	47.3	25	Vestre Strandgate 59	Point (440330 6445516.9999)
980518671	KNUTSEN & HELLE BENSINSERVICE AS STATOIL SERVICE SYD	47.3	9	Vesterveien 25	Point (439706.2 6444785.0499)
971808314	TIGER AS AVD KROSSEN VEISERVICE	47.3	6	Setesdalsveien 98	Point (438605 6446274.9999)
971779934	TIGER AS AVD SØGNE VEISERVICE	47.3	14	Sentrumsveien 2	Point (430103 6440269.9999)
971738685	MOSBY BILSENTER AS	47.3	7	Setesdalsveien 441	Point (436678.5 6453283.7999)
983919464	SØGNE BILSERVICE AS	47.3	8	Lundeveien 116B	Point (428153 6440006.9999)
996727726	SHELL VIGE	47.3	14	Vige havnevei 1	Point (443673.6 6447335.1999)
986964320	BRØDRENE FINNESTAD AS	47.3	31	Hånesveien 2	Point (446623 6447617.9999)
971692014	7-ELEVEN YX 7703 VÅGSBYG	47.3	13	Vågsbygd ringvei 90	Point (438892 6443498.9999)
979754981	SHELL FIDJANE VEST	47.3	23	Vesterveien 200	Point (435969 6445395.9999)
972296880	SHELL FIDJANE ØST	47.3	17	Vesterveien 201	Point (436155 6445331.9999)
971939540	STATOIL ELVEGATEN	47.3	11	Sentrumsveien 8	Point (430048 6440276.9999)
971920246	FINSLAND BENSIN	47.3	9	Songdalsvegen 736	Point (421310 6459593.9999)
973082493	YX 7-ELEVEN 7535 ROSSELAND	47.3	16	Rosellandsvegen 4	Point (432657 6444380.9999)
971743360	NODELAND BENSIN AS	47.3	9	Songdalsvegen 101	Point (431441 6446603.9999)
873078952	TRAVEL RETAIL NORWAY AS AVD KRISTIANSAND LUFHAVN	47.251	30	Kjevikveien 250	Point (445379.8 6451265.9999)
973107119	VINMONOPOLET AS BUTIKK KR.SAND SØRLANDSSENTERET	47.251	13	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
973106759	VINMONOPOLET AS BUTIKK LILLEMARKENS	47.251	12	Gyldenløves gate 1C	Point (440625 6445331.9999)
993873462	VINMONOPOLET AS BUTIKK VÅGSBYGD	47.251	6	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
991370277	VINMONOPOLET AS BUTIKK SØGNE	47.251	6	Marie Førheids vei 10	Point (430183 6440285.9999)
973152947	ASKELAND AS AVD MARKENSGATE	47.771	6	Markens gate 20	Point (440749 6445361.9999)
993876445	PORT1 AS	47.524	4	Barstølveien 7A	Point (448569 6448605.9999)
914420482	KRISTIANSAND DAMPUTSTYR AS	47.26	20	Skibåsen 39	Point (448414 6449036.9999)
999477984	AH EIENDOM AS	47.532	1	Dronningens gate 31	Point (440999 6445352.9999)
872074112	ORIENTALSKE TEPPE AS	47.532	1	Dronningens gate 31	Point (440999 6445352.9999)
915253776	FAT TELECOM AS	47.42	2	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
821233712	MOBIL CARE FAISAL RAZA	47.42	1	Markens gate 35	Point (440599 6445461.9999)
893338632	TEKNIKMAGASINET NORWAY AS AVD SANDNES KJØPESENTER	47.42	5	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
993488879	TELIA NORGE AS TELIA AVD SANDNES	47.42	7	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
912588513	TEKNIKMAGASINET NORWAY AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.42	8	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
995241463	ELKJØP PHONEHOUSE SØRLANDSSENTERET	47.42	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
993131776	SAMTECH SØR AS	47.42	8	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
997767977	TELIA NORGE AS TELIA AVD SØRLANDSSENTERET	47.42	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
916883153	STRIKKELIV AS	47.51	6	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
874900052	PRINCESS AVD 101 SØRLANDSSENTERET	47.51	8	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
913397614	PRINCESS AVD 501 VÅGSBYGD	47.51	8	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
893964142	KID INTERIØR AS 101 AVD AMFI VÅGSBYGD	47.51	8	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
974090082	NYE LARS LANGFELDT AS	47.51	3	Henrik Wergelands gate 21	Point (440655 6445557.9999)
981034589	KARMIN GARN & GAVER AS	47.51	14	Gyldenløves gate 17	Point (440840 6445528.9999)
977044537	HUSFLIDEN KRISTIANSAND	47.51	15	Gyldenløves gate 6A	Point (440699 6445344.9999)
975958124	KID INTERIØR AS 22 AVD LILLEMARKE	47.51	10	Gyldenløves gate 1C	Point (440625 6445331.9999)
972176281	PRINCESS AVD 105 KRISTIANSAND	47.51	7	Henrik Wergelands gate 26	Point (440660 6445522.9999)
917762163	KREMMERLOFTET AS	47.51	5	Svaleveien 21A	Point (438471 6443871.9999)
974898209	KID INTERIØR AS 18 AVD SØRLANDSSENTERET	47.51	9	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
995549735	STOFF & STIL NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.51	16	Barstølveien 80	Point (449164 6448670.9999)
915358683	LITT ULLENT AS	47.51	1	Stauslandsveien 29	Point (430332 6439030.9999)
918290109	RETAIL LEX SØRLANDSSENTERET	47.51	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
972028657	VIGE INTERIØR AS	47.531	3	Ægirs vei 8A	Point (442853 6446325.9999)
971715170	MARKENS GOTTERI OG ISBAR AS	47.242	13	Markens gate 13	Point (440837 6445224.9999)
985703744	ED SPORT AS	47.641	4	Barstølveien 58	Point (448788 6448711.9999)
916695543	GORILLA SPORTS AS	47.641	1	Dvergnesheia 30	Point (445155.7 6443306.4999)
992483059	ED SPORT - SØR AS	47.641	5	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
912065960	SPORT OUTLET SØRLANDSSENTERET AS	47.641	15	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
986236104	LØPLABBET AS AVD KRISTIANSAND	47.641	8	Markens gate 17	Point (440799 6445270.9999)
971743522	G NORDBY CYCLE & MASKINFORRETNING	47.641	10	Henrik Wergelands gate 9	Point (440561 6445462.9999)
919119543	SYKKELGUTTANE AS	47.641	3	Gyldenløves gate 10	Point (440743 6445389.9999)
972218928	KRISTIANSAND SYKKELSENTER AS	47.641	4	Grim torv 3	Point (439536 6445776.9999)
971914785	VÅGSBYGD SPORT AS	47.641	9	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
981713338	SPORTSPROFIL NORGE AS	47.641	6	Industrigata 1	Point (442594 6445879.9999)
971791543	GRESVIG DETALJANDEL AS AVD G-SPORT KRISTIANSAND	47.641	10	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
981876709	GRESVIG DETALJANDEL AS AVD INTERSPORT SKIPPERGATA	47.641	30	Skippergata 13	Point (440665 6445458.9999)
917025096	JESSE AS	47.641	2	Vestre Strandgate 23	Point (440684 6445158.9999)
992481684	SESSION KRISTIANSAND AS	47.641	10	Markens gate 48	Point (440520 6445584.9999)
996741451	G-MAX SØRLANDSPARKEN	47.641	50	Barstølveien 102	Point (449280 6448773.9999)
917429804	SPORTSHUSET OUTLET AS AVD 316 SØRLANDSPARKEN	47.641	8	Barstølveien 104	Point (449218 6448817.9999)
994508954	HORZE NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.641	6	Travparkveien 30	Point (450064 6449202.9999)
919710527	SKOG OG VARME AS	47.641	3	Hønemyrvegen 349	Point (422185 6461836.9999)
972050857	INTERSPORT SØGNE AS	47.641	5	Rådhusveien 33	Point (430063 6440077.9999)
914098033	OAM AS	47.641	1	Songdalsvegen 65	Point (431524 6446395.9999)
918829784	GRESVIG DETALJANDEL AS AVD INTERSPORT SØRLANDSSENTERET	47.641	11	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
993817600	XXL SPORT & VILLMARK AS AVD KRISTIANSAND	47.641	135	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
972156787	BARNELAND AS	47.65	7	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
974879018	SESAM VÅGSBYGD AS	47.65	15	Kirsten Flagstads vei 30	Point (438393 6443149.9999)
993307467	TOP-TOY NORGE AS AMFI SANDNES	47.65	9	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
996456600	TOP-TOY NORGE AS AVD TOYSR US KRISTIANSAND	47.65	21	Barstølveien 96	Point (449406 6448687.9999)
972427047	SORIA MORIA AS	47.65	6	Rådhusveien 20	Point (430108 6440122.9999)
912643778	LEKEPLANETEN KRISTIANSAND AS	47.65	9	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
993015784	TOP-TOY NORGE AS AVD BR-LEKER SØRLANDSSENTERET	47.65	9	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
981168933	DIN SKO AVD 1111 SØRLANDSSENTERET	47.721	10	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
971777834	LARSEN SKO AS MANI SØRLANDSSENTERET	47.721	8	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
992765658	SKOBY SØRLANDSSENTERET	47.721	8	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
981239210	DNA SØRLANDSSENTERET	47.721	4	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
972144452	EUROSKO SØRLANDSSENTERET	47.721	13	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
981133277	EUROSKO VÅGSBYGD	47.721	5	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
915072070	BIANCO NORGE AS BIANCO FOOTWEAR KRISTIANSAND	47.721	1	Markens gate 32	Point (440646 6445456.9999)
971677295	CENTRUM SKO AS	47.721	5	Henrik Wergelands gate 4	Point (440550 6445423.9999)
993495697	EUROSKO SANDENS	47.721	10	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
971732415	SKOTIQUE AS	47.721	3	Skippergata 20	Point (440716 6445473.9999)
871778922	J. SØRENSEN SKO AS	47.721	8	Skippergata 35	Point (440736 6445524.9999)
971684852	EVA SKO	47.721	10	Skippergata 4	Point (440619 6445371.9999)
871811792	HÆLA I TAKET SKOBUKTIKKEN AS	47.721	24	Torvgata 2	Point (430069 6440123.9999)
997793145	SKOPUNKTEN AVD 2207 KRISTIANSAND	47.721	6	Skibåsen 56	Point (448686.2 6448797.6999)
995768420	TØNNESEN EUROSKO SØGNE	47.721	4	Torvgata 5	Point (430048 6440133.9999)
976870425	LA SCARPA AS	47.721	3	Dronningens gate 20	Point (440943 6445259.9999)
912868915	ECCO SHOP SØRLANDSSENTERET	47.721	1	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
971756136	MORRIS SENTRUM KRISTIANSAND AVD 7140 GYLDENLØVESGATE	47.722	5	Gyldenløves gate 6	Point (440710 6445356.9999)
972238783	REISEMAGASINET AS	47.722	6	Tordenskjolds gate 17	Point (440500 6445622.9999)
921482531	CLARAS AS	47.722	3	Skippergata 47A	Point (440774 6445590.9999)
972072141	MORRIS SØRLANDSSENTERET KR SAND AVD 6120 SØRLANDSSENTERET	47.722	4	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
917573573	ERØY OPTIKK AS	47.782	2	Rona 8	Point (445906.2 6446984.8999)
972030244	SYNSAM GROUP NORWAY AS AVD VÅGSBYGD	47.782	8	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
971978732	KRISTIANSAND SPECSAVERS AS	47.782	11	Markens gate 35	Point (440599 6445461.9999)
871727112	LAUVLAND ØYEPTIKK AS	47.782	17	Henrik Wergelands gate 10	Point (440582 6445439.9999)
971674881	SYNSAM GROUP NORWAY AS AVD KRISTIANSAND	47.782	8	Gyldenløves gate 1A	Point (440660 6445344.9999)
971784954	SVEND TVEDT AS	47.782	9	Tollbodgata 8	Point (440821 6445241.9999)
993107832	BRILLELAND AS AVD SANDNES	47.782	10	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
921103042	LUND OPTIKK AS	47.782	2	Østre ringvei 65A	Point (442479 6446480.9999)
971902280	HANS J NILSEN AS	47.782	12	Markens gate 48	Point (440520 6445584.9999)
973539337	BRILLELAND AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.782	10	Barstølveien 37	Point (448880.6 6448968.4999)
984845332	SYNSOPPLEVELSER SØGNE AS	47.782	5	Torvgata 5	Point (430048 6440133.9999)
812428292	SØRLANDSSENTERET SPECSAVERS AS	47.782	7	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
812455362	SYNSAM GROUP NORWAY AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.782	13	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
899089162	DELI DE LUCA KJEVIK AVGANG	47.299	21	Kjevikveien 250	Point (445379.8 6451265.9999)
915160913	DELI DE LUCA KJEVIK UTLAND	47.299	1	Kjevikveien 250	Point (445379.8 6451265.9999)
999089127	DELI DE LUCA KJEVIK ANKOMST	47.299	1	Kjevikveien 250	Point (445379.8 6451265.9999)
997297121	DELI DE LUCA MARKENS	47.299	9	Tollbodgata 8	Point (440821 6445241.9999)
975138984	VUNG TAU AS	47.299	13	Tordenskjolds gate 26	Point (440515 6445609.9999)
817122302	BERTINE AS	47.591	5	Bordalssvingen 53	Point (446862.3 6443560.5999)
973120093	JYSK KRISTIANSAND AVD 553	47.591	11	Vågsbygd ringvei 100	Point (438857 6443565.9999)
988758949	MØBELGALLERIEET AS AVD KRISTIANSAND	47.591	2	Skippergata 3	Point (440577 6445365.9999)
919590033	KRISTIANSAND MØBLER AS	47.591	9	Skibåsen 43	Point (448624 6449015.9999)
912293017	BOLIA NORSK AVD AV UTENL FORETAK AVD SØRLANDSSENTERET	47.591	8	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
972172898	MØBELMILJØ AS	47.591	8	Barstølveien 86	Point (449248 6448612.9999)
919928778	HH INTERIORCONSULTING AS	47.591	2	Gabbroveien 26	Point (447210.9 6449461.6999)

Organisasjons-nummer	Navn	Nærings-kode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
973120352	JYSK SØRLANDSPARKEN AVD 580	47.591	7	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
974080214	SKEIDAR KRISTIANSAND	47.591	29	Barstølveien 50	Point (448872 6448597.9999)
971381305	TOSAMMEN INTERIØR AS	47.591	3	Barstølveien 52	Point (448799 6448553.9999)
976625978	MØBELSENTERET SØRLANDSPARKEN AS	47.591	16	Barstølveien 5D	Point (448608 6448596.9999)
979224141	BOHUS SØRLANDSPARKEN AS	47.591	32	Skibåsen 50	Point (448619 6448931.9999)
972107980	SKAN MØBLER KRISTIANSAND AS	47.591	11	Skibåsen 50	Point (448619 6448931.9999)
974625394	OLIVIA'S HUS AS AVD KRISTIANSAND	47.591	13	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
998347092	CONNIE'S INTERIØR AS	47.591	2	Løvika 46	Point (440283 6441731.9999)
919147229	KR MØBLER AS	47.591	11	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
895365572	HOME & COTTAGE AS AVD KRISTIANSAND	47.591	9	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
972194107	ID MUSIKK AS	47.594	6	Østerveien 11	Point (441550 6445989.9999)
971971525	BOOTS APOTEK KRISTIANSAND	47.74	21	Tollbodgata 12	Point (440862.9 6445296.4999)
912856178	HEGNE AS	47.74	2	Torvgata 8	Point (430059 6440150.9999)
915407412	VITA EXCLUSIVE 1536 SØRLANDSSENTERET	47.75	5	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
992403594	VITA 1532 SØRLANDSSENTERET	47.75	6	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
917146365	NORMAL NORGE AS AVD HOVEDKONTOR	47.75	47	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
995224313	KICKS NORGE AS AVD 726 SØRLANDSSENTERET	47.75	9	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
992443278	FREDRIK & LOUISA AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.75	10	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
815468872	KICKS NORGE AS AVD 624 KICKS MARKENS	47.75	6	Markens gate 20A	Point (440727 6445373.9999)
921778163	NORMAL NORGE AS AVD NO 1037 KRISTIANSAND AMFI VÅGSB	47.75	1	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
913759427	VITA EXCLUSIVE	47.75	3	Markens gate 32	Point (440646 6445456.9999)
914993865	KICKS NORGE AS AVD 666 KICKS SANDENS	47.75	6	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
993922595	FREDRIK & LOUISA AS AVD VÅGSBYGD	47.75	8	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
919630531	NORMAL NORGE AS AVD NO1002 MARKENS GATE KRISTIANSAN	47.75	17	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
985791759	ACE SHOPS AS AVD KRISTIANSAND S	47.75	9	Rådhusgata 7	Point (440765 6445341.9999)
993785024	VITA AS	47.75	6	Kirsten Flagstads vei 22F	Point (438609 6443104.9999)
973136135	VITA AVD 1531	47.75	5	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
919913665	BLIVAKKER MARKENS AS	47.75	9	Mjåvannsvegen 201	Point (433565.7 6444277.3999)
920590780	SILJE SPIKKELAND AS	47.75	1	Askekjerran 15A	Point (421420 6459047.9999)
919630507	NORMAL NORGE AS AVD NO1001 BARSTØLVEIEN KRISTIANSAN	47.75	19	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
981162048	ACE SHOPS AS THE BODY SHOP SØRLANDSSENTERET	47.75	8	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
818834632	VITA EXCLUSIVE ESTEE LAUDER AVS KRISTIANSAND	47.75	10	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
979740700	GRØNHAUG RETAIL AS AVD JACK & JONES SØRLANDSSENTERET	47.71	6	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
975025209	CUBUS SØRLANDSSENTERET KRISTIANSAND AVD 848	47.71	12	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
976071883	VIC AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	13	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
973098500	H & M HENNES & MAURITZ AS AVD 744 SØRLANDSSENTERET	47.71	51	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
992416610	WOW SØRLANDSSENTERET AVD E57	47.71	5	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
912558193	CHANGE OF SCANDINAVIA SØRLANDSSENTERET	47.71	5	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
993186637	BOYS SØRLANDSSENTERET AVD 96	47.71	8	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
994096036	URBAN SØRLANDSSENTERET AVD F 91	47.71	9	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
813260492	ONLY STORES NORWAY AS AVD 5 ONLY SØRLANDSSENTERET	47.71	9	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
982084881	RASMUS TALLAKSEN AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	3	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
979740972	VERO MODA SØRLANDSSENTERET AVD 25	47.71	6	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
972254789	BLIKKBOX AS	47.71	15	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
998662828	URBAN KRISTIANSAND AVD F 76	47.71	4	Markens gate 13	Point (440837 6445224.9999)
919539623	ZARA NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.71	26	Markens gate 12A	Point (440823.4 6445280.4999)
994696769	H & M HENNES & MAURITZ AS AVD 604 MONKI MARKENSGATE	47.71	12	Markens gate 19	Point (440765 6445294.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
973856197	CLAIRE SHOP MARKENSGATE	47.71	7	Markens gate 20	Point (440749 6445361.9999)
993167681	RASMUS TALLAKSEN AS AVD VÅGSBYGD	47.71	5	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
993592919	KAPPAHL AS AVD 393 VÅGSBYGD	47.71	11	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
985525501	B-YOUNG KRISTIANSAND	47.71	5	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
998376122	GRØNHAUG RETAIL AS AVD JACK & JONES KRISTIANSAND	47.71	6	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
912750892	VERO MODA KRISTIANSAND AVD 47	47.71	6	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
984412968	P M PERSONLIG MOTE AVD KRISTIANSAND	47.71	5	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
973147560	VIC MARKENSGATE	47.71	11	Markens gate 34	Point (440630 6445474.9999)
974293897	LINDEX AS AVD MARKENS GATE KRISTIANSAND	47.71	20	Markens gate 34	Point (440630 6445474.9999)
999180744	ONLY STORES NORWAY AS AVD KRISTIANSAND	47.71	6	Markens gate 37	Point (440576 6445490.9999)
917020701	BIK BOK MARKENSGATE AVD J39	47.71	6	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
992375523	GINA TRICOT BUTIKK 417 KR SAND C4	47.71	7	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
985989095	IMAGE AS	47.71	8	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
993010979	H & M HENNES & MAURITZ AS AVD 853 SANDEN KRISTIANSAND	47.71	33	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
987813415	PIP STORMOTE AS AVD KRISTIANSAND	47.71	4	Henrik Wergelands gate 4	Point (440550 6445423.9999)
997521242	ELEGANT AS	47.71	8	Gyldenløves gate 1	Point (440648 6445333.9999)
975000818	CUBUS MARKENSGATE KRISTIANSAND AVD 849	47.71	8	Gyldenløves gate 4	Point (440690 6445328.9999)
911750732	CHANGE OF SCANDINAVIA VÅGSBYGD	47.71	4	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
993821454	DRESSMANN AS AVD 215 VÅGSBYGD	47.71	7	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
972427225	LA FEMME AS	47.71	12	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
993873543	VÅGSBYGD MOTE AS AVD VÅGSBYGD AMFI	47.71	5	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
999648681	MODUS VÅGSBYGD AS	47.71	6	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
995860181	CUBUS VÅGSBYGD AVD 847	47.71	6	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
993915041	BOUTIQUE MARKENS AS	47.71	6	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
992633204	CARLINGS SANDEN AVD 53 F	47.71	8	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
916669593	WAGNO AS AVD 276 SANDNES SENTER	47.71	4	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
992633638	VOLT SANDEN AVD 280	47.71	7	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
990150362	MATCH AVD 310	47.71	13	Skippergata 13	Point (440665 6445458.9999)
812104632	M-SHOP AS	47.71	5	Varen 30	Point (444074 6447236.9999)
972144029	TEKSTILSHOP AS	47.71	8	Varen 30	Point (444074 6447236.9999)
913599373	GEO-TEX AS	47.71	10	Varen 30	Point (444074 6447236.9999)
997195825	CUBUS C4 KRISTIANSAND AVD 863	47.71	5	Tollbodgata 16	Point (440882.3 6445315.4999)
982388430	ZAP AS	47.71	5	Markens gate 41	Point (440521 6445542.9999)
897738562	CHANGE OF SCANDINAVIA KRISTIANSAND	47.71	6	Markens gate 40	Point (440579 6445527.9999)
976296257	NAME IT	47.71	5	Markens gate 45	Point (440507 6445553.9999)
971735945	MARYNETT AS	47.71	6	Markens gate 45	Point (440507 6445553.9999)
971779624	RASMUS TALLAKSEN AS AVD BYEN	47.71	15	Markens gate 22	Point (440710 6445395.9999)
994954733	AD UNDAS AS AVD KRISTIANSAND	47.71	5	Markens gate 46	Point (440529 6445567.9999)
981675916	AGDER FRITIDSKLÆR AS	47.71	10	Markens gate 25	Point (440679 6445386.9999)
973108638	DRESSMANN AS AVD 136 KRISTIANSAND MARKENSGATE	47.71	7	Markens gate 23	Point (440682 6445367.9999)
918847251	GANNI KRISTIANSAND	47.71	5	Markens gate 29	Point (440654 6445408.9999)
974087693	SØNNIK KLÆR FOR MENN AS	47.71	5	Markens gate 25	Point (440679 6445386.9999)
973445340	GE-OS AS	47.71	3	Skippergata 18	Point (440710 6445467.9999)
985444471	BIK BOK KRISTIANSAND AVD 60 A	47.71	5	Rådhusgata 7	Point (440765 6445341.9999)
919547901	KAPPAHL A/S AVD 560 KRISTIANSAND NEWBIE	47.71	5	Rådhusgata 6	Point (440734 6445271.9999)
991269177	STORMBERG AS AVD KRISTIANSAND AVENYEN	47.71	20	Barstølveien 86	Point (449248 6448612.9999)
973164325	SPAR KJØP AS AVD KRISTIANSAND	47.71	15	Barstølveien 100	Point (449326 6448741.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
992487038	MODUS SØGNE AS	47.71	5	Sentrumsveien 32	Point (429968 6440001.9999)
918497188	MODUS SØGNE FEMME AS	47.71	2	Sentrumsveien 32	Point (429968 6440001.9999)
916323484	UNIK SØGNE AS	47.71	3	Rådhusveien 10	Point (430129 6440134.9999)
971920653	MAIKEN & KAISA AS	47.71	8	Rådhusveien 31	Point (430074 6440079.9999)
984593309	ZEPPELIN MOTE AS	47.71	4	Rådhusveien 22	Point (430102 6440120.9999)
988551759	POLARN O PYRET NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.71	5	Markens gate 51	Point (440500.7 6445565.4999)
911653664	HØYER SLOTTSCUARTELET AS	47.71	4	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
973098411	H & M HENNES & MAURITZ AS AVD 733 KRISTIANSAND S	47.71	25	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
914895413	FAMS AS	47.71	2	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
971785489	MIABELL UNDERTØYSALONG AS	47.71	3	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
994044680	CANNELLE AS	47.71	1	Holbergs gate 52A	Point (440919 6445779.9999)
814826082	NOMITREND AS	47.71	6	Kirkegata 7A	Point (440984 6445277.9999)
972294829	MR LANE AS	47.71	6	Dronningens gate 22A	Point (440947 6445270.9999)
976218094	ANASTACIA AS	47.71	1	Skippergata 47A	Point (440774 6445590.9999)
973209337	ELMA MANUFAKTUR OG TRIKOTASJE AS	47.71	2	Gamle Lundevei 2	Point (428119 6439967.9999)
985478686	OUTLET SØGNE AS	47.71	4	Sentrumsveien 5	Point (430083 6440197.9999)
912553353	VÅGSBYGD MOTE AS AVD SØGNE	47.71	8	Rådhusveien 30A	Point (430067.5 6440094.5999)
912302555	DRESSMANN AS AVD DRESSMANN XL SØRLANDSSENTERET M12	47.71	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
919693258	BGN RETAIL AS AVD ZIZI KRISTIANSAND	47.71	6	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
991616829	GINA TRICOT BUTIKK 411 KR SAND BARSTØLVEIEN	47.71	6	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
914515270	GRØNHaug RETAIL AS AVD SELECTED SØRLANDSSENTERET	47.71	6	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
919673958	MASAI SØRLANDSSENTERET	47.71	3	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
914889944	SKOGSTAD DETALJ AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	1	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
972142891	KAPPAHL AS AVD 339 SØRLANDSSENTERET	47.71	10	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
973108999	DRESSMANN AS AVD 198 SØRLANDSSENTERET	47.71	13	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
974293927	LINDEX AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	16	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
983743080	CLASSIC ACTION AS	47.71	9	Dronningens gate 12	Point (440918 6445237.9999)
972103349	HENRIKS HERRE AS	47.71	4	Dronningens gate 12	Point (440918 6445237.9999)
912437094	VOLT SØRLANDSSENTERET AVD 262	47.71	8	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
973714651	BIK BOK SØRLANDSSENTERET AVD 607	47.71	10	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
813186632	MATCH SØRLANDSSENTERET AVD 296	47.71	10	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
912202437	NEW YORKER NORWAY AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	16	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
917676100	WAGNO AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	7	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
979120230	CARLINGS SØRLANDSSENTERET AVD 520	47.71	7	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
912851249	LEVIS STORE SØRLANDSSENTERET AVD L15	47.71	8	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
912132986	STORMBERG AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	8	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
976315669	DAYS LIKE THIS AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.71	5	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
997229606	FRITT OG VILT I POSEN AS	47.22	1	Måkeveien 4	Point (439697 6440406.9999)
912457370	KJØKKENDRIFT NO 1 SØRLANDSSENTERET AS	47.593	9	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
897454742	KITCH'N MARKENS	47.593	4	Markens gate 38	Point (440583 6445515.9999)
915496067	KJØKKENDRIFT NO 1 VÅGSBYGD AS	47.593	5	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
871699992	HANSEN & CO. AS	47.593	13	Skippergata 14	Point (440698 6445457.9999)
912363635	HS RETAIL KRISTIANSAND AS	47.593	13	Asperøyveien 16A	Point (442216 6438079.9999)
991046771	TILBORDS LILLEMARKENS	47.593	7	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
911576201	TILBORDS SØRLANDSSENTERET	47.593	9	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
811716332	TRAKTØREN SØRVEST AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.593	1	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
874455962	AS CHRISTIANIA GLASMAGASIN AVD SØRLANDSSENTERET	47.593	4	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
914108594	AMAZOON AS AVD AMFI VÅGSBYGD	47.762	1	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
993923494	KVADRATUREN ZOO NILSSEN	47.762	5	Kirkegata 12	Point (440951 6445350.9999)
972205249	AGDER FORSENER AS	47.762	12	Solholmsveien 1	Point (439169 6445717.9999)
997587677	AMAZOON AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.762	8	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
917780757	TROPEHAGEN ZOO SØRLANDSPARKEN	47.762	11	Grasdalen 20	Point (448518.7 6449168.1999)
981236017	KAFFE & PASTA ANS	47.292	8	Skippergata 35	Point (440736 6445524.9999)
973391232	TEA & COFFEE SHOP Lilian Balstad	47.292	5	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
917650454	LÅS & NØKKELSERVICE AS	47.522	1	Agder allé 4	Point (441854 6446237.9999)
972054038	RENCON AS AVD SALG	47.522	6	Urds vei 2	Point (442487 6446654.9999)
971798998	TORJESEN JERNVARE AS	47.522	23	Skippergata 4	Point (440619 6445371.9999)
991669159	JERNIA SØRLANDSPARKEN	47.522	8	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
986614583	LAGERSALGET AS	47.522	15	Splotnesvegen 36	Point (430991 6447271.9999)
991669140	JERNIA VÅGSBYGD	47.522	7	Fiskåveien 4	Point (438979 6443333.9999)
971739223	PLATEKOMPANIET AS AVD KRISTIANSAND	47.63	6	Markens gate 32	Point (440646 6445456.9999)
999568203	MELLOMSTOR AS	47.599	2	Henrik Wergelands gate 11A	Point (440606 6445511.9999)
916105606	ATELIER RIBE AS	47.599	2	Kirkegata 20A	Point (440741 6445555.9999)
913191234	ENTRČ AS	47.599	6	Rådhusgata 8	Point (440742 6445278.9999)
993301221	STRAI KJØKKEN KRISTIANSAND AS	47.599	23	Barstølveien 84	Point (449216 6448632.9999)
913676890	FADE AWAY AS	47.599	6	Skibåsen 44	Point (448519 6448955.9999)
916290756	GARDELOBE-MANNEN AS AVD KRISTIANSAND	47.599	3	Barstølveien 52	Point (448799 6448553.9999)
919867221	FUNKY BALLERINA AS	47.599	1	Skippergata 47F	Point (440800 6445586.9999)
985318409	GAVE & INTERIØRHUSET AS	47.599	6	Torvgata 5	Point (430048 6440133.9999)
920445586	RUSTIKA AS AVD FEEL SØRLANDSSENTERET	47.599	2	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
888880992	HELSEPLUSS MARKENS AS	47.291	4	Markens gate 31	Point (440635 6445428.9999)
912508293	GREEN LINE HELSEKOST AS	47.291	4	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
996758036	GRØNN OG SKJØNN AS	47.291	1	Hånsveien 61	Point (446418 6449236.9999)
882863182	ARTISJOKKEN AS	47.291	2	Skippergata 12	Point (440693 6445450.9999)
818859562	SØGNE HELSEKOST AS	47.291	7	Rådhusveien 36	Point (430031 6440096.9999)
920753809	SUNKOST BUTIKK AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.291	3	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
915309151	LIFE SØRLANDSSENTERET	47.291	3	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
990129436	HARDCORE DEALER KRISTIANSAND AS	47.291	1	Dronningens gate 55	Point (441108 6445463.9999)
973044907	BJØRKLUND SØRLANDSSENTERET	47.772	8	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
871829942	BERGLIHN EGIL AS	47.772	11	Gyldenløves gate 11	Point (440804 6445495.9999)
993126098	GULLFUNN AS GULLFUNN SANDNES	47.772	6	Tollbodgata 16	Point (440882.3 6445315.4999)
971706783	AS HODNE	47.772	13	Markens gate 27	Point (440666 6445403.9999)
971947586	GAVEBODEN AS	47.772	6	Prestvollen 2	Point (429982 6438873.9999)
912242307	BJØRKLUND SØRLANDSSENTERET II	47.772	12	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
971664924	BERGLIHN T AS	47.772	12	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
979137966	GARDIN STUDIO AS	47.533	6	Kongens gate 29	Point (441098 6445343.9999)
971692138	KRISTIANSAND BÅDSENTER AS	47.642	12	Barstølveien 3B	Point (448587.5 6448475.7999)
988376124	BÅTSPECIALISTEN KRISTIANSAND AS	47.642	2	Industrigata 12	Point (442697 6446077.9999)
872173552	SJØSPORT SERVICE AS	47.642	7	Nodeviga 14	Point (440933.4 6444791.4999)
995589575	AGDER BÅT OG MOTOR AS	47.642	7	Skibåsen 32	Point (448291 6448354.9999)
912457672	BATHUSET KRISTIANSAND AS	47.642	6	Lumberveien 35D	Point (439446 6442970.9999)
999570380	KRISTIANSAND BÅTUTSTYR AS	47.642	18	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
974100878	NAVIGARE BÅT & FRITID AS	47.642	9	Elvegata 4	Point (441405 6445707.9999)
971719796	KJØSTVEDT A G AS	47.781	10	Markens gate 35	Point (440599 6445461.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
980720322	FILM & FOTOPARTNER AS AVD KRISTIANSAND	47.781	8	Henrik Wergelands gate 11	Point (440571 6445469.9999)
973445634	WINTERSBORG SØRLANDSSENTERET AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.781	7	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
972401951	REINHARTSEN BASAR AS AVD HANDELSVARER	47.23	22	Gravane 8	Point (440832 6444880.9999)
977302706	REINHARTSEN DELIKATESSE AS	47.23	11	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
980624625	CORONA INTERIØR AS AVD BARSTØLV KRISTIANSAND	47.523	6	Barstølveien 5B	Point (448664 6448552.9999)
989880047	BIRGER THELLE MALERFORRETNING AS	47.523	2	Teglverksveien 12B	Point (442501 6445423.9999)
971754842	CORONA INTERIØR AS AVD SKIPPERG KRISTIANSAND	47.523	4	Skippergata 21	Point (440709 6445503.9999)
989505629	FLÜGGER FARVE BARSTØLVEIEN	47.523	5	Barstølveien 50	Point (448872 6448597.9999)
971907126	CORONA INTERIØR AS	47.523	13	Linnegrøvan 19	Point (430344 6439618.9999)
9722266965	ROLFS ELEKTRO AS AVD BARSTØLVEIEN	47.54	7	Barstølveien 56	Point (448739 6448603.9999)
972084573	ROLFS ELEKTRO AS AVD ØVRE FERGESTED	47.54	19	Øvre fergested 1	Point (440992 6446115.9999)
993822825	ELKJØP SØRLANDSSENTERET	47.54	33	Barstølveien 29	Point (448739 4 6448768.3999)
917720789	SØGNE DETALJ AS	47.54	9	Tangen 8	Point (441517.6 6445527.2999)
921442734	BYKLUM VAREHANDEL AS	47.54	2	Barstølveien 60A	Point (448829 6448782.9999)
916264313	SKOUSEN SØRLANDSPARKEN	47.54	2	Barstølveien 60A	Point (448829 6448782.9999)
9834450245	POWER NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.54	33	Barstølveien 60A	Point (448829 6448782.9999)
973075101	ELKJØP KRISTIANSAND	47.54	52	Barstølveien 70	Point (449070 6448736.9999)
918505768	ØLKKONGEN PÅ BRENNÅSEN AS	47.259	5	Brattvoll platå 90	Point (447283 6454459.9999)
974905205	GAMESTOP NORWAY AS AVD 1466	47.41	5	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
991661247	PIPPIN AS	47.41	28	Henrik Wergelands gate 16	Point (440633 6445497.9999)
915405959	FUNDAMENTUM AS	47.41	2	Østre Strandgate 80	Point (441550 6445629.9999)
980634086	GAMESTOP NORWAY AS AVD 1465	47.41	5	Markens gate 22	Point (440710 6445395.9999)
917126321	TANGVALL ELEKTRO AS	47.41	16	Rådhusveien 51	Point (429898 6440010.8999)
972145122	NOTABENE SØRLANDSSENTERET	47.61	7	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
977173981	NORLI LIBRIS AS AVD SØRLANDSSENTERET, KRISTIANSAND	47.61	20	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
915137954	ARK SØRLANDSSENTERET KRISTIANSAND AVD 5850	47.61	4	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
971664754	C R BERGES BOKHANDEL AS	47.61	17	Markens gate 21	Point (440737 6445332.9999)
99399022	NORLI LIBRIS AS AVD AMFI VÅGSBYGD	47.61	5	Kirsten Flagstads vei 30	Point (438393 6443149.9999)
888785272	ARK MARKENSGATE KRISTIANSAND AVD 5800	47.61	5	Markens gate 31	Point (440635 6445428.9999)
971666331	NORLI LIBRIS AS AVD MARKENS GATE, KRISTIANSAND	47.61	8	Markens gate 34	Point (440630 6445474.9999)
920932932	VIVO KRISTIANSAND AS	47.61	8	Markens gate 9	Point (440883 6445177.9999)
985778817	ARK AMFI VÅGSBYGD AVD 5830	47.61	7	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
985864047	OUTLAND AS AVD KRISTIANSAND	47.61	7	Markens gate 41	Point (440521 6445542.9999)
973846744	NORLI LIBRIS AS AVD SØGNE	47.61	8	Torvgada 5	Point (430048 6440133.9999)
993590290	RIGHT PRICE TILES	47.529	9	Barstølveien 58	Point (448788 6448711.9999)
971972238	VVS INTERIØR AS	47.529	5	Barstølveien 58	Point (448788 6448711.9999)
992482222	MODENA FLISER AS AVD SØRLANDSPARKEN	47.529	18	Tordenskjolds gate 2	Point (440436 6445510.9999)
984559127	MEGAFUS SØRLANDSPARKEN AS	47.529	16	Barstølveien 82	Point (449187 6448653.9999)
913392817	VARMEFAG KRISTIANSAND	47.529	7	Barstølveien 54	Point (448806 6448623.9999)
914091454	ÅPNE & LUKKE AS	47.529	1	Barstølveien 5D	Point (448608 6448596.9999)
887673802	MODENA FLISER AS AVD SØGNE	47.529	3	Lumberveien 29A	Point (439242 6443024.9999)
977215765	GEKKIS TEGNESERIESJAPPE AS	47.799	1	Linnegrøvan 25	Point (430384 6439603.9999)
916877110	SØGNE BRUKT OG ANTIKK AS	47.799	6	St. Olavs vei 30	Point (441957.1 6446696.1999)
920229492	FRETEX MILJØ AS AVD BUTIKK SØRLANDSPARKEN KRISTIANS	47.792	11	Fåmyråsen 37	Point (429260 6439349.9999)
920907520	NG MENY SØR AS AVD MENY SØRLANDSPARKEN	47.111	36	Stemmane 1A	Point (448718 6448404.9999)
987732598	REMA 1000 SØRLANDSPARKEN	47.111	22	Grasdalen 14	Point (448609.9 6449155.2999)
918775668	NG MENY SØR AS AVD MENY TORVET	47.111	34	Skibåsen 41	Point (448625.1 6448979.6999)
		47.111	34	Markens gate 14	Point (440804.9 6445297.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
995942526	NG KIWI AGDER AS AVD 736 ELVEGATA	47.111	14	Kongens gate 75	Point (441395 6445655.9999)
873218592	JOKER KRONPRINSENSGATE	47.111	14	Kronprinsens gate 49	Point (440962 6445897.9999)
980468755	EXTRA VÅGSBYGD AVD 039	47.111	20	Lumberveien 5	Point (438941 6443087.9999)
994508504	4 U MATVARER AS	47.111	5	Henrik Wergelands gate 4	Point (440550 6445423.9999)
971884495	EXTRA PARKEN KRISTIANSSAND AVD 4647	47.111	15	Gyldenløves gate 14	Point (440905 6445544.9999)
972427551	SPAR ASANE	47.111	15	Grågsveien 43	Point (437380.1 6442724.3999)
971829958	NG KIWI AGDER AS AVD 713 MARKENS	47.111	12	Gyldenløves gate 4	Point (440690 6445328.9999)
971749784	NG MENY SØR AS AVD MENY GRIM	47.111	67	Grim torv 2	Point (439457 6445788.9999)
971716835	BUTIKKDRIFT AGDER AS	47.111	18	Grostølveien 4C	Point (443156 6451389.9999)
971914238	NG KIWI AGDER AS AVD 701 VÅGSBYGD SENTER	47.111	24	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
994496352	REMA 1000 VÅGSBYGD	47.111	21	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
873166282	EXTRA LUND AVD 021	47.111	14	Industrigata 1	Point (442594 6445879.9999)
973944495	COOP ADMINISTRASJON AVD 850	47.111	15	Industrigata 1	Point (442594 6445879.9999)
973166085	PRIX GIMLEVANG AVD 014	47.111	19	Ingerthas vei 1	Point (441081 6447056.9999)
979834977	REMA 1000 LUND	47.111	24	Industrigata 2	Point (442645 6445887.9999)
972226521	NG KIWI AGDER AS AVD 714 HÅNES	47.111	11	Hånesveien 61	Point (446418 6449236.9999)
972170208	REMA 1000 TORDENSKIOLDSGATE	47.111	9	Tordenskjolds gate 2	Point (440436 6445510.9999)
873166142	PRIX TVEIT AVD 020	47.111	12	Topdalsveien 163	Point (447451 6453224.9999)
971809744	ELAN BUTIKKDRIFT AS	47.111	9	Topdalsveien 267	Point (448472 6454949.9999)
981080238	RUNDINGEN MAT AS	47.111	14	Steinkleiva 2	Point (441675 6446013.9999)
979723555	HANOL KROSSEN DA	47.111	10	Suldalsveien 1	Point (438607 6446125.9999)
972094331	EXTRA VESTHEIENE AVD 4336	47.111	14	Skomagergata 9	Point (436687 6445736.9999)
974083922	NORSK BUTIKKDRIFT AS COOP MEGA VÅGSBYGD	47.111	55	Vågsbygd ringvei 100	Point (438857 6443565.9999)
872333002	REMA 1000 TANGEN	47.111	18	Østre Strandgate 67	Point (441493 6445639.9999)
997677226	KJØPMANN VIK AS	47.111	3	Østre Strandgate 56B	Point (441276 6445354.9999)
973166220	EXTRA KRISTIANSSAND AVD 100	47.111	13	Vestre Strandgate 36	Point (440497 6445420.9999)
919938374	ASIA FRESH FOOD AHMAD ABDULAZZIZ SARMINI	47.111	5	Vestre Strandgate 32	Point (440520.1 6445387.2999)
912404021	GLOBAL MATSENTER AS	47.111	6	Vestre Strandgate 32	Point (440520.1 6445387.2999)
985768064	JOKER TINNHEIA	47.111	9	Tinnheiveien 8	Point (439063 6445346.9999)
972288942	FRIVOLD SØM AS	47.111	32	Vardåsvæien 71	Point (444532 6446011.9999)
996371220	REMA 1000 TINNHEIA	47.111	14	Tinnheiveien 20	Point (438582 6445534.9999)
971803142	NG MENY SØR AS AVD 605 MENY ALBERT	47.111	46	Olav Trygvasons vei 2	Point (443277 6447610.9999)
991536191	ORANOS HABIB AS	47.111	6	Palle Rosenkrantz gate 3	Point (439918 6445941.9999)
920653731	REMA 1000 FAGERHOLT	47.111	17	Magnus Barfots vei 9A	Point (443667.2 6448834.4999)
984096941	EXTRA FAGERHOLT AVD 4648	47.111	20	Magnus Barfots vei 3	Point (443574 6448880.9999)
971743689	ODDERNES KOLONIAL AS	47.111	18	Oddernesveien 25	Point (441446 6446607.9999)
973147382	PER ERDVIK AS	47.111	5	Skippergata 21	Point (440709 6445503.9999)
896077392	OLIVENPIGENE AS	47.111	1	Skippergata 30	Point (440791 6445547.9999)
981320271	NG MENY SØR AS AVD MENY VÅGSBYGD	47.111	53	Sagmyra 7	Point (438295 6441589.9999)
973166077	PRIX ST. OLAVS VEI AVD 012	47.111	14	St. Olavs vei 15A	Point (441984 6446252.9999)
972285757	REMA 1000 VOIEBYEN	47.111	20	Skonertveien 2A	Point (438711 6441066.9999)
973147358	NG KIWI AGDER AS AVD 720 TORVET	47.111	15	Rådhusgata 16	Point (440906 6445404.9999)
971981954	NORSK BUTIKKDRIFT AS EXTRA VARDAS AVD 4957	47.111	19	Salbustadveien 2	Point (445008 6445516.9999)
973437356	OBS SØRLANDSSENTERET AVD 400	47.111	87	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
985521883	NORSK BUTIKKDRIFT AS COOP MEGA LUND AVD 4373	47.111	35	Stadionveien 1	Point (442596 6446203.9999)
983395899	FRIVOLD LUND AS	47.111	56	Stadionveien 4	Point (442595 6446141.9999)
978623581	REMA 1000 SØGNE	47.111	19	Gamle Høgskolevei 18	Point (429953.6 6440266.3999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
939428098	SVENN IGLEBÆK AS	47.111	15	Setesdalsveien 435	Point (436670.9 6453250.4999)
987213787	NORGESGRUPPEN REGNSKAP AS AVD KRISTIANSAND	47.111	29	Vige havnevei 4	Point (443549 6447373.5999)
971661127	NG KIWI AGDER AS AVD 723 HAMRESANDEN	47.111	15	Balchens vei 5	Point (446255 6450568.9999)
995856291	NG KIWI AGDER AS AVD 734 FLEKKERØY	47.111	18	Kvitfjellveien 7	Point (440966 6437664.9999)
913733517	NG MENY SØR AS AVD MENY RONA	47.111	63	Gamle Strømmevei 3	Point (445995 6446943.9999)
984849117	SANS & SMAK AS	47.111	3	Markens gate 25B	Point (440656 6445380.9999)
971898615	BUNNPRIS STRAI AS	47.111	12	Setesdalsveien 248	Point (437030 6450287.9999)
999638694	NG KIWI AGDER AS AVD 739 SØRLANDSPARKEN	47.111	18	Barstølveien 60A	Point (448829 6448782.9999)
986189815	COOP MEGA DVERGSNES AVD 4310	47.111	45	Dvergsnesveien 180	Point (445466 6443964.9999)
972831247	ASIABUTIKKEN AS	47.111	4	Henrik Wergelands gate 41A	Point (440730 6445631.9999)
976749987	JOKER GIMLE	47.111	11	Universitetsveien 1	Point (441655 6447188.9999)
894043822	REMA 1000 BRENNÅSEN	47.111	18	Brennåsmoen 1	Point (432626.6 6444715.8999)
915584349	MESTERBRYGG AS	47.111	2	Mjåvannsvegen 158	Point (433667.7 6444598.3999)
971710780	BUNNPRIS HØLLEN AS	47.111	6	Hølleheiveien 62	Point (429828 6438449.9999)
973165976	EXTRA LUNDE AVD 002	47.111	16	Lundeveien 108	Point (428218 6440017.9999)
971669330	HØLLEN BRYGGE	47.111	10	Hølleveien 234	Point (429784 6437961.9999)
971770562	NG KIWI AGDER AS AVD 702 LANGENES	47.111	17	Langenesveien 290	Point (432896.9 6437627.6999)
990836051	EXTRA TANGVALL AVD 038	47.111	32	Marie Førreids vei 10	Point (430183 6440285.9999)
977522382	NG KIWI AGDER AS AVD 712 TANGVALL	47.111	13	Toftelandsveien 2	Point (430224 6440179.9999)
971806869	NORSK BUTIKKDRIFT AS COOP MEGA SØGNE AVD 4763	47.111	32	Senrumsveien 1	Point (430129 6440168.9999)
971720972	NODELAND HANDELSFORRETNING	47.111	5	Songdalsvegen 70	Point (431514 6446517.9999)
974079488	JOKER-FINSLAND	47.111	13	Songdalsvegen 736	Point (421310 6459593.9999)
973166069	PRIX GREIPSTAD AVD 011	47.111	17	Songdalsvegen 104A	Point (431502.6 6446609.7999)
971708883	HORTEMO KOLONIAL AS	47.111	8	Songdalsvegen 208A	Point (431056 6448528.9999)
976881702	VILBERT AS	47.111	24	Rosselandsvegen 6	Point (432661 6444331.9999)
971923202	COOP PRIX HÅNNI AVD 4726	47.111	9	Epleveien 1	Point (446571 6448407.9999)
971693762	VÅGSBYGD MAT AS	47.111	14	Vågsbygdveien 79H	Point (439168.9 6441375.0999)
890149202	CLAS OHLSON AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.19	20	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
973089099	STAPLES SØRLANDSPARKEN	47.19	9	Grasdalen 22	Point (448507.1 6449172.2999)
919137118	TGR NORGE AS AVD FLYING TIGER KRISTIANSAND	47.19	7	Markens gate 30	Point (440672 6445430.9999)
994846604	ENKLERE LIV MARKENSGATE	47.19	14	Markens gate 38	Point (440583 6445515.9999)
915788637	NILLE AVD SANDENS KRISTIANSAND	47.19	6	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
999259316	AFRO KJØP AS	47.19	1	Henrik Wergelands gate 4	Point (440550 6445423.9999)
987211792	NILLE AVD VÅGSBYGD	47.19	6	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
992622164	CLAS OHLSON AS AVD MARKENS KRISTIANSAND	47.19	23	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
879636302	VÅGSBYGD LAVPRIS AS	47.19	11	Svanedamsveien 2	Point (439128 6443791.9999)
921187459	BILLIGO AS	47.19	2	Rigetjønnveien 3	Point (438467 6444354.9999)
998142962	NILLE AVD KRISTIANSAND SENTRUM	47.19	6	Markens gate 24	Point (440695 6445408.9999)
986099115	PAULA AS	47.19	3	Skippergata 19	Point (440687 6445479.9999)
983047068	EUOPRIS SØRLANDSPARKEN PLUSS 283	47.19	16	Skibåsen 43	Point (448624 6449015.9999)
975946444	EUOPRIS LUND 474	47.19	17	Stadionveien 16	Point (442704 6446139.9999)
913702948	RUSTA RETAIL AS AVD KRISTIANSAND	47.19	17	Barstølveien 29	Point (448739.4 6448768.3999)
912434001	NILLE AVD LUND	47.19	6	Stadionveien 1	Point (442596 6446203.9999)
979213816	NILLE AVD SØGNE	47.19	5	Torggata 10	Point (430057 6440157.9999)
994207229	EUOPRIS BRENNÅSEN 466	47.19	11	Brennåsmoen 1	Point (432626.6 6444715.8999)
912527158	TGR NORGE AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.19	19	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
914153379	ENKLERE LIV SØRLANDSSENTERET	47.19	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
916358725	KJELL & CO NORWAY AS AVD KRISTIANSAND	47.19	7	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
973121421	NILLE AVD SØRLANDSSENTERET	47.19	8	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
972212822	BILTEMA NORGE AS BILTEMA KRISTIANSAND	47.521	59	Barstølveien 108	Point (449166 6448852.9999)
996245977	BYGGMAX KRISTIANSAND	47.521	8	Buråsen 9	Point (448866.2 6448119.1999)
913986253	RANDESUND BYGGSENTER AS	47.521	10	Sømsveien 162	Point (444842 6444668.9999)
893302212	JULA NORGE AS AVD 606 KRISTIANSAND	47.521	25	Barstølveien 72	Point (449090 6448721.9999)
972367958	SØR TRE AS	47.521	13	Linnegravan 14	Point (430271 6439679.9999)
973059890	MESTER GRØNN AS AVD 09 SØRLANDSSENTERET 1	47.761	6	Barstølveien 35	Point (449058 6449010.9999)
973140973	AKTIV FLORA AS AVD MARKENSGATE	47.761	10	Markens gate 35	Point (440599 6445461.9999)
982509947	CAMILLAS BLOMSTERDESIGN AS	47.761	24	Henrik Wergelands gate 25	Point (440669 6445571.9999)
996456714	FLORISS TREKANTEN	47.761	15	Vågsbygd ringvei 100	Point (438857 6443565.9999)
912698165	BOBBO'S BLOMSTER AS	47.761	3	Skippergata 21	Point (440709 6445503.9999)
987398795	GLEDEN BLOMSTER VITORIL ROLFSDATTER EGELID	47.761	3	Rådhusgata 5	Point (440737 6445313.9999)
981161920	AKTIV FLORA AS AVD VÅGSBYGD	47.761	16	Søgmøyra 7	Point (438295 6441589.9999)
917081948	PLANTASJEN NORGE AS AVD LUND	47.761	11	Stadionveien 10	Point (442653 6446144.9999)
982723043	RØSSTAD BLOMSTER	47.761	7	Stadionveien 4	Point (442595 6446141.9999)
974845385	SØGNE BLOMSTER VIGRETHE SCHRØDER	47.761	3	Rådhusveien 24	Point (430096 6440117.9999)
897544172	MESTER GRØNN AS AVD 97 SØRLANDSSENTERET 2	47.761	7	Skibåsen 56	Point (448686.2 6448797.6999)
982496059	PLANTASJEN NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.761	14	Barstølveien 60	Point (448995 6448809.9999)
894477482	MESTER GRØNN AS AVD 89 SLOTTSCOURTALET	47.761	9	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
972182907	BLOMSTERTUNET AS	47.761	13	Vågsbygdveien 81A	Point (439462.2 6441132.6999)
971807164	ANNEMONES BLOMSTERFORRETNING MERETE KVEVIK	47.761	3	Rådhusgata 55A	Point (441134 6445710.9999)
920054560	HILVERDA DE BOER KRISTIANSAND AS	47.761	4	Mjåvannsvegen 4	Point (434339 6445255.9999)
98589167	AKTIV FLORA AS AVD NODELAND	47.761	17	Nye Kirkeveg 8	Point (431226 6446548.9999)
987184922	NODELAND BLOMSTERTUN	47.761	5	Songdalsvegen 104A	Point (431502.6 6446609.7999)
973436392	AKTIV FLORA AS AVD BRENNÅSEN	47.761	9	Rosellandsvegen 6	Point (432661 6444331.9999)
971717661	BLOMSTERDEKOR KRISTIANSAND AS	47.761	10	Dronningens gate 27	Point (440989 6445344.9999)
972376396	CHRISTIANIA BELYSNING AS AVD MARKENS GATE	47.592	5	Markens gate 38	Point (440583 6445515.9999)
971700939	LYSPUNKTET INTERIØR AS	47.592	1	Gyldenløves gate 66	Point (441141 6445798.9999)
919514051	LYSRÅDGIVNING AS	47.592	9	Barstølveien 112	Point (449068 6448843.9999)
918571086	ELEKTROIMPORTØREN AS AVD KRISTIANSAND S	47.592	12	Barstølveien 102	Point (449280 6448773.9999)
896301462	LAMPEMAGASINET AS AVD BARSTØLVEIEN KRISTIANSAND	47.592	4	Barstølveien 84	Point (449216 6448632.9999)
973945874	CHRISTIANIA BELYSNING AS AVD BARSTØLVEIEN	47.592	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
983488366	K ENG & CO AS LAMPEHUSET KRISTIANSAND	47.592	7	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
996213005	DAMPBAGERIET AS AVD CAMILLO BASTRUP	47.241	8	Markens gate 10A	Point (440853.5 6445248.9999)
918666222	EDGARS BAKERI AS AVD MARKENS	47.241	8	Markens gate 20	Point (440749 6445361.9999)
915367747	DAMPBAGERIET AS AVD MARKENSGATE	47.241	17	Markens gate 40	Point (440579 6445527.9999)
975396339	DAMPBAGERIET AS AVD RADHUSGATA	47.241	21	Rådhusgata 5	Point (440737 6445313.9999)
973147773	DAMPBAGERIET AS AVD LILLE DAMPEN	47.241	1	Henrik Wergelands gate 17A	Point (440634 6445539.9999)
991647643	HIFI KRISTIANSAND AS	47.43	6	Kirkegata 9	Point (440960.6 6445310.5999)
971962313	RADIO-TV SENTERET AS	47.43	2	Lumberveien 29H	Point (439374 6443041.9999)
984767978	PM AUDIO AS	47.43	2	Presbakken 26	Point (431331 6446011.9999)
91732649	APOTEK 1 OKTANTEN SØRLANDSSENTERET	47.73	13	Barstølveien 25	Point (448645 6448679.9999)
914039444	APOTEK 1 RONA KRISTIANSAND	47.73	16	Rona 8	Point (445906.2 6446984.8999)
973732897	APOTEK 1 SØRLANDSSENTERET	47.73	27	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
985132267	VITUSAPOTEK VESTRE TORV	47.73	4	Henrik Wergelands gate 4	Point (440550 6445423.9999)
971681705	VITUSAPOTEK ELEFANTEN KRISTIANSAND	47.73	16	Gyldenløves gate 13	Point (440818 6445512.9999)

Organisasjonsnummer	Navn	Næringskode	Antall ansatte	Adresse	Punktkoordinat Euref UTM32N
915462537	GRIM APOTEK AS	47.73	5	Grim torv 3A	Point (439531 6445769.9999)
974118157	APOTEK 1 VÅGSBYGD	47.73	21	Kirsten Flagstads vei 32	Point (438347 6443086.9999)
983440975	VITUSAPOTEK LUND	47.73	12	Industrigata 1	Point (442594 6445879.9999)
993027944	VITUSAPOTEK SANDENS	47.73	10	Tollbodgata 16	Point (440882.3 6445315.4999)
993020427	APOTEK 1 TREKANTEN VÅGSBYGD	47.73	12	Vågsbygd ringvei 100	Point (438857 6443565.9999)
993959367	APOTEK 1 MARKENSGATE KRISTIANSAND	47.73	19	Rådhusgata 12A	Point (440833.8 6445354.4999)
983885519	VITUSAPOTEK MARKENS	47.73	9	Markens gate 42	Point (440575 6445546.9999)
974092131	APOTEK 1 LØVEN KRISTIANSAND	47.73	16	Skippergata 6	Point (440649 6445396.9999)
917332215	APOTEK 1 SAGMYRA	47.73	9	Sagmyra 7	Point (438295 6441589.9999)
912296563	APOTEK 1 LUND	47.73	14	Stadionveien 1	Point (442596 6446203.9999)
995941090	VITUSAPOTEK SØGNE	47.73	12	Rådhusveien 2	Point (430165 6440147.9999)
974398915	APOTEK 1 SØGNE	47.73	12	Rådhusveien 35A	Point (430052.6 6440072.0999)
999204767	AQUARAMA APOTEK AS	47.73	5	Østre Strandgate 76B	Point (441482.3 6445575.1999)
971776684	VITUSAPOTEK LAUVÅSEN	47.73	6	Lauvåsen hovedvei 1	Point (446974 6449159.6999)
997329406	VITUSAPOTEK SØRLANDSSENTERET	47.73	13	Skibåsen 56	Point (448686.2 6448797.6999)
990224072	VITUSAPOTEK NØDELAND	47.73	10	Songdalsvegen 64	Point (431543.5 6446461.4999)
872050922	BARNAS HUS NORGE AS AVD KRISTIANSAND	47.789	13	Barstølveien 58	Point (448788 6448711.9999)
994411136	PANDURO HOBBY KRISTIANSAND	47.789	10	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
986187006	GLITTER AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.789	7	Barstølveien 33	Point (448918 6449053.9999)
971957085	UPSTAIRS AS AVD MARKENSGATE	47.789	15	Markens gate 20	Point (440749 6445361.9999)
982662656	DET LILLE GALLERI SØR AS	47.789	4	Kristian IV's gate 31	Point (440624 6445635.9999)
998040914	KREMMERHUSET TING & SÅNT AS AVD 279 MARKENS GATE	47.789	7	Markens gate 37	Point (440576 6445490.9999)
916207263	KRISTIANSAND VARMESENER AS	47.789	5	Industrigata 1	Point (442594 6445879.9999)
971901861	SØRLANDETS FRIMERKE OG MYNTSENTER	47.789	1	Henrik Wergelands gate 52	Point (440794 6445661.9999)
919743433	TING AS AVD KRISTIANSAND	47.789	10	Tollbodgata 19	Point (440866.4 6445323.6999)
994675117	CMYK NORGE AS C4 MARKENS SANDNES	47.789	7	Tollbodgata 14	Point (440872.1 6445305.5999)
981691083	NO 1 GAVE OG INTERIØR KRISTIANSAND AS	47.789	9	Skippergata 37	Point (440751 6445545.9999)
918094563	JAZ AS	47.789	1	Rigeifjonnveien 12	Point (438183 6444489.9999)
917527849	SCANTURF AS	47.789	6	Rigeifjonnveien 8	Point (438330 6444486.9999)
919407530	BABYLON VAPESHOP AS	47.789	5	Markens gate 45	Point (440507 6445553.9999)
996867676	MILLA INTERIØR	47.789	4	Skippergata 21	Point (440709 6445503.9999)
977166306	H HAAVIK RAMMER OG KUNST AS	47.789	5	Skippergata 21	Point (440709 6445503.9999)
990776954	ANNAS ROM	47.789	5	Langenesveien 310	Point (433096 6437469.9999)
999116213	BABYCARE DETALJ KRISTIANSAND AS	47.789	6	Tordenskjolds gate 9	Point (440457 6445581.9999)
915481795	MYE MORO AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.789	5	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
912098206	KREMMERHUSET TING & SÅNT AS AVD 285 SØRLANDSSENTERET	47.789	11	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
993358614	UPSTAIRS AS AVD SØRLANDSSENTERET	47.789	15	Barstølveien 31	Point (448807 6449071.9999)
971752823	PEDERSENS VAABENLAGER AS	47.789	3	Dronningens gate 57	Point (441118 6445472.9999)
974302241	GALLERI BIZ AS	47.789	20	Dronningens gate 39	Point (441035 6445390.9999)

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway